

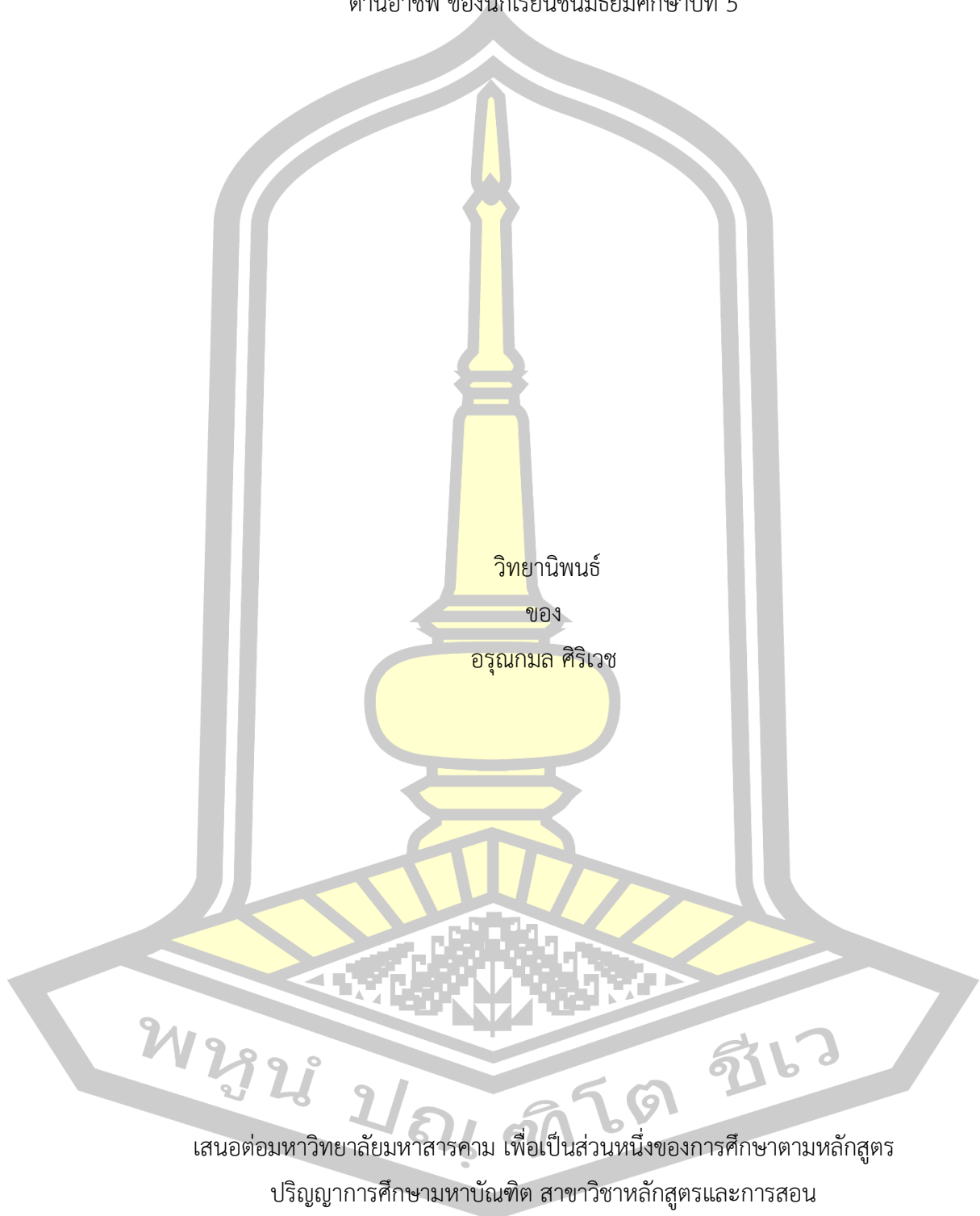
การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้
ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์
ของ
อรุณกมล ศิริเวช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
สิงหาคม 2566

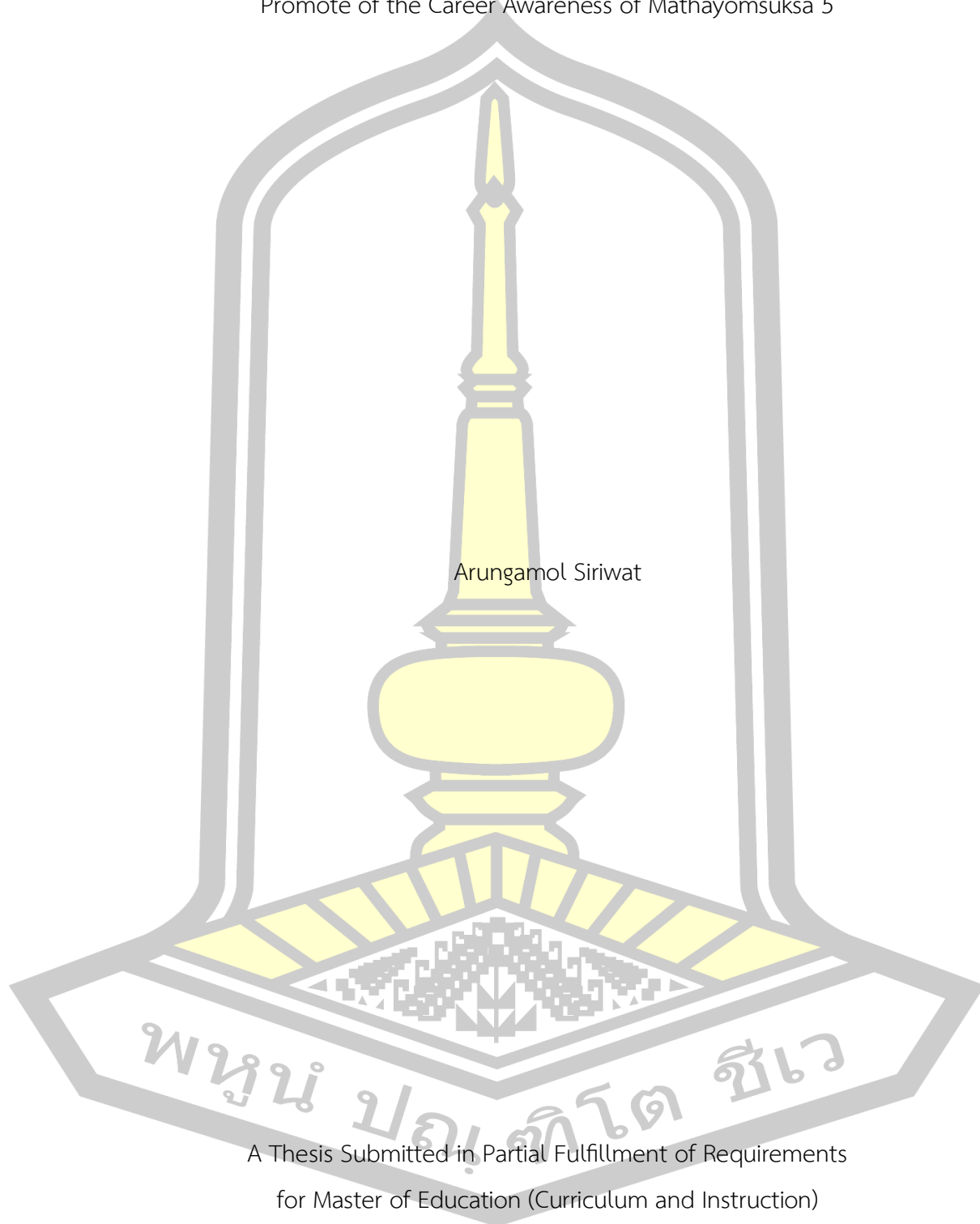
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้
ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
สิงหาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Guidance Activities Based on Multiple Intelligences Theory to
Promote of the Career Awareness of Mathayomsuksa 5

Arungamol Siriwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

August 2023

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวอรุณกมล ศิริเวช แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. วิทยา วรพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. รุติวรดา พลเยี่ยม)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. กันยารัตน์ สอนสุภาพ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ปิยะธิดา ปัญญา)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ชวลิต ชูกำแพง)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พุทธ บัณฑิต ชีวา

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5		
ผู้วิจัย	อรุณกมล ศิริเวช		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุติวรรตา พลเยี่ยม		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาผลการพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสตรีศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน ได้โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา จำนวน 10 แผน 2) แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีผลต่อการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

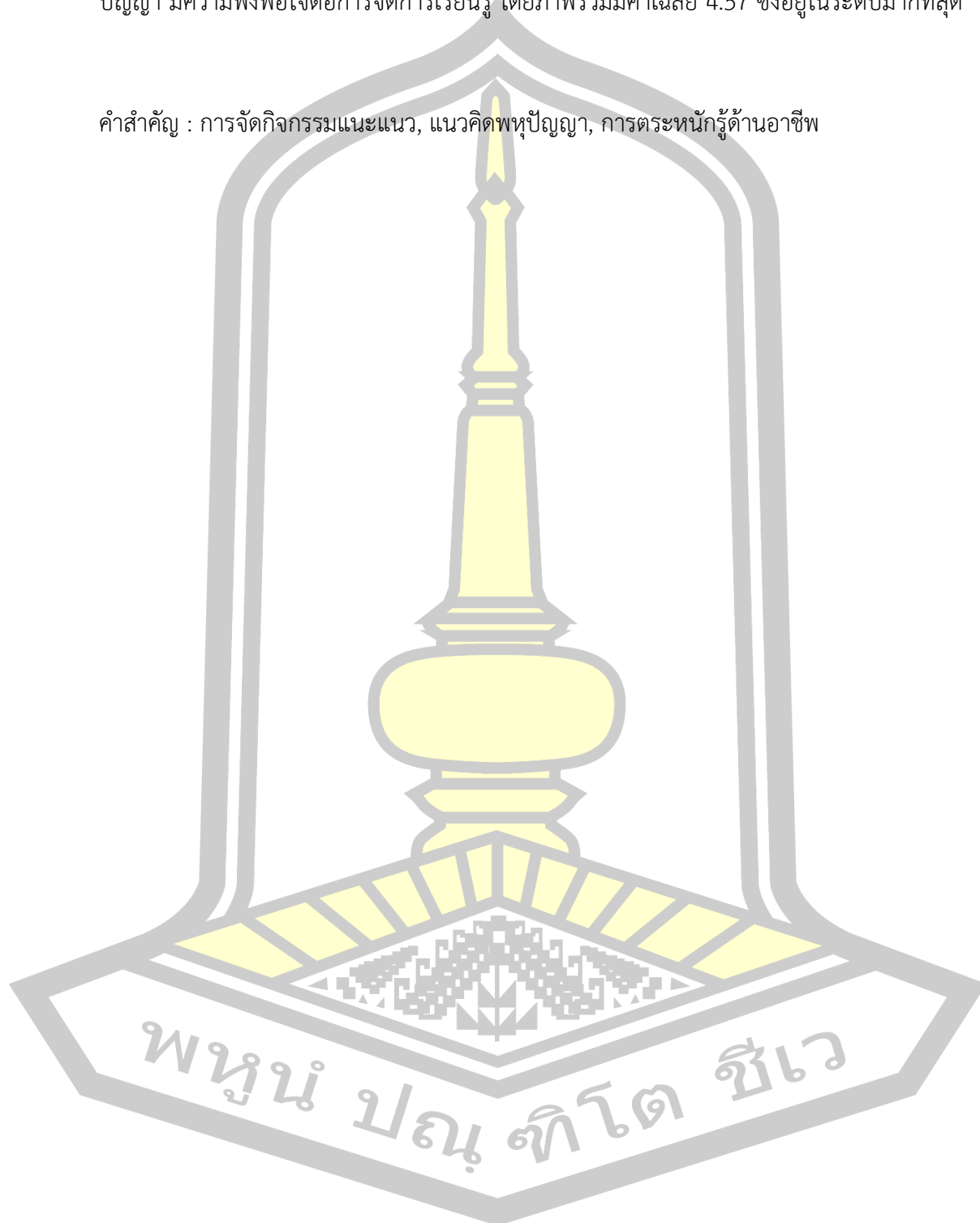
ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ร่วมกับการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.29/82.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา มีผลคะแนนความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุ
ปัญญา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมแนะแนว, แนวคิดพหุปัญญา, การตระหนักรู้ด้านอาชีพ

TITLE	The Development of Guidance Activities Based on Multiple Intelligences Theory to Promote of the Career Awareness of Mathayomsuksa 5		
AUTHOR	Arungamol Siriwat		
ADVISORS	Assistant Professor Titiworada Polyiem , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2023

ABSTRACT

The objectives were to 1) develop guidance activities based on the concept of multiple intelligences to promote career awareness among students. 2) Study the results of developing career awareness of Mathayomsuksa 5 students by using guidance activities based on multiple intelligence concepts during pre-school and post-school activities. Study 3) to study the satisfaction of Mathayomsuksa 5 students towards learning guidance activities based on the concept of multiple intelligences to promote career awareness.

The samples in this research were 40 students in Mathayomsuksa 5/1, Srisuksa School, 2nd semester, academic year 2022, by cluster random sampling. The research tools were: 1) 10 plans for multi-intelligence guidance activities 2) Occupational Awareness Measurement Scale 3) Satisfaction questionnaire affecting guidance activities based on multiple intelligences to promote career awareness. Statistics used in data analysis: mean, standard deviation, percentage

The findings were as follows:

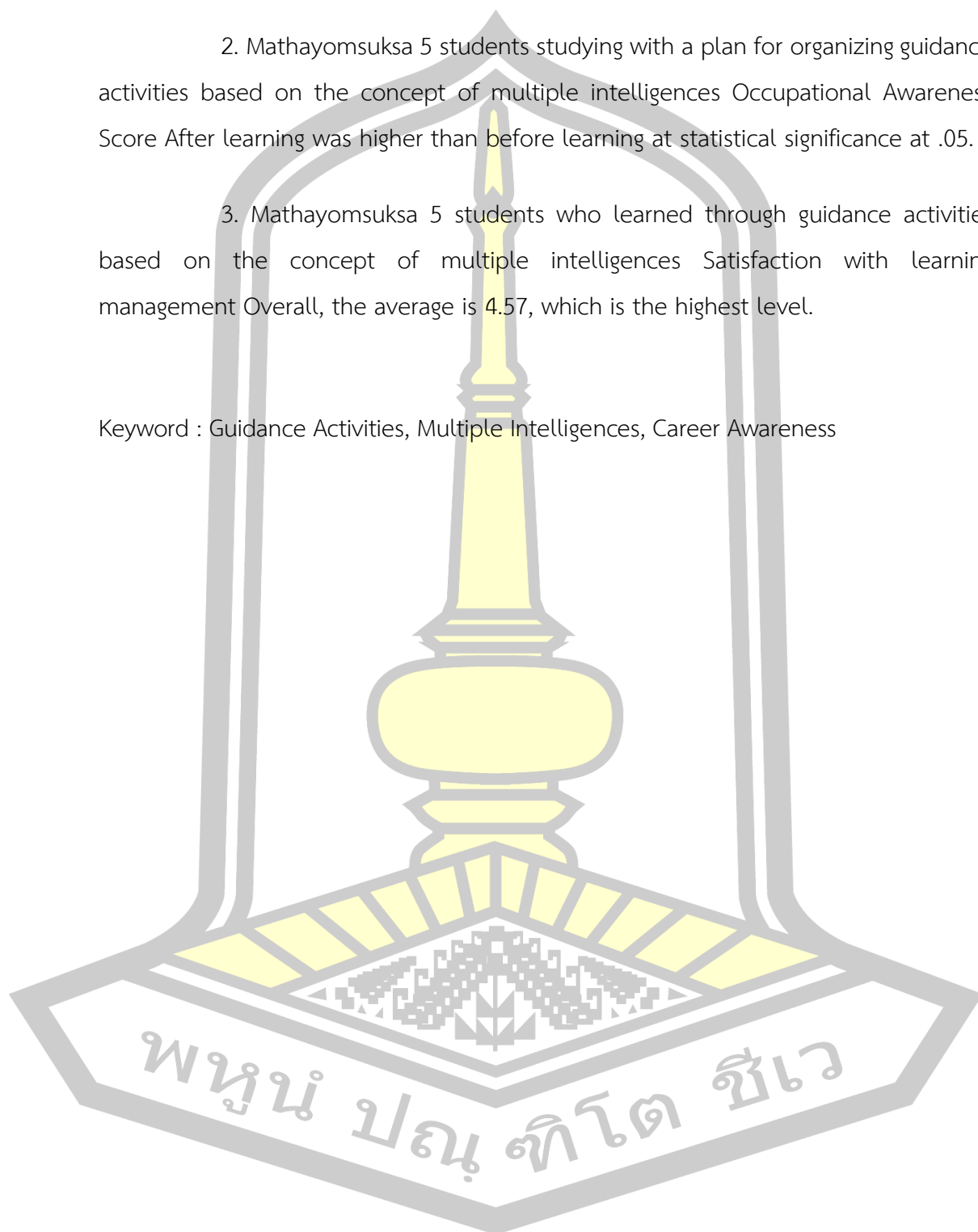
1. Occupational Awareness Scale in conjunction with the management of guiding karma based on the concept of multiple intelligences The generated

efficiency was 86.29/82.30, which was higher than the 80 percent criterion.

2. Mathayomsuksa 5 students studying with a plan for organizing guidance activities based on the concept of multiple intelligences Occupational Awareness Score After learning was higher than before learning at statistical significance at .05.

3. Mathayomsuksa 5 students who learned through guidance activities based on the concept of multiple intelligences Satisfaction with learning management Overall, the average is 4.57, which is the highest level.

Keyword : Guidance Activities, Multiple Intelligences, Career Awareness

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จและสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาและได้รับความช่วยเหลือและแนะนำความรู้อันมีค่าอย่างยิ่งตลอดการทำวิทยานิพนธ์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยา วรพันธุ์ ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ กรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กรรมการสอบ ที่ได้เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.อารยา ปิยะกุล ดร.พรพรรณ สีละมนตรี นางสนิดาภรณ์ พันธนาเหนือ นางสิริรัตน์ ฤทธิแสง และนางสาวชัชชฎาภรณ์ พิรุณโสภา ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนโรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในครั้งนี้

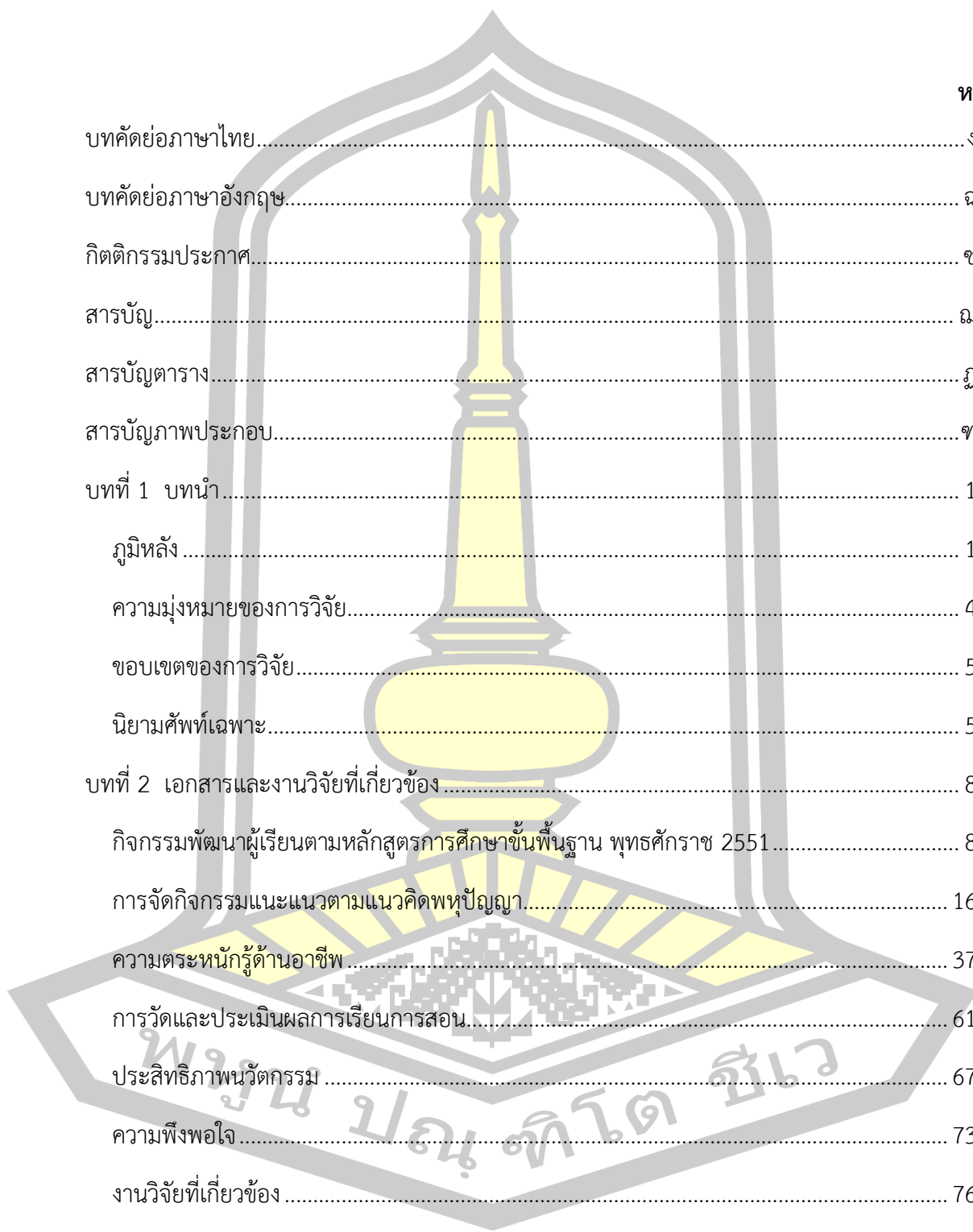
คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา บุรพจารย์ ญาติสนิทมิตรสหายและผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความรู้ ความรัก ความเมตตา และสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

อรุณกมล ศิริเวช

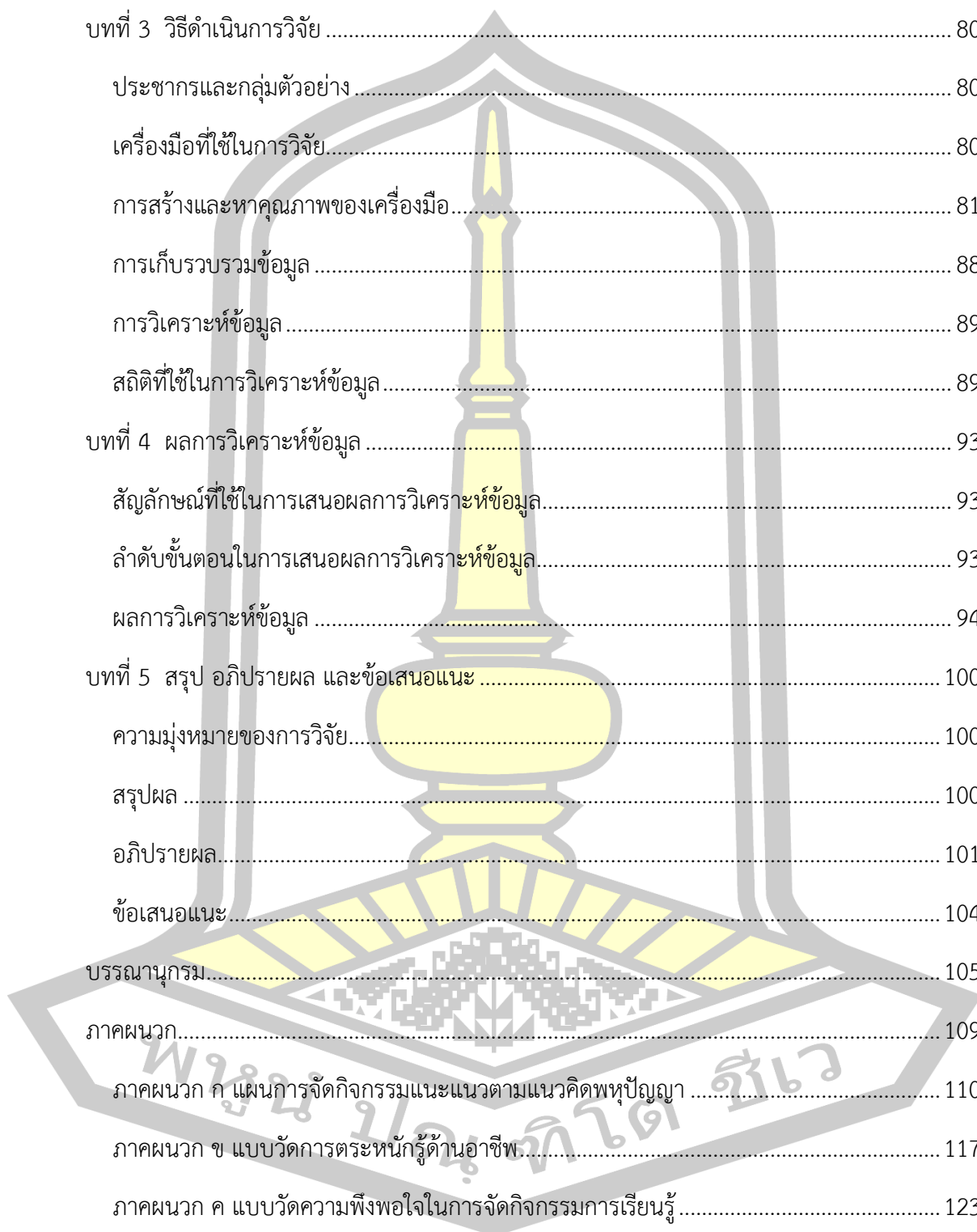
พนุน ปณฺ ทิโต ชีเว

สารบัญ

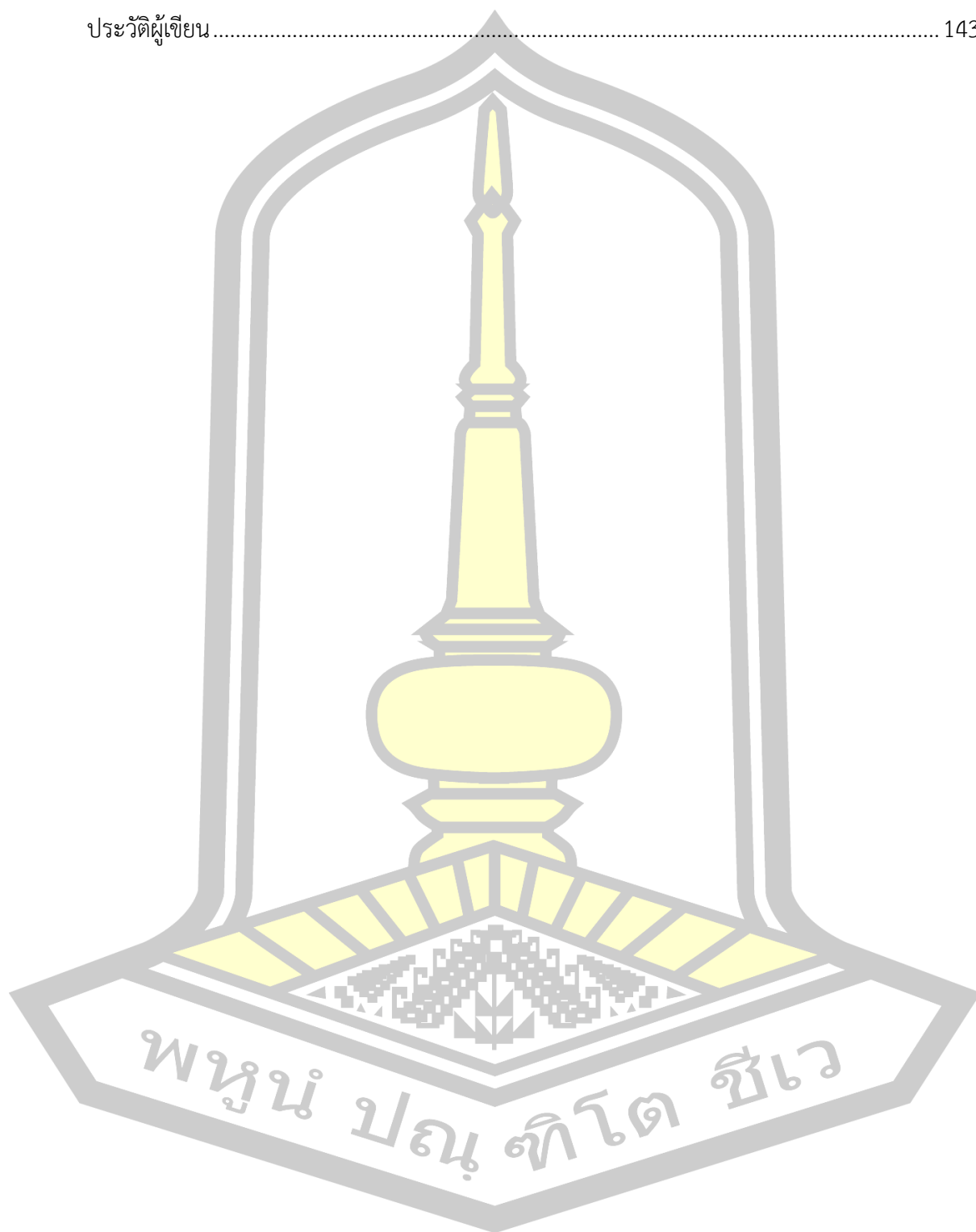
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	8
การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา.....	16
ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ.....	37
การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	61
ประสิทธิภาพนวัตกรรม.....	67
ความพึงพอใจ.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	76
งานวิจัยในประเทศ.....	76
งานวิจัยต่างประเทศ.....	78

กรอบแนวคิดการวิจัย	79
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	100
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	100
สรุปผล	100
อภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา	110
ภาคผนวก ข แบบวัดการตระหนักรู้ด้านอาชีพ.....	117
ภาคผนวก ค แบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	123
ภาคผนวก ง ตารางแสดงผลคะแนนของนักเรียน	126
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	131

ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์..... 136
ประวัติผู้เขียน..... 143

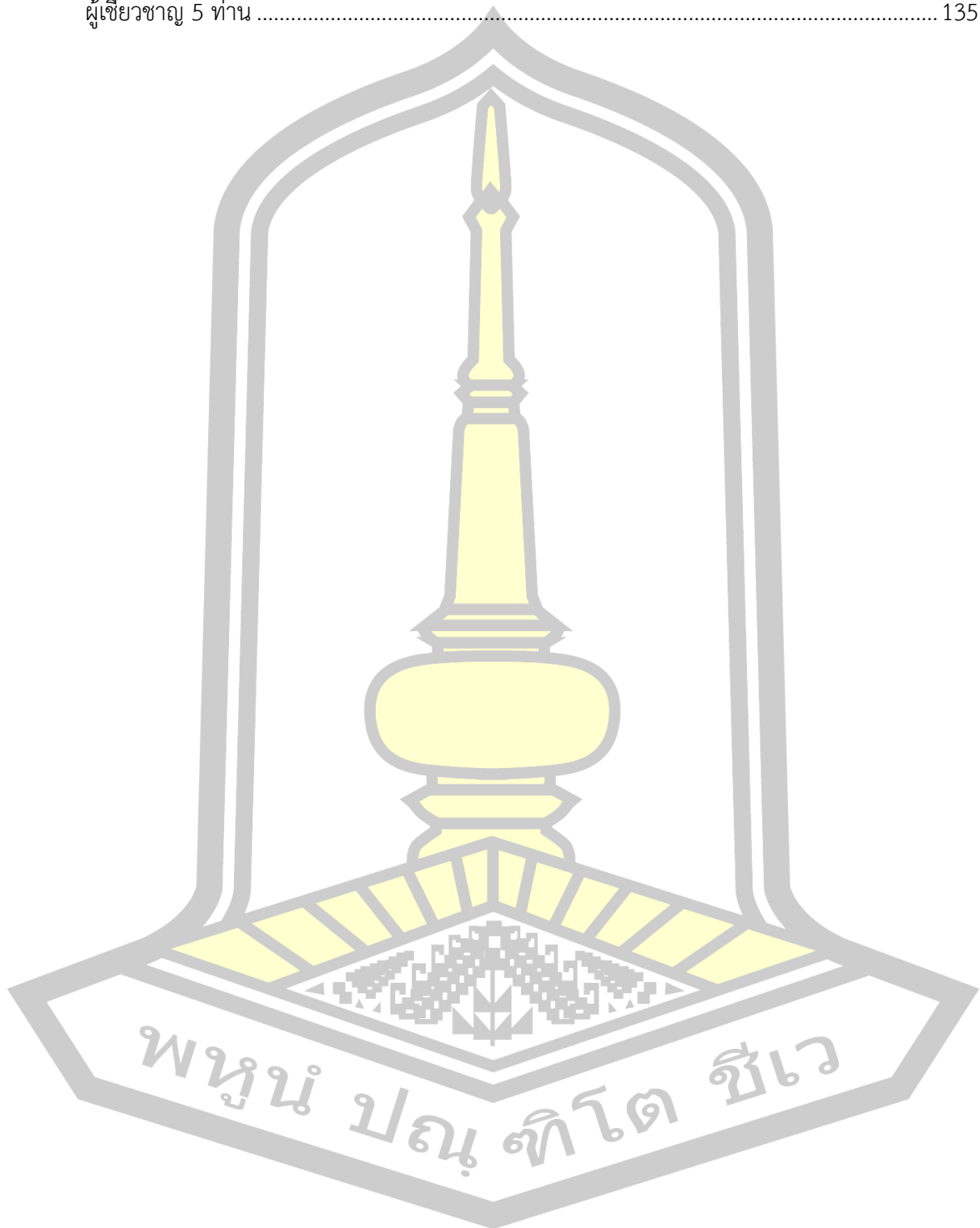

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงลักษณะของพหุปัญญา.....	25
ตาราง 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์โครงสร้างกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพตามแนวคิดพหุปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	82
ตาราง 3 ตัวอย่างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ซึ่งมีข้อคำถามของแบบวัดแต่ละด้าน.....	85
ตาราง 4 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80	94
ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	95
ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านความสนใจในอาชีพที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	96
ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านความถนัดในอาชีพ ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	96
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านการวางแผนอาชีพ ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน	97
ตาราง 9 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ.....	97
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน.....	132
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน	133

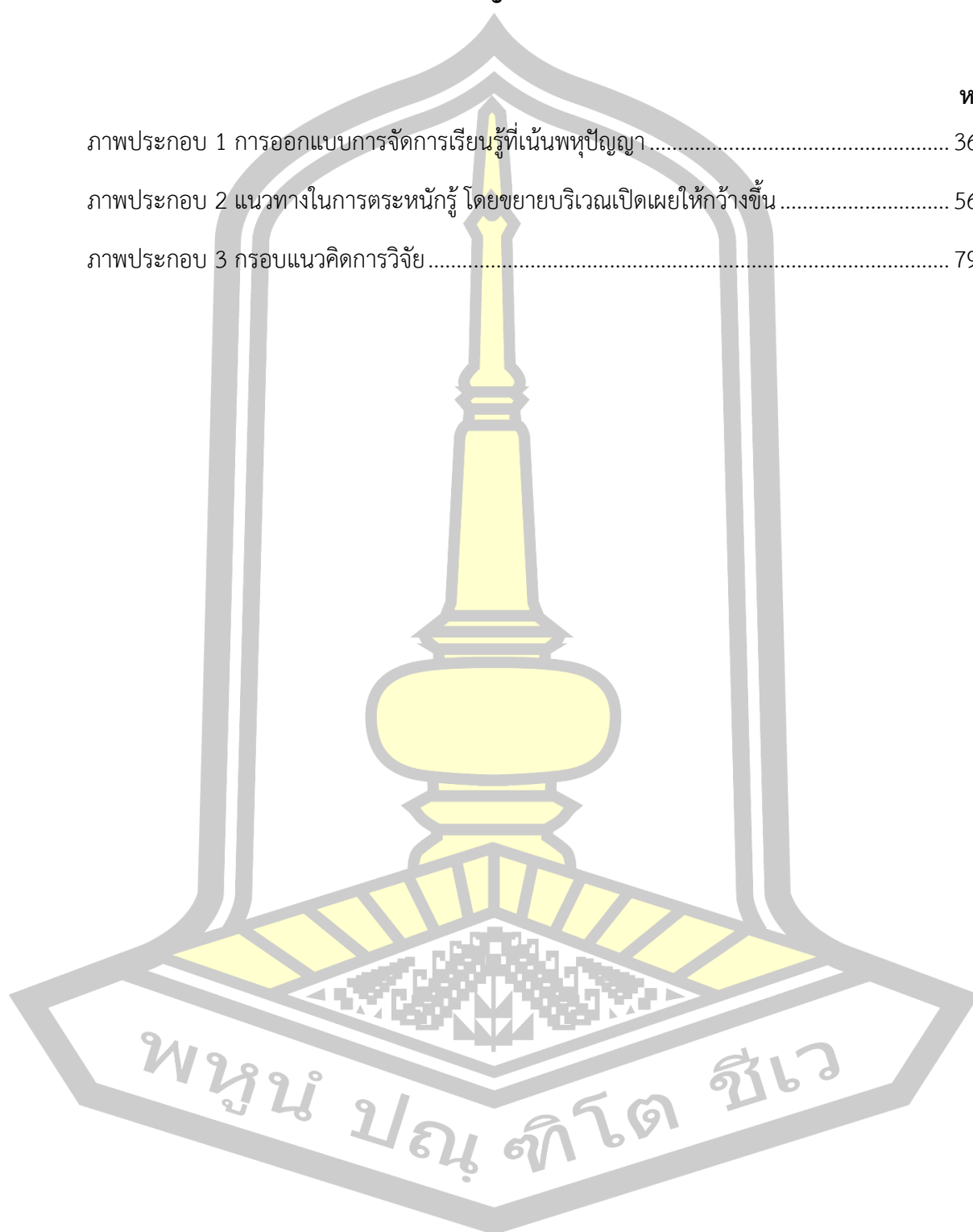
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความ (IOC) ของความพึงพอใจจาก
 ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน .....

135

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา.....	36
ภาพประกอบ 2 แนวทางในการตระหนักรู้ โดยขยายบริเวณเปิดเผยให้กว้างขึ้น.....	56
ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมปัจจุบันนี้ในกระแสโลกาภิวัตน์เกิดขึ้น ซึ่งได้ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยีการแพทย์ เทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์ ตลอดจนด้านอื่น ๆ ซึ่งกระแสที่เกิดขึ้นต่างส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านของการทำงานและการประกอบอาชีพในหลากหลายประเทศ รวมไปถึงประเทศไทย ซึ่งมีผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้ทั้งภาครัฐและเอกชนตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมที่จะพัฒนาประเทศในทุกด้าน มีการเตรียมความรู้ เตรียมทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ การดำรงอยู่ให้ได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง เราจะพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความถนัดและศักยภาพในทุกด้านให้รู้เท่าทัน โดยแต่ละบุคคลต้องมีการเตรียมข้อมูล ศึกษา ตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ยุคใหม่ ยุคเทคโนโลยี 4.0 เพื่อให้ได้สัมผัสและเรียนรู้ทักษะอาชีพ การตระหนักรู้ในความสามารถของตนเอง เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนและตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาการประกอบอาชีพในอนาคตได้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัด ของนักเรียนส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน (วารสารไทยคู่ฟ้าออนไลน์, 2560)

จากการศึกษาปัญหาสภาพสังคมในปัจจุบันจึงได้ศึกษาแนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนขึ้นเพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ให้สามารถก้าวสู่โลกแห่งการศึกษาต่อและมีงานทำอย่างมีคุณภาพ การจัดเสริมทักษะอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถดำเนินการได้ โดยร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานสถานประกอบการ สังคม ชุมชน หรือสถาบันทางการศึกษาด้านอาชีพ ร่วมกันพิจารณานำอาชีพมาจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อาชีพอย่างหลากหลาย รวมถึงการให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์อาชีพและการถอดประสบการณ์อาชีพ ได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดของตนเอง เห็นเส้นทางชีวิตเพื่อวางแผนศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ หรือเรียน ควบคู่ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ (ระบบทวิศึกษา) และเชื่อมโยงการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างมีเป้าหมาย หรือกรณีที่ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อก็สามารถพัฒนาทักษะอาชีพที่ตกผลึกในตัวนักเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการ

ประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้ต่อไปในอนาคต (กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนแนะแนวให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการรับรู้ความสนใจในอาชีพของตนเองหลายลักษณะ มีทั้งนักเรียนที่ยังไม่มีความสนใจในอาชีพใดเลย นักเรียนที่ยังไม่แน่ชัดว่าตนเองเหมาะสมกับอาชีพใด และนักเรียนที่รับรู้ชัดเจนแล้วว่าตนเองเหมาะสมหรือสนใจอาชีพใด ซึ่งความตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นขั้นตอนเริ่มแรกที่น่าไปสู่การตัดสินใจเลือกอาชีพ (ประภาพร พรหมสารา, 2547) กล่าวว่า พื้นฐานสำคัญของการพัฒนาชีวิตและการทำงานในอนาคต ที่จะช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ ความถนัดใจอาชีพ นักเรียนรู้จักทักษะของอาชีพต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจอย่างลึกซึ้ง บุคคลที่จะเลือกอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของเขามากที่สุดที่ทั้ง ในขณะปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น นักเรียนคนใดที่รับรู้ได้ถึงความต้องการที่แท้จริงในอาชีพของตนเองแล้วคืออะไร นักเรียนยอมให้ความสนใจในอาชีพนั้นมากเป็นพิเศษ เพื่อการเข้าสู่อาชีพที่ต้องการ และประกอบอาชีพตามที่ต้องการอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ความถนัดในอาชีพเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้ด้านอาชีพ ต้องพิจารณาค่านิยม ความสนใจ ความถนัด และคุณสมบัติอื่น ๆ การตัดสินใจสัมพันธ์กับทักษะที่ได้เรียนรู้ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของบุคคล เช่นหลักในการตัดสินใจ เป็นการสำรวจหนทางที่จะเป็นไปได้กำหนดว่าจะทำอะไร จะเกิดผลอะไร ในการตัดสินใจ เราต้องรู้จักความสามารถ ความสนใจ ค่านิยมของตนเองและรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง นำความรู้ไปพิจารณาตัวเลือกต่าง ๆ ถ้าได้ข้อมูล มากเท่าใด บุคคลนั้นก็มีโอกาสได้ผลที่พึงปรารถนามากขึ้นเท่านั้น ข้อมูลจากการประเมินนำไปสู่การอภิปราย ลักษณะพิเศษของบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับความต้องการทางการศึกษาและอาชีพ สิ่งสำคัญในการตัดสินใจ เลือกอาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ปัจจัยภายนอก อาทิ ลักษณะงาน สภาพแวดล้อม ของงาน รายได้ แนวโน้มของตลาดแรงงาน และปัจจัยภายใน อาทิ ความสนใจ บุคลิกภาพ สติปัญญา ความ ถนัดทักษะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบ (วัชรพงศ์ เทียนแห, 2563 : 38)

ในปัจจุบันในวงการศึกษได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนในการเป็นผู้รอบรู้มีความสามารถหลายๆ ด้าน แนวคิดหนึ่งที่กล่าวกันมากในปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน คือ ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory) ที่เป็นทฤษฎีที่มุ่งส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในทุกด้าน โดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนที่แตกต่างกับ กับ (พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์, 2548 : 2 อ้างถึงในวาริรัตน์ สุปราณี, 2541 : 84) การ์ดเนอร์ (Gardner) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญาและศักยภาพของมนุษย์ โดยเป็นผู้คิดทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences Theory) ขึ้น การ์ดเนอร์ (Gardner) เชื่อว่า ปัญญา คือ ความสามารถทางชีวภาพของแต่ละบุคคลที่จะแสดงออกมาซึ่งเป็นสิ่งผสมผสานระหว่างพันธุกรรมกับ

สิ่งแวดล้อม ปัญญา หมายถึงโครงสร้างทางชีวภาพ และจิตวิทยา ในการจัดกระทำต่อข้อมูลที่นำไปสู่ การแก้ปัญหาและผลิตผลงานที่มีคุณค่าในขอบข่ายของวัฒนธรรมซึ่งจะเป็นตัวสร้างแหล่งทางความคิด ของคนเราและจะส่งผลต่อเนื้อหาแต่ละด้านและยังมีผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุศาสตร์และสังคม คนทั่วไปจะมีปัญญาหลายด้านโดยแต่ละด้านจะขึ้นอยู่กับความสามารถ ซึ่งจะแอบแฝงและแสดงออกมาในรูปแบบความคิด การเรียนรู้ที่ดีจึงต้องคำนึงถึงการพัฒนาปัญญา ด้านต่างๆ ที่เด็กแต่ละคนมีโอกาสต่างกัน การพัฒนาแต่ละปัญญาจึงต้องมีแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligences) ของ ดร.โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถที่หลากหลายของนักเรียน แต่ละคน ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไป พหุปัญญาทุกด้านจะทำงานผสมผสานกันออกมาทำให้เกิดเป็นความถนัดและความสนใจของบุคคลที่มีความแตกต่างกันไป เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยความสามารถที่หลากหลายประกอบด้วย 8 ด้าน คือ ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual – Spatial Intelligence) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence) ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) และ ด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีพหุปัญญาบางน้อยบ้าง แตกต่างกันไป การนำแนวคิดพหุปัญญามาพัฒนานักเรียนสิ่งที่สำคัญคือ นักเรียนทุกคนมีความรู้ ทุกคนมีความสามารถที่ต่างกันและทุกคนมีวิธีในการเรียนรู้ที่ต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าพหุปัญญา แต่ละด้านมีความเป็นอิสระในการพัฒนาให้เจริญงอกงามในขณะเดียวกันก็มีการบูรณาการเข้าด้วยกัน พหุปัญญาเป็นองค์ประกอบหลักให้นักเรียนสามารถนำผลที่ได้รับจากการเรียนการสอนของครูไปใช้ได้ อย่างถูกวิธี ทั้งในด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ แต่เดิมเชื่อกันว่า ความสามารถทางพหุปัญญา ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสิ่งแวดล้อมและการฝึกฝนก็มี อิทธิพลต่อความสามารถทางพหุปัญญาด้วยเช่นกัน (อุมาพร เทียมทัต, 2556 : 9) การที่จะทราบ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความสามารถของนักเรียน ทำได้โดยให้นักเรียนได้รู้จักพหุปัญญาของตนเอง เพื่อที่นักเรียนจะได้เลือก เรียนในสาขาที่ตรงกับความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตนเองเป็นสำคัญ เพราะความเชื่อ ว่านักเรียนมีความแตกต่างกัน (กันยารัตน์ สอาดเย็น, 2558 : 34)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการจะช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนให้มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพทำได้หลายวิธี ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การจัดชุดกิจกรรม แนะแนว เพราะเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม, 2564) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการทำการศึกษา การจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบไปด้วยแนวคิด วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการอุปกรณ์และการประเมิน ช่วยให้นักเรียนเกิด

พฤติกรรมการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการจัดกิจกรรมแนะแนวจัดทำเป็นในลักษณะของสื่อประสม ประกอบไปด้วย คู่มือครูและโปรแกรมการดำเนินกิจกรรม โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่ม การใช้เครื่องมือทางการแนะแนวเพื่อให้ นักเรียนรู้จักตนเองตลอดจนใช้สื่อและอุปกรณ์ที่มี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจการนำแนวคิดปัญหามาเป็นแนวทางพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพในการจัดกิจกรรมแนะแนว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง การพัฒนานักกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดปัญหาเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความจำเป็นต้องมีความพร้อม ความเข้าใจ รับรู้ความสนใจและความถนัดของตนเองในการเข้าสู่อาชีพการทำงานในอนาคต และได้เรียนรู้ความถนัดในอาชีพตามแนวคิดปัญหา รู้จักทักษะของอาชีพต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนเองที่มีหลากหลายด้านของนักเรียน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนได้เกิดความตระหนักรู้และเตรียมความพร้อมในการวางแผนและการเลือกตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาที่จะเตรียมตัวศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสายการเรียนและคณะที่ถนัดกับนักเรียนเอง อันจะนำผลที่เกิดจากการพัฒนาไปสู่การประกอบอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในชีวิตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนานักกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 512 คน จาก 12 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด นักเรียนจำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺปัญญา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

3. เนื้อหาการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การตระหนักรู้ด้านอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใช้การจัดการเรียนรู้ 12 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระหว่างภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺปัญญา หมายถึง รูปแบบของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดพุทฺปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพตนเองด้านต่างๆ ของตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 5 ขั้น

ขั้นที่ 1 ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา หมายถึง ขั้นที่ให้นักเรียนได้ค้นหาข้อมูล ด้านอาชีพ การทดลองใช้บทบาทสมมติหรือการจัดทัศนศึกษา การจัดห้องเรียนรู้ตามสภาพจริงจากข้อมูล

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย หมายถึง ขั้นที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม และทำการการแชร์ประสบการณ์กับเพื่อนในกลุ่ม ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน โดยใช้การเล่นกิจกรรม เกม การระดมสมอง ที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง ขั้นที่นักเรียนได้ทำการวิเคราะห์ความรู้สึกตนเอง โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองขณะที่เรียนว่า นักเรียนทำอะไร กับใคร ที่ไหน และเกิดความรู้สึกอย่างไร

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ขั้นที่นักเรียนทำการสรุปกิจกรรมจากสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และนักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองจากการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ 4

ขั้นที่ 5 ขั้นการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตจริงและชีวิตประจำวัน หมายถึง ขั้นที่ให้นักเรียนได้นำเอาสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมนั้นไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาจริง หรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ทำการค้นหาค้นหาตนเอง วางแผนเรื่องอาชีพ และตัดสินใจในการประกอบอาชีพของตนเองได้

2. แนวคิดพหุปัญญา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่หลากหลาย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ของบุคคลแต่ละคนที่จะมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไปจากคนอื่น และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน

3. ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการที่จะทำความรู้จักและเข้าใจในความสามารถของตนเอง รับรู้ว่าคุณสมบัติเหมาะสมกับอาชีพใดและสอดคล้องกับพหุปัญญาของตนเอง และรู้จักโลกกว้างทางอาชีพอย่างหลากหลาย ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้านดังต่อไปนี้

3.1 ความสนใจในอาชีพ หมายถึง นักเรียนสามารถรู้จักและเข้าใจในความรู้สึกของตนเอง รับรู้ข้อมูลโลกของอาชีพอย่างกว้างขวาง สามารถแสดงออกถึงการเอาใจใส่ต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ และบอกได้ถึงความชอบและความไม่ชอบในอาชีพของนักเรียนแนวคิดพหุปัญญา

3.2 ความถนัดในอาชีพ หมายถึง นักเรียนสามารถที่จะรับรู้ความสามารถที่หลากหลายที่มีอยู่ในตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้หรือฝึกฝนให้เกิดทักษะ และการได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพตามแนวคิดพหุปัญญา

3.3 การวางแผนสู่อาชีพ หมายถึง นักเรียนสามารถกำหนดเส้นทางของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง ได้รับความรู้ถึงความสนใจ ได้รับความถนัดของตนเองตามแนวคิดพหุปัญญา รู้จักและเข้าใจตนเองถึงความชอบและความสามารถของตนเองที่เหมาะสมกับอาชีพและโลกของอาชีพอย่างกว้างขวาง

4. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง รูปแบบของวิธีการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นการให้เด็กแต่ละคนเข้าใจตนเอง มีความเข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งในปัจจุบันและอนาคต สามารถวางแผนแนวทางชีวิตและอนาคตของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จในชีวิตต่อไป

5. แบบวัดความตระหนักรู้ หมายถึง แบบประเมินนักเรียนที่เข้าร่วมการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาที่จัดขึ้นเพื่อวัดผลการจัดการเรียนการสอนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือความพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ วัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

7. ประสิทธิภาพของ หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของ การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80

7.1 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการคิดจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จาก การตรวจใบงาน เฉลี่ยระหว่างเรียนทุกเนื้อหาเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

7.2 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จาก การวัดผลแบบวัดการตระหนักรู้ด้านอาชีพ หลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2. การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา
3. ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
4. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
5. ประสิทธิภาพนวัตกรรม
6. ความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เกิดทักษะการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ลักษณะ ดังนี้

1.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

1.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันเอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

1.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

1.2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

1.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม และการมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแล้วนำไปสู่เป้าหมายเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

หลักการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน

2. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

4. เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. ความหมายของการแนะแนว

คำว่า “การแนะแนว” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Guidance ซึ่งมีความหมายว่า “การชี้แนะทาง” หรือ “การชี้ช่องทาง” ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การแนะแนวต่าง ๆ กัน ดังนี้ กู๊ด (GOOD, 1973 : 270) ได้อธิบายความหมายของ “การแนะแนว”

1. การแนะแนว คือ แบบของการช่วยเหลือที่มีระเบียบแบบแผนอย่างหนึ่ง (นอกเหนือจากการสอนตามปกติ) แก่นักเรียน นักศึกษาหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้เขารู้จักแสวงหาความรู้ ความฉลาดโดยปราศจากการบังคับใดๆ เป็นการนำทางให้เขารู้จักการนำตนเอง

2. การแนะแนว หมายถึง กลวิธีในการนำเด็กไปสู่จุดหมายที่เขาปรารถนา โดยจัดสิ่งแวดล้อมให้สนองความต้องการมูลฐานของเขาและช่วยให้ความต้องการของเขาสัมฤทธิ์ผล

3. การแนะแนว คือ วิธีการศึกษาที่สำคัญวิธีหนึ่งในการสอนแบบพัฒนาการ (Progressive Teaching) โดยการที่ครูเป็นผู้นำเด็กให้รู้จักค้นคว้า และช่วยให้ความต้องการของเขาได้รับการตอบสนอง

มิลล์เลอร์ (Miller, 1976 : 1) กล่าวว่า การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าใจตนเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และมีการวางแผนในการพัฒนาระบบของชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

โครว์ และโครว์ (Crow and Crow, 1960 : 1) ให้ความหมายของการแนะแนวในแง่ว่า คือการที่ผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดก็ตาม ให้สามารถที่จะช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักคิด และตัดสินใจ รวมทั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ด้านของตนเองได้ด้วยดี

โจนส์ (Jones, 1951 : 71) อธิบายความหมายของการแนะแนวว่าเป็นการช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักตัดสินใจว่าเขาต้องการจะไปที่ไหนเขาต้องการจะทำอะไร ช่วยให้เขาสามารถตัดสินใจได้ว่าเขาจะทำให้ความหวังหรือจุดมุ่งหมายของเขาสัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์ได้อย่างไร ช่วยให้เขาสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งเขาต้องประสบในชีวิตได้ด้วยดี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554 : 33) ได้นิยามว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นคิดเป็น ใช้ชีวิตเป็น สามารถตัดสินใจและวางแผนการศึกษา อาชีพ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รังสรรค์ โฉมยา (2555 : 3) กล่าวว่า การแนะนำ หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือบุคคลเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง สามารถที่จะปรับตัวและพัฒนาด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคม

อชรา เอิบสุขสิริ (2556 : 196) กล่าวว่า การแนะนำ หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อม สามารถตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และวางชีวิตได้อย่างฉลาด โดยพัฒนาตนเองให้เติบโตเต็มศักยภาพและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณค่าต่อสังคม

สรุปคือ การแนะนำเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กแต่ละคนเข้าใจตนเอง มีความเข้าใจผู้อื่นและสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งในปัจจุบันและอนาคต สามารถวางแผนแนวทางชีวิตและอนาคตของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จในชีวิตต่อไป

3. ปรัชญาของการแนะนำ

ปรัชญาของการแนะนำ คือ ความเชื่ออย่างมีเหตุผล ซึ่งนักแนะนำจะใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ประสบกับปัญหาให้ผ่านพ้นปัญหานั้นไปได้ด้วยตนเอง ซึ่งปรัชญาของการแนะนำได้มีนักแนะนำได้เสนอแนะไว้มีดังนี้

สมจิตรา เรืองศรี (2550 : 5) กล่าวว่า การแนะนำเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระบวนการแนะนำจึงยึดปรัชญาเป็นหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

1. บุคคลมีความแตกต่าง โดยยึดถือว่าคุณคนมีความแตกต่างทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์ บุคลิกภาพ ให้ความสำคัญกับเอกัตบุคคล
2. บุคคลย่อมต้องการความช่วยเหลือ ผู้แนะนำจึงความให้ความช่วยเหลือเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ความเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกายความรู้สึกนึกคิด บุคลิกภาพต่างๆ จะเกิดขึ้นอยู่เสมอ
4. พฤติกรรมของบุคคลย่อมมีสาเหตุ สอดคล้องกับความเชื่อตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ และศาสนา เช่น ผลย่อมเกิดแต่เหตุ ถ้าจะแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือไม่เหมาะสมก็ให้แก้ที่สาเหตุ ก็จะสามารถแก้ไขพฤติกรรมเหล่านั้นได้
5. บุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีในตนเอง เชื่อในศักยภาพของแต่ละคนที่สามารถวางแผนสร้างทางเลือกในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง การแนะนำจึงควรให้แต่ละคนได้สามารถเลือกให้ออกาสในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ช่วยให้คุณคนมีกำลังใจ มีความภาคภูมิใจมองเห็นคุณค่าในตนเองช่วยให้เขาสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

6. บุคคลจะประสบความสำเร็จถ้าได้รับการพัฒนาในทุกด้านตามศักยภาพที่มีอยู่ การแนะแนวจึงควรให้โอกาสบุคคลในการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยควรให้ความช่วยเหลือ

4. ขอบข่ายของกิจกรรมแนะแนว

การจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกระบวนการให้บริการแนะแนวอย่างหนึ่ง ซึ่งมีเป้าหมาย ในการพัฒนาส่งเสริม ป้องกันปัญหา และแก้ไขปัญหาที่ผู้รับบริการเผชิญอยู่ในขอบข่ายครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาส่วนตัวและสังคม การพัฒนาทางการศึกษา และการพัฒนาทางอาชีพ ต่อไปนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับ 1) ความหมาย 2) วัตถุประสงค์ และ 3) ตัวอย่างทักษะสำคัญ ที่ควรเน้นในการจัดกิจกรรมแนะแนว

1. กิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาตัวเองและสังคม

1.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาตัวเองและสังคม

เป็นประมวลประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมผู้รับบริการ โดยใช้หลักการ เทคนิค และวิธีการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวในการกำหนดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้รับบริการรู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ การปรับตัว และการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

1.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาตัวเองและสังคม

มุ่งส่งเสริมให้ผู้รับบริการ มีทักษะการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและสามารถดำเนินชีวิตที่พึ่งพา รวมถึงการมีทักษะทางสังคม สามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

1.3 ตัวอย่างทักษะสำคัญที่ควรเน้นในการจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านการ

พัฒนาตัวเองและสังคม การพัฒนาตัวเองและสังคม เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ความสามารถในการดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมความเจริญงอกงามของสุขภาพกายและสุขภาพจิต พัฒนา บุคลิกภาพของตน และปรับตัวเข้ากับบุคคลที่เกี่ยวข้อง พัฒนาความสามารถในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาดังกล่าวอาศัยการใช้ความรู้ข้อมูล ภายใต้เจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น การให้ ความยอมรับนับถือ และตระหนักในคุณค่าตนเองและผู้อื่น ซึ่งการพัฒนาตัวเองและสังคมดังกล่าวเน้นไปที่ การส่งเสริมให้ผู้รับบริการได้พัฒนาทักษะการพัฒนาชีวิตส่วนตัวและสังคมหลายประการ ซึ่ง ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2544 : 108-110) ได้เสนอขอบข่ายของการจัดกิจกรรมแนะแนว ด้านการพัฒนาตัวเองและสังคม ครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาการมองตนในแง่บวก (Positive-Self Regard) 2) การพัฒนาทักษะทางสังคม (Social Skills) 3) การพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต (Life Skills) 4) การปรับตัวและบุคลิกภาพ (Adjustment and Personality) 5) การพัฒนาทักษะ การกล้าแสดงออก (Assertiveness Skills) 6) การจัดการความเครียด (Stress-Management) และ 7) การเปลี่ยนพฤติกรรมนำตนเอง (Self-Directed Behavior Change) นอกจากนั้น

วิจารณ์ พานิช (2554 : 16-17) ให้ความเห็นว่า ในโลกแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พึงพิจารณาทักษะที่จำเป็นเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการจัดกิจกรรมดังกล่าวมา ควรได้รับการพิจารณาปรับให้เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นตามวิถีธรรมชาติของผู้รับบริการในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและทางสังคมโลก เพื่อส่งเสริมความพร้อมไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. กิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางการเรียนรู้หรือการศึกษา

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางการศึกษา

เป็นประมวลประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้รับบริการ โดยใช้หลักการ เทคนิค และวิธีการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวในการกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้รับบริการสามารถพัฒนาการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมความสนใจใฝ่รู้โลกกว้างทางการศึกษา พัฒนาทักษะและกระบวนการเรียนที่เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ และการบรรลุผลสำเร็จทางการเรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การกำหนดเป้าหมาย วางแผนและตัดสินใจทางการศึกษา

2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางการศึกษา

มีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับบริการ มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้สูงสุดเต็มศักยภาพของตน

2.3 ตัวอย่างทักษะสำคัญที่ควรเน้นในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนา

ทางการศึกษา การพัฒนาทางการศึกษา เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ผู้รับบริการ ได้รู้จัก ความสามารถทางการเรียน การกำหนดเป้าหมายทางการเรียน สามารถพัฒนาทักษะทางการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการวางแผนเป้าหมายทางการเรียน และสามารถ พัฒนาตนให้บรรลุเป้าหมายของตนได้ ความสามารถดังกล่าว นอกจากจะได้รับการช่วยพัฒนาเจตคติ ที่ดีต่อการศึกษาแล้ว สิ่งสำคัญ คือ การพัฒนาทักษะการเรียน นิสัยทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ภายใต้การส่งเสริมให้ฝึกทักษะการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาทางการศึกษา

แคมป์เบล และดาฮีร์ (Campbell and Dahir, 1977) ได้เสนอขอบข่ายของการพัฒนาทางการศึกษาว่า ควรจะมีการส่งเสริมสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ เจตคติ และทักษะต่อการเรียนรู้ และการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 2) ความสามารถบรรลุผลสำเร็จทางการเรียน โดยมีการเตรียมความพร้อมทางการเรียน โดยมีความรู้ สนใจใฝ่รู้โลกกว้างทางการศึกษา และ 3) ความเข้าใจความสัมพันธ์ของการศึกษากับโลกของงาน การศึกษากับความจำเป็นในการดำรงชีวิต และการศึกษากับการพัฒนาดน

วิจารณ์ พานิช (2554) แสดงความคิดเห็นว่า ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) เป็นทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียน เนื่องจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น จึงควรพิจารณาพัฒนา

ผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้เพื่ออยู่กับชีวิตที่ยากลำบากยิ่งขึ้น ทักษะสำคัญ ดังกล่าว ได้แก่ การเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การแก้ปัญหา (Problem Solving) และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งปัจจัยสนับสนุนให้เกิดทักษะดังกล่าว ได้แก่ การตั้งคำถามเพื่อแสวงหาคำตอบ

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางการศึกษามีข้อควรพิจารณาที่สำคัญ ซึ่งในระบบการศึกษาอาจเทียบเคียงว่าเป็นหลักสูตรการแนะแนว (Guidance Curriculum) มีดังนี้ 1) การตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาหรือการเรียนรู้ เช่น ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของหลักสูตรการเรียน การสร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) ทักษะสำคัญทางการเรียน เช่น ทักษะการคิด อ่าน เขียน สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาประสิทธิภาพทางการเรียน และ 3) ปัจจัยสำคัญในการบรรลุความสำเร็จทางการศึกษา เช่น ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี การกำหนดเป้าหมายและวางแผนชีวิตด้านการศึกษา เป็นต้น

3. กิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพ

3.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพ เป็นการประมวลประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมผู้รับบริการ โดยใช้หลักการ เทคนิค และวิธีการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวนบนพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ และทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าใจ ยอมรับบุคลิกภาพตน และสามารถพิจารณา ลักษณะของตนกับอาชีพที่สนใจ พัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ สามารถเลือกและตัดสินใจทางอาชีพได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถกำหนดเป้าหมายทางอาชีพ วางแผนและพัฒนาตนจนบรรลุแผนชีวิตทางอาชีพได้

3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพ มุ่งให้ผู้รับบริการเข้าใจพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ เข้าใจบุคลิกภาพและความสนใจ สามารถพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของตน สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพของตนได้ต่อไป

3.3 ตัวอย่างทักษะสำคัญที่ควรเน้นในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพ การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพ มุ่งส่งเสริมให้ผู้รับ บริการมีวุฒิภาวะทางอาชีพเป็นสำคัญ ในการกำหนดกิจกรรมอาชีพพื้นฐานทางทฤษฎีพัฒนา ทางอาชีพและทฤษฎี การเลือกอาชีพ ผู้จัดกิจกรรมควรทำความเข้าใจในทฤษฎีดังกล่าวเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางการแนะแนวที่ถูกต้อง

กูญชรี คำชาย (2544) ได้เสนอแนวคิดและข้อควรคำนึงในการจัด กิจกรรมแนะแนวด้านการพัฒนาทางอาชีพที่สำคัญว่า การจัดกิจกรรมควรอยู่ในขอบข่ายการพิจารณา ได้แก่ 1) การสำรวจโลกอาชีพปัจจุบัน 2) การสำรวจบุคลิกภาพ และความสนใจทางอาชีพ 3)

วิเคราะห์ลักษณะตน และเชื่อมโยงกับข้อมูลทางอาชีพ 4) ฝึกทักษะการตัดสินใจ 5) สำรวจปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงาน 6) การพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพ และ 7) พัฒนาเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

นอกจากนั้น วิจารณ์ พานิช (2554) ได้ให้ความเห็นว่า ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงยุคศตวรรษที่ 21 นี้ บุคคลควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพที่เน้นความสามารถในการคิดซึ่งยืดหยุ่นและปรับตัว การคิดเสริมสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเอง การเป็นผู้สร้างหรือผลิต และความรับผิดชอบต่อที่เชื่อถือได้ (Accountability) รวมทั้งภาวะผู้นำ จะเห็นว่า ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีปัจจัยสำคัญที่พึงส่งเสริม ผู้รับบริการ ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้โลกอาชีพ ปัจจุบัน เช่น การสำรวจโลกอาชีพ ในบริบท การเปลี่ยนแปลงทางอาชีพในปัจจุบัน การวิเคราะห์ความต้องการด้านแรงงานของอาชีพต่าง ๆ 2) ทักษะการพิจารณาตนด้านอาชีพ เช่น การสำรวจบุคลิกภาพและความสนใจทางอาชีพ การวิเคราะห์ลักษณะตนและเชื่อมโยงกับข้อมูลทางอาชีพ ทักษะการตัดสินใจ เจตคติที่ดีต่ออาชีพ และการพัฒนาวุฒิทางอาชีพ และ 3) ทักษะการบรรลุความสำเร็จ และสร้างความมั่นคงทางอาชีพ เช่น การสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงาน การกำหนดเป้าหมายชีวิตและอาชีพ การวางแผนชีวิตและอาชีพ การพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ และการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมทางอาชีพ

4. การจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา

การจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาการจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับมัศึกษามีวิธีการ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวว่าสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ

1. กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน เป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีหลักสูตรเนื้อหาสาระครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ดำเนินการทุกภาคเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 อย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผล ผ่านและไม่ผ่าน

แนวการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน มีดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติของนักเรียน

1.2 วิเคราะห์ทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทัศนคติของโรงเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนแต่ละชั้นปี

1.3 กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของนักเรียน และเป้าหมายของโรงเรียน โดย ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วม

1.4 กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนเป็นระดับการศึกษาและชั้นปี

1.5 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ พฤติกรรมนักเรียน หลักฐานการทำกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการประเมินผลภาคเรียน และระยะเวลาที่จัดกิจกรรมแนะแนว

1.6 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ ชิ้นงาน/ภารกิจ วิธีการจัดกิจกรรมสื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล

1.7 จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว และประเมินผลการจัดกิจกรรม

1.8 ประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน และสรุปรายงาน

2. กิจกรรมแนะแนวนอกชั้นเรียนเป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวที่หลักสูตรมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหานักเรียนระยะเวลาในการจัดแต่ละหลักสูตร

การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา

รูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาศักยภาพตนเอง มีการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบตามองค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบตามแนวทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจของบุคคลแต่ละคน ซึ่งจะมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไปจากคนอื่น และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ความสามารถที่ผสมผสานกัน ออกมาทำให้บุคคลมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

แนวคิดทฤษฎีปัญญา (Multiple Intelligence Theory) ผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ คือ โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ในปี ค.ศ. 1983 เขาได้เขียนหนังสือชื่อ “Frames of Mind : The Theory of Multiple Intelligences” ซึ่งได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง แนวคิดของเขาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับ “ทฤษฎีปัญญา” เป็นอย่างมาก และกลายเป็นแนวคิดที่กำลังมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนในปัจจุบัน

1. ความหมายของพหุปัญญา

มีผู้ให้ความหมายของพหุปัญญาเอาไว้ดังต่อไปนี้

นุชวนา เหลืองอังกูรและบุษบา จริงบำรุง (2547 : 10) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ศักยภาพความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา หรือออกแบบงานและผลงานชนิดต่างๆ ในสถานการณ์ธรรมชาติ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2551 : 2) ให้ความหมายของ คำว่า พหุปัญญาของการ์ดเนอร์ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวจิต (Biopsychology Potential) คือ ทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขามีสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน มองปัญญาในหลายลักษณะ และเชื่อว่า ปัญญาของแต่ละคนจะเป็นกระบวนการ ทางจิตใจ หรือความสามารถที่จะค้นหาแก้ปัญหาและสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม

ญาณิศา ไสสรระน้อย (2552 : 25) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถทางปัญญาหลายด้านของมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะสามารถพัฒนาให้ไปสู่ความสำเร็จ และพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันระหว่างพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมจากความหมายของพหุปัญญา

สรุปได้ว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถที่หลากหลาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ของบุคคลแต่ละคนที่จะมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไปจากคนอื่น และมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ความสามารถที่ผสมผสานกันออกมาทำให้บุคคลมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

2. ความสำคัญของแนวคิดพหุปัญญา

เยาวพา เดชะคุปต์ (2544 : 4) กล่าวว่า แนวคิดพหุปัญญา อธิบายถึงลักษณะสำคัญของพหุปัญญาเอาไว้ดังนี้

1. ปัญญามีลักษณะเฉพาะด้านจากการศึกษาเรื่อง สมอ
2. ทุกคนมีปัญญาทั้ง 8 ด้านมากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป ซึ่งบางคนอาจมีปัญญาทั้ง 8 ด้านสูงมากทุกด้าน แต่บางคนอาจจะมีเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่สูงนัก
3. ทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้การได้ถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝน อบรม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ความร่วมมือของผู้ปกครอง การได้ประสบการณ์ ก็อาจจะเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่าง ๆ ได้
4. ปัญญาต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ซึ่งการ์ดเนอร์ ชี้แจงว่าการแบ่งลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงการอธิบายลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเท่านั้น แท้จริงแล้วปัญญาทั้งหลาย ๆ ด้านจะทำงานร่วมกันเช่นในการประกอบอาหารก็ต้องสามารถอ่านวิธีทำ (ด้านภาษา)คิดคำนวณปริมาณของส่วนผสม (ด้านคณิตศาสตร์) เมื่อประกอบอาหารเสร็จก็ทำให้

สมาชิกทุกคนในบ้านพอใจ (ด้านความเข้าใจผู้อื่น) และทำให้ตนเองมีความสุข (ด้านความเข้าใจตนเอง) เป็นต้น การกล่าวถึง ปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมาศึกษาเพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสม

5. ปัญญาแต่ละด้านจะมีการแสดงความสามารถหลายอย่าง เช่น บางคนไม่มีความสามารถด้านการอ่านไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสามารถด้านภาษา เพราะเขาอาจจะเป็นคนที่เล่นกีฬาหรือเล่นเครื่องดนตรีได้คล่องแคล่ว หรือคนที่ไม่มีความสามารถทางกีฬา ก็อาจใช้ร่างกายได้ดีในการถักทอผ้าหรือเล่นหมากรุกได้เก่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้แต่ในปัญญาด้านใดด้านหนึ่งก็จะมี การแสดงออกถึงความสามารถที่หลากหลาย การ์ดเนอร์เชื่อว่า แม้ว่าคนแต่ละคนจะมีปัญญาในแต่ละด้านไม่เท่ากัน แต่ก็สามารถพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้าน

ทิสนา แคมมณี (2545 : 85) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับปัญญา (Intelligences) ที่มีมาตั้งแต่เดิมนั้นจำกัดอยู่ที่ความสามารถด้านภาษา ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ และการคิดเชิงตรรกะหรือเชิงเหตุผลเป็นหลัก การวัดเชาวน์ปัญญาของผู้เรียนจะวัดจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทางสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วย การทดสอบความสามารถทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าว คะแนนจากการวัดเชาวน์ปัญญาจะเป็นตัวกำหนดเชาวน์ปัญญาของบุคคลนั้นไปตลอด เพราะมีความเชื่อว่าองค์ประกอบของเชาวน์ปัญญาจะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยหรือประสบการณ์มากนัก แต่เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด การ์ดเนอร์ (Gardner, 1983) ให้นิยามคำว่า “เชาวน์ปัญญา” (Intelligence) ไว้ว่าหมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่างๆ หรือ การสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง รวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อจะหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ การ์ดเนอร์มีความเชื่อพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เชาวน์ปัญญาของบุคคลมิได้มีเพียงความสามารถทางภาษาและทางคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่มีหลากหลายถึง 8 ประเภท ด้วยกัน คนแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันจากคนอื่น และมีความสามารถต่าง ๆ ไม่เท่ากันความสามารถที่ผสมผสานกันออกมาทำให้บุคคลแต่ละคนมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

2. เชาวน์ปัญญาของแต่ละบุคคลจะไม่อยู่คงที่ระดับที่ตนมีตอนเกิดแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสมในแนวคิดของการ์ดเนอร์เชาวน์ปัญญาของบุคคลประกอบด้วยความสามารถ 3 ประการ คือ

2.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นไปตามธรรมชาติและตามบริบททางวัฒนธรรมของบุคคลนั้น

2.2 ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม

2.3 ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและเพิ่มพูน

ความรู้

จากความสำคัญของแนวคิดทฤษฎีปัญญา สรุปได้ว่า มนุษย์มีความสามารถที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงด้านภาษาและคณิตศาสตร์ แต่มีความสามารถอย่างหลากหลาย 8 ด้านปัญญาทุกด้านจะทำงานประสานกัน ซึ่งเกิดเป็นความถนัดและความสามารถของบุคคลที่มีความแตกต่างกันไปทำให้บุคคลสามารถจัดประสบการณ์ และการ เรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาปัญญาของบุคคลได้

3. องค์ประกอบของทฤษฎีปัญญา

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1983 อ้างอิงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2551 : 2) จำแนกองค์ประกอบของความสามารถทางปัญญาไว้ 8 ประเภท ได้แก่

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษาเสียง ความหมายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา ได้แก่ ความสามารถใช้ภาษาในการหว่านล้อม การอธิบาย เป็นต้น ผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง ได้แก่ นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือด้านการเขียน ได้แก่ กวีนักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence) หมายถึง ความสามารถไวในการมองเห็นความสัมพันธ์แบบแผน ตรรกวิทยาการคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุผล (Cause-effect) และการคิดคาดการณ์ (If-then) วิธีการที่ใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน สรุป การคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน ผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข ได้แก่ นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติและผู้ให้เหตุผลที่ดี ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) หมายถึง ความสามารถไวต่อสีเส้นรูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ ยังหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็นและแสดง ออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็นและความคิดเกี่ยวกับพื้นที่ ผู้ที่มีความสามารถสูงในการมองเห็นพื้นที่ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทางและสามารถปรับปรุงวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี ได้แก่ สถาปนิก มัณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์ เป็นต้น

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถทักษะทางกาย ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส ผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ร่างกายของตน แสดงความคิดความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงท่าเต้น นักกีฬา นาฏกร นักฟ้อนรำ และความสามารถในการ ใช้มือประดิษฐ์ ได้แก่ นักปั้น ช่างซ่อมรถยนต์ ศัลยแพทย์ เป็นต้น

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการไวต่อเรื่องของ จังหวะ ทำนอง เสียงตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรีผู้ที่มีความสามารถสูง ทางด้านดนตรี ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี

6. ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้ รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียงใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์และความสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความสามารถทำให้บุคคลหรือกลุ่มชนปฏิบัติตาม ผู้ที่มีความสามารถสูงทางด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ได้แก่ ครู นักแสดง นักสังคมสงเคราะห์ นักการเมือง พนักงานขายของ เป็นต้น

7. ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง หรือความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการรู้จักตนเอง ได้แก่ การรู้จักตนเองตามความเป็นจริง ได้แก่ มีจุดอ่อน จุดแข็งในเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน มีความสามารถในการฝึกฝนตนเองและเข้าใจตนเองผู้ที่มีความสามารถสูงทางด้านความเข้าใจตนเอง ได้แก่ นักจิตวิทยา ผู้นำศาสนา เป็นต้น

8. ปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) เป็นปัญญาด้านสุดท้ายที่การ์ดเนอร์ นำเสนอในปี ค.ศ. 1999 ในหนังสือชื่อ Intelligence Reframed และสรุปว่าเป็นปัญญาในปี 2004 ในหนังสือ “Changing Minds” หมายถึง มีความไว และความสามารถในการจับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการดำรงคงอยู่ของมนุษย์ สามารถรับรู้บทบาทและการดำรงคงอยู่ของตนเอง เข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา และการตั้งคำถามเพื่อยืนยันความเข้าใจและรับเกี่ยวกับตนเองอย่าง ลึกซึ้ง เข้าใจความสัมพันธ์ของร่างกาย จิตใจ และความเป็นจริงในโลก ผู้ที่มีความสามารถสูงทางด้านนี้ ได้แก่ นักปราชญ์ ผู้นำทางศาสนา เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 45) ได้กล่าวถึงความสามารถทั้ง 8 ด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามารถด้านภาษา (Verbal/Linguistic Intelligence) เป็นความสามารถในการใช้คำและภาษาทั้งในการพูดการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการสร้างสรรคงานเขียนในลักษณะต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรองและอื่น ๆ การพูดโน้มน้าวใจให้คล้อยตามการใช้ภาษาเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ ผู้มีความสามารถด้านนี้ มักจะประกอบอาชีพเป็นนักเขียน นักการเมือง นักเล่านิทาน เป็นต้น

2. ความสามารถด้านการใช้เหตุผลเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical/Mathematical Intelligence) เป็นความสามารถในการคิดอย่างสมเหตุสมผล

การมองความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ อย่างชัดเจน การคิดคำนวณ การทดสอบสมมติฐาน ผู้มีความสามารถด้านนี้ มักจะประกอบอาชีพเป็นนักสถิติ นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักตรรกศาสตร์

3. ความสามารถด้านดนตรี (Musical/Rhythmic Intelligence) ความสามารถในการรับรู้เสียงดนตรี การแสดงออก การแยกเสียงดนตรี การแต่งเพลง การเข้าใจสีสันทันของดนตรี ผู้มีความสามารถด้านนี้มักจะประกอบอาชีพ นักดนตรี

4. ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily/Kinesthetic Intelligence) เป็นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อ หรือใช้มือในการทำงาน เช่น นักกีฬา ศัลยแพทย์ ช่างฝีมือ ใช้ร่างกายในการแสดงออกถึงความรู้สึก เช่น นักแสดง นักเต้นรำ ความสามารถทางด้านนี้ ได้แก่ ความสามารถระหว่างอวัยวะที่ต้องใช้เกี่ยวข้องกัน การทรงตัว ความแข็งแรงทนทาน ความยืดหยุ่น และความเร็ว

5. ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับทิศทาง ตำแหน่ง รูปร่าง รูปทรง เส้น และสี

6. ความสามารถด้านการเข้าใจบุคคลอื่น (Interpersonal Intelligence) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลอื่นจากสิ่งที่เขาได้แสดงออกทางจากสีหน้า ท่าทางและน้ำเสียง และความสามารถแสดงพฤติกรรมโต้ตอบได้อย่างเหมาะสม และเป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เมื่อมีสภาวะไม่พอใจ จนทำให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้มีความสามารถด้านนี้มักจะประกอบอาชีพเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น หรือต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

7. ความสามารถด้านการรู้จักตนเอง (Intrapersonal Intelligence) เป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ทั้งอารมณ์ในสภาวะต่าง ๆ ความตั้งใจ แรงจูงใจ ความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ และความสามารถในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมาปรับใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการทำงาน ความขัดแย้ง การเล่น และการติดต่อกับบุคคลอื่น

8. ความสามารถในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Naturalistic Intelligence) เป็นความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของธรรมชาติของสิ่งต่างๆ ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต การเข้าใจวงจรของระบบธรรมชาติ เรียนรู้ได้ดีในเรื่องของธรรมชาติ หรือจากธรรมชาติรอบตัว

ลาเซียร์ (Lazear 1999, อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551 : 17) ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะที่บ่งชี้ถึงความสามารถทั้ง 8 ด้านตามแนวความคิดของการ์ดเนอร์ พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพแก่ผู้เรียนที่มีความสามารถที่แตกต่างกันไว้ดังนี้

1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษา (Verbal/Linguistic) ลักษณะทั่วไปชื่นชอบความคมคายของโครงสร้างและความหมายที่ไพเราะของภาษา จำคำศัพท์ได้ง่ายๆ สุกดคำได้

ดี คิดเป็น คำใช้ภาษาในการแสดงความคิด มีความเข้าใจความหมายของภาษาต่างๆ ได้ดี ชอบใช้ภาษาชอบเล่นเกมตัวอักษร เข้าใจในการเล่นคำต่างๆ ได้ดี เข้าใจคำพูดตลก คำแสลง คำปริศนาต่างๆ ทักษะการฟังตีบรรยายสิ่งต่างๆ ได้ดี จดจำเก่ง เล่าเรื่องได้ดีสนุกกับเสียงและจังหวะทางภาษา

1.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักเจรจาต่อรอง นักพูด พิธีกร โฆษก
นักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ผู้ประกาศข่าว

1.2 แนวการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ กิจกรรมการเล่าเนื้อเรื่อง นิทานการจัดทำวารสาร การเขียนเรื่อง การพูดเป็นจังหวะ ลำตัด บทกวี โคลง กลอน อ่านบทกลอน อ่านอาขยาน การพูด อ่านเรื่องจริง ทำงานวิจัย ละครใบ้ ทำแผนที่เรื่องราวต่างๆ เล่นคำอุปมาอุปไมย อ่านคำกลับล้าง เล่นเกมอักษรไขว้ เล่นคำตลก เล่นเกมเกี่ยวกับอักษรเช่น เกมต่อตัวอักษร เกมสต่อตัวอักษรภาษาอังกฤษ (Scrabbles) เกมอักษรไขว้ (Crossword) ปริศนาคำทายเป็นต้น

2. เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านเหตุผลและคณิตศาสตร์ (Logical/Mathematical Intelligence) ลักษณะทั่วไป ชอบตัวเลข มีระเบียบแบบแผนเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดี ชอบกิจกรรมการคิดที่ใช้สมอง เกมปริศนา เกมใช้ยุทธวิธี ชอบจัดหมวดหมู่จัดให้เข้ากับพวก ชอบคอมพิวเตอร์และเกมปริศนา ชอบคำนวณ คิดเป็นระบบ มีรูปแบบความคิดและหาความสัมพันธ์ มีกรอบความคิด คิดเป็นเหตุเป็นผล แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

2.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักสถิติ นักคอมพิวเตอร์ นักวิจัย
นักคณิตศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักบริหารจัดการ

2.2 แนวการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การแก้ปัญหา รูปปริศนา การใช้รหัส เรขาคณิต การวัด การจำแนก การคาดคะเน การเก็บข้อมูล การจัดกลุ่ม การแบ่งพวก การจัดลำดับ สัญลักษณ์ การทดลอง เกมปริศนาที่มีความซับซ้อน เงิน เวลา การคิดวิจารณ์ญาณ การเล่นเกมตัวต่อ การก่อสร้างบล็อก เกมฝึกคิดปัญหาสิ่งต่างๆ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสอนเล่นเกมลับสมอง เขียนแผนที่เรื่องราว การปุกระเบียงที่เป็นลวดลายต่างๆ การต่อรูปปริศนาคำนวณความสูงของต้นไม้เป็นต้น

3. เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี (Musical Intelligence) ลักษณะทั่วไป คิดเป็นเสียงดนตรี จังหวะ มีความรู้สึกไวเกี่ยวกับเสียงดนตรี ร้องเพลง เรียนรู้ได้ถ้ามีเสียงเพลง จดจำเสียงดนตรีได้ดี ชอบฟังเพลง ชอบร้องเพลง ชอบฮัมเพลง แต่งเพลงเอง เลียนแบบจังหวะได้ดี รู้ความแตกต่างของเสียง มีความรู้ที่เกี่ยวกับเสียงและทำนอง แยกแยะความแตกต่างของเสียงได้ เคลื่อนไหวร่างกายหรือตอบสนองทันทีเมื่อได้เมื่อได้ยินเสียงเพลง

3.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ เจ้าของร้านเครื่องเสียง นักดนตรี นักร้อง
หมอลำ ลิเก ลำตัด นักแต่งเพลง นักจัดรายการ ทำขวัญ ผู้ขายแผ่นเสียง

3.2 แนวการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ใช้เสียงเพลง การร้องเพลง ตบเท้าหรือใช้ดนตรีประกอบการทำกิจกรรม การสอนให้ซาบซึ้งในดนตรี มีการเต้นรำ เล่นดนตรี เรียนรู้เรื่องเกม ประกอบเพลงชาติต่าง ๆ เปิดเพลงไปด้วยเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ แต่งเรียบเรียงเพลง การแต่งเพลง พูดเป็นจังหวะ สกิดคำศัพท์เป็นจังหวะ ท่องสูตรคูณอ่านสูตรทฤษฎีเป็นเพลงหรือจังหวะ

4. เด็กมีความสามารถพิเศษทางการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily/ Kinesthetic) ลักษณะทั่วไป ชอบการเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวร่างกายในท่าที่ซับซ้อนได้ดี การประสานงานร่างกายดี คล่องว่องไว ควบคุมร่างกายได้ดี รับข้อมูลข่าวสารและเรียนรู้ได้จากการสัมผัส เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ ขยับขา โยกลำตัว ตบเท้า มีลักษณะทางกลไกที่ดี มีการเคลื่อนไหวร่างกายที่ดี แสดงท่าทางและสาดิที่ดี ชอบออกกำลังกาย ชอบวิ่ง ชอบตีลังกา ชอบปีนต้นไม้แนวทางจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมศักยภาพ กิจกรรมภาคสนาม กิจกรรมการเคลื่อนไหว บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การสร้างสรรค์ท่าทางการเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ลงมือทำ การใช้ภาษามือ กิจกรรมพลศึกษา กีฬา หัตถกรรม ละคร กิจกรรมสร้างเสริมบุคลิก เช่น การเดิน การยืน การนั่ง การลุก การเดินรำที่สวยงาม การเล่นเกมประเภทบุคคล การนั่งสมาธิ ฝึกโยคะ กิจกรรมที่ระบายความโกรธ ความขัดข้องใจ เช่น การตีหมอน การฉีกกระดาษ การชกเป้า การเตะกระสอบทราย การปั้นแป้ง การแสดงล้อเลียน เกมที่คนเป็นอุปกรณ เช่น ตัวเดินหมากรุก การแสดงสีหน้าท่าทาง ละครใบ้ เล่นเกมประกอบด้วยเนื้อหาการใช้ ภาษามือ ภาษาท่าทาง ภาษาใบ้

5. เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะและมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับ พื้นที่ ระยะของพื้นที่ ชอบดู ชอบคิด เกี่ยวกับรูปภาพ คิดและเห็นภาพรับรู้จากภาพได้ดี ชอบวาดรูป ชอบวาดแผนที่และแผนภูมิต่างๆ ชอบออกแบบก่อสร้าง ชอบสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ จินตนาการและภาพทำสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ หรือทำงานช่างได้ดี ชอบดูสื่อ เช่น ภาพยนตร์ ดวีดีทัศน์ สไลด์ แผนภูมิ แผนที่ รูปภาพ ชอบเล่น จิ๊กซอว์ จำแนกแยกแยะสีได้ดี สนุกเพลิดเพลินกับสี และการ ออกแบบระบายสีอย่างมีสีสันสดใส ชอบผูกโบว์ ผูกริบบิ้นอย่างมีสีสัน ชอบใส่เครื่องประดับต่าง ๆ เช่น ตุ้มหู กำไล สร้อยคอที่เป็นลูกปัดร้อยเป็นสาย สนุกกับการคำนวณทางภูมิศาสตร์ ชอบลากเส้นและเขียน ขยุกขยิก

5.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักวาดรูป ช่างปั้นจิตรกรประติมากร นักบินช่างพิมพ์ ช่างแกะสลัก นักประดิษฐ์ นันทนาการ นักออกแบบ นักตกแต่ง นักจัดดอกไม้ สไตลิสต์ คนนำร่อง เหล่านี้เป็นต้น

5.2 แนวการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ใช้แผนภูมิหรือรูปภาพ ประกอบการสอน การวาดภาพ การระบายสี การวาดภาพประกอบจินตนาการ การสังเกตภาพ แผนภาพความคิด สัญลักษณ์ กิจกรรมฝานั่ง ศิลปะการปะเศษวัสดุ ศิลปะการออกแบบ การตกแต่ง การสร้างสภาพแวดล้อม การสร้างบล็อก การปั้นแป้ง การทำเปเปอร์มาเช่ งานหัตถกรรมต่าง ๆ

การทำแผนที่เรื่องราว การทำป้ายนิเทศ การทำแผนที่ความคิด การทำโปสเตอร์ การจัดนิทรรศการ การตกแต่งสวน การพาไปดูของจริง

6. เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ลักษณะทั่วไป ชอบพูด ชอบไปบ้านเพื่อน ชอบให้เพื่อนมาหาที่บ้าน เป็นขวัญใจในหมู่เพื่อน ชอบทำงานและเล่นเกมเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ชอบฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจใส่ใจ เอื้ออาทรและรับรู้ถึง ความรู้สึกอารมณ์ความคิดความต้องการของผู้อื่นได้ดี ซื่อสัตย์ มีเพื่อนมาก ชอบเข้าสังคม ชอบการคิด แก้ปัญหาเป็นกลุ่ม เป็นผู้นำ เป็นคนกลางมีมนุษยสัมพันธ์ เป็นคนประนีประนอม เป็นผู้ไกล่เกลี่ยความขัดแย้งมีความรู้สึกไว เข้าใจและตระหนักถึงการยอมรับและการไม่ยอมรับในสังคม ชอบอาสาสมัครในการช่วยเหลือผู้อื่น สื่อสารได้ดีทั้งที่เป็นภาษาพูดหรือภาษาใบ้

6.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ นักประชาสัมพันธ์ นักการเมือง นักเจรจาต่อรอง ประนีประนอม ผู้ประสานงาน ผู้นำกิจกรรม นักขาย พิธีกรรายการ โทรทัศน์ นักจัดรายการวิทยุ คนอาสาสมัคร

6.2 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเรียนแบบร่วมมือ การทำงานเป็นทีม การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน การเรียนเป็นกลุ่มเรียนกับเพื่อนต่างวัย มีบทบาทหน้าที่ในสังคม การทำสมาธิ การเข้าสังคม การจัดตั้งชมรมการระดมสมอง กิจกรรมเป็นคู่ การเล่นจับคู่กับเพื่อนต่างชั้น สัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เผื่อแผ่การสอนและช่วยเหลือผู้อื่นสนทนา และสัมภาษณ์บุคคลในด้านต่างๆ

7. เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านความคิดและความเข้าใจในตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ลักษณะทั่วไป มีแรงจูงใจภายในสูง ต้องการความเป็นส่วนตัวชอบอยู่คนเดียวชอบ ทำงานและศึกษาด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่ตนเองสนใจมีเป้าหมายส่วนตัว และวางแผนอย่างดีเพื่อจะไปสู่เป้าหมายของตนเอง ชอบฝันหวาน ใต้อุดมคติมีสัญชาตญาณ การหยั่งรู้ ชอบอยู่ตามลำพัง มีความรู้สึกไว

7.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักปรัชญา นักบวช นักคิด นักวิจารณ์

7.2 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมาย เป็นรายบุคคล ให้ทำงานเดี่ยว เลือกที่จะทำตามตัวเอง กิจกรรมตอบสนองส่วนบุคคลอ่านคนเดียวกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจ ยกย่องตนเอง ให้เขียนจดหมายขอคำปรึกษาจากผู้รู้ ให้ทำรายงานเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจ หรือสรุปเรื่องราวต่างๆ ด้วยตนเอง การเขียนวารสารอนูทินบันเทิงส่วนตัว สร้างชาร์ตและแผนภูมิเรื่องที่ตนเองสนใจ ทำแผนผังอธิบายความเหมือนหรือความแตกต่างของเพื่อนในชั้นเรียน สร้างแผนที่ความรู้สึกอธิบายลักษณะอากาศที่ตนเองชอบแล้วบอกเหตุผลสร้างตารางเวลาส่วนตัว

8. เด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural and Environmental Intelligence) ลักษณะทั่วไป ชอบและสนใจสัตว์พืช หิน เมฆ ชอบเลี้ยงสัตว์ ชอบปลูกต้นไม้ สามารถบอกลักษณะจำแนกแยกแยะพืชและสัตว์ได้ จำสัญลักษณ์ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวได้ ชอบธรรมชาติใส่ใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจและรู้ถึงพฤติกรรมความต้องการลักษณะนิสัยของสัตว์ ชอบทำสวนผักผลไม้ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์

8.1 อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ เจ้าของฟาร์ม นักการเกษตร นักอุตุนิยมวิทยา เกษตรกร นักดาราศาสตร์ เจ้าของสวนสัตว์ เจ้าของไร่คนเลี้ยงสัตว์ คนฝึกฝนสัตว์ สัตวแพทย์ ชาวไร่ ชาวนา นักสำรวจพื้นที่ นักท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

8.2 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การปลูกผักสวนครัว การเพาะปลูก การขยายพันธุ์พืช การเลี้ยงสัตว์ การดูแลพืช ทัศนศึกษา สวนสัตว์ สถานที่ทางธรรมชาติ พิพิธภัณฑ์ท่องเที่ยวสวนสัตว์เปิด ชายทะเล การเดินทางไกล เข้าค่ายพักแรมตามสถานที่ธรรมชาติ พุดคุยการสนทนากับผู้เชี่ยวชาญด้านธรรมชาติในชุมชน ค้นคว้าและทำรายงานเรื่องสัตว์ที่ตนเองชอบ การทดลองขยายพันธุ์พืช เรียนในสนามใต้ต้นไม้ ในสวน เรียนกลางแจ้ง ศึกษาแหล่งน้ำ ฟาร์มพันธุ์ไม้ สำรวจสถานที่ต่าง ๆ ศึกษารอบหมู่บ้าน เดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาดูงานที่สำนักกระแสน้ำหน่วย ระบายน้ำ การทำนาเกลือ ให้นักเรียนตรวจสอบแหล่งน้ำ แหล่งเพาะพันธุ์ยุง ในชุมชนเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องสภาวะโลกร้อน การดูแลแหล่งน้ำ การจัดนิทรรศการเรื่องสิ่งแวดล้อม การตกแต่งสวนหินสวนหย่อม การจัดทำป้ายเกี่ยวกับธรรมชาติ ให้อาหารดูประยาชีต่างๆ ผลิตสิ่งของจากวัสดุธรรมชาติ จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงลักษณะของพหุปัญญา

พหุปัญญา	ลักษณะของนักเรียน	ลักษณะอาชีพ
1. สนใจเรียนรู้และถนัดด้านภาษา (Linguistic Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำสั่งและความหมายของคำ - ชอบอ่าน เขียน เล่าเรื่อง และเล่านิทาน - อธิบายได้ชัดเจน - สามารถวิเคราะห์ด้านภาษาได้ดี - เรียนรู้ได้ดีด้วยการฟัง พูด 	<ul style="list-style-type: none"> - นักกวี - นักเขียน - นักพูด - นักโหราศาสตร์ - ทนายความ

ตาราง 1 (ต่อ)

พหุปัญญา	ลักษณะของนักเรียน	ลักษณะอาชีพ
2. สนใจเรียนรู้และถนัดด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical Mathematical Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจำสิ่งที่เป็แบบแผนที่เป็นนามธรรมได้ - มีเหตุผลเชิงสรุปความสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ - ชอบทำการทดลอง ค้นหาคำตอบ การแก้ปัญหา ทำงานกับตัวเลข หาคำตอบด้านรูปแบบและความสัมพันธ์ - ชอบคณิตศาสตร์คิดในเชิงเหตุผลและสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ดี - เรียนได้ดีโดยการจัดหมวดหมู่ แยกประเภท <p>เรียนรู้ได้ดีด้วยการจำแนกแยกแยะ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิทยาศาสตร์ - นักคณิตศาสตร์ - นักคิด <p>นักสถิติ</p>
3. สนใจเรียนรู้และถนัดด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถมองเห็นแง่มุมต่างๆ ได้ - เห็นความสัมพันธ์ของพื้นที่ - สามารถแสดงออกด้วยภาพ - สามารถมองเห็นรูปลักษณ์ของสิ่งต่างๆ - สามารถหาทิศทางที่วางได้และจัดรูปฟอร์มต่างๆในสมองได้ - มีจินตนาการตีมองเห็นการเปลี่ยนแปลงอ่านแผนที่แผนที่ภูมิได้เรียนได้ดี ถ้าต้องใช้จินตนาการ ใช้ความคิด อย่างอิสระทำงานด้วยสีและภาพ - ชอบที่จะวาด สร้างออกแบบ ศึกษาภาพนิ่ง ภาพยนตร์และทดลองกับเครื่องจักรกล - เรียนรู้ได้ดีด้วยการมองภาพการฝึการสร้างภาพในใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเดินเรือ - นักบิน - ประติมากร - ศิลปิน/นักวาดภาพ - สถาปนิก

ตาราง 1 (ต่อ)

พหุปัญญา	ลักษณะของนักเรียน	ลักษณะอาชีพ
4. สนใจเรียนรู้ และถนัดด้านร่างกายและ การเคลื่อนไหวกาย (Bodily Kinesthetic Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย รู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกายและสามารถแสดงออกได้ - ชอบการเคลื่อนไหว สัมผัส พุด และใช้ภาษาทางกาย (Body Language) - ทำกิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย เช่น กีฬา เต้นรำ การแสดงการประดิษฐ์สิ่งของได้ดี - มีความสามารถในการแสดงท่าทางสามารถพัฒนาการทำงานของร่างกาย - เรียนได้ดีด้วยการสัมผัส เคลื่อนไหวและมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง - และการสัมผัส จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทางกาย 	<ul style="list-style-type: none"> - ศัลยแพทย์ - นักกีฬา - นักเต้นรำ - นักประดิษฐ์ - นักแสดง
5. สนใจเรียนรู้และถนัด ด้านดนตรี (Musical Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบร้องเพลง ฟังเพลงชอบเล่นดนตรีและตอบสนองต่อเสียงเพลง - แยกแยะ จำทำนองเพลง เรียนรู้จังหวะดนตรีได้เร็ว - เรียนรู้จังหวะ เสียงและดนตรีได้ดี - รู้จักโครงสร้างของดนตรีโครงสร้างในการฟังเพลง - ไวต่อเสียง - คิดท่วงทำนอง / จังหวะได้ - สัมผัสคุณภาพของเสียงได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักร้อง - นักดนตรี - นักแต่งเพลง - วิทยากร

ตาราง 1 (ต่อ)

พหุปัญญา	ลักษณะของนักเรียน	ลักษณะอาชีพ
6. สนใจเรียนรู้และถนัด ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจผู้อื่น นำผู้อื่น จัดกลุ่ม สื่อสาร ระบุข้อพิพาทได้ ทำงานเป็นกลุ่มได้ - รู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้อื่น - แยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ - สามารถสื่อความหมายโดยไม่ใช้ภาษาพูดได้ - ชอบมีเพื่อนมากมายชอบพูดคุยกับคนและร่วมสร้างสรรค์กับคนอื่น - เรียนรู้ได้ดี ถ้ามีโอกาสได้ร่วมงานกับผู้อื่น หรือมีโอกาสสัมภาษณ์ผู้อื่น สร้างความเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครู - สงเคราะห์ - นักสังคม - นักแสดง - พนักงานขาย - นักการเมือง
7. สนใจเรียนรู้และถนัด ด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - มีสมาธิดี เป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน - มีความเข้าใจตนเองชอบคิดฝัน และหมกมุ่นอยู่กับความรู้สึก - ตระหนักและแสดงความรู้สึกของตนเองได้ - มีความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตน - มีความคิดระดับสูงและมีเหตุผล - ชอบที่จะทำงานคนเดียวและสนใจติดตามสิ่งที่ตนเองสนใจเป็นพิเศษ - แสวงหาความสำเร็จในความสนใจและเป้าหมายของตนเอง - และต้องการเป็นผู้สร้างสรรค์เรียนรู้โดยวิธีเรียนด้วยตนเองตามจังหวะการเรียนรู้เฉพาะตน - เรียนรู้ได้ดีด้วยการทำงานตามลำพัง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักจิตวิทยา - ผู้นำทางศาสนา - นักปรัชญา - นักบำบัด

ตาราง 1 (ต่อ)

พหุปัญญา	ลักษณะของนักเรียน	ลักษณะอาชีพ
8. สนใจเรียนรู้และถนัด ด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ - เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมและนักวิทยาศาสตร์ - ตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ - เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย - เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ - เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร - เรียนรู้ได้ดีด้วยการสำรวจ ตรวจสอบ สังเกต เชื่อมโยงวิเคราะห์และทดลอง 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกร - นักป่าไม้ สัตวแพทย์

ที่มา : เยาวพา เดชะคุปต์ (2551 : 20)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพหุปัญญา ผู้วิจัยจึงสรุปความสามารถทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษา (Linguistic Intelligence)

ความสามารถในการใช้ภาษา มีทักษะการอ่าน เขียน และการใช้คำเพื่อสื่อความหมายเป็นคำพูด เก่งที่จะเล่าเรื่อง สามารถรับรู้ เข้าใจภาษา และสามารถสื่อภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตามที่ต้องการ

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ กวี นักเขียน นักพูด นักหนังสือพิมพ์ ครู หนายความ หรือ นักการเมือง

2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence)

ความสามารถในการคิดแบบมีเหตุและผล คิดเป็นระบบ และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์เก่งที่จะเชื่อมโยงข้อมูลชิ้นส่วนต่างๆ เข้าเป็นภาพใหญ่ มักกระตือรือร้นสนใจสิ่งรอบตัว มักชอบถามคำถามและชอบทดลองเพื่อให้ได้คำตอบ มีทักษะในการแก้ปัญหาจัดลำดับหรือจัดกลุ่มข้อมูลเชื่อมโยงความคิดเชิงนามธรรม

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ นักบัญชี นักสถิติ นักคณิตศาสตร์ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ นักเขียนโปรแกรม หรือวิศวกร

3. ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual – Spatial Intelligence)

ความสามารถในการรับรู้ทางสายตาได้ดี สามารถมองเห็นพื้นที่ รูปทรง ระยะทาง และตำแหน่ง อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน คิดในเชิงมิติ แล้วถ่ายทอดแสดงออกอย่างกลมกลืน มีความไวต่อการรับรู้ในเรื่องทิศทางให้ความสำคัญกับความเข้าใจที่จะนำไปสู่การลงมือกระทำ

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ จิตรกร นักเขียนการ์ตูน นักปั้น นักออกแบบ ช่างภาพ หรือสถาปนิก นักประดิษฐ์

4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence)

ความสามารถในการควบคุมและแสดงออกซึ่งความคิดทางร่างกาย ความรู้สึก มีทักษะในการใช้สายตาร่วมกับการใช้มือ ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส สามารถจดจำและจัดระบบข้อมูลสิ่งรอบตัวได้ดี ซึ่งทำให้มีทักษะในการเต้นรำ

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ นักแสดง นางแบบ นักบัลเลต์ ครูพละ หรือนันทนาการ

5. ด้านดนตรี (Musical Intelligence)

ความสามารถในการซึมซับ และเข้าถึงสุนทรียะทางดนตรี ทั้งการได้ยิน การรับรู้ การจดจำและการแต่งเพลง มักคิดเป็นเสียง จังหวะ และรูปแบบ สามารถจดจำจังหวะ ทำนอง และโครงสร้างทางดนตรีได้ดี และถ่ายทอดออกมาโดยเคาะจังหวะ เล่นดนตรี และร้องเพลง เต้นรำ

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ นักดนตรี นักประพันธ์เพลง หรือนักร้อง วาทยกร ผู้จัดรายการเพลง ครูดนตรี

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence)

ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และเจตนาที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน มีความไวในการสังเกต สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียงสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสม เป็นนักประสานและแก้ไขความขัดแย้ง ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในระหว่างผู้คน

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ให้การปรึกษา นักการทูต พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ นักการเมือง นักสังคมสงเคราะห์

7. ด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)

ความสามารถในการรู้จัก ตระหนักรู้ในตนเอง สามารถเท่าทันตนเอง ควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมมองภาพตนเองตามความเป็นจริง รู้ถึงจุดอ่อน หรือข้อบกพร่องของ

ตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็รู้ว่าตนมีจุดแข็ง หรือความสามารถในเรื่องใด เข้าใจแรงปรารถนาและความใฝ่ฝันของตน วิเคราะห์แบบแผนการคิดของตน ให้เหตุผลกับตน

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ นักคิด นักปรัชญา นักจิตวิทยา นักบำบัด

8. ด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence)

ความสามารถในการรู้จัก และเข้าใจธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง มีความไวในการสังเกต เพื่อคาดการณ์ความเป็นไปของธรรมชาติ มีความสามารถในการจัดจำแนก แยกแยะประเภทของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์

อาชีพที่สอดคล้องกับพหุปัญญาด้านนี้ ได้แก่ นักธรณีวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย หรือนักสำรวจธรรมชาติ

4. การประยุกต์แนวคิดพหุปัญญาสู่การจัดการเรียนรู้

ทศนา แคมมณี (2545 อ้างถึงใน พรรณพิไล ชันชาวี 2554 : 20) กล่าวว่า การมอง และเข้าใจพหุปัญญาในความหมายที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดการกระทำที่แตกต่างแนวคิด พหุปัญญาได้ขยายขอบเขตของความหมายคำว่า ปัญญาออกไปอย่างกว้างขวางมากขึ้นจากเดิมส่งผลให้การจัดการสื่อการสอนขยายขอบเขตไปอย่างกว้างขวางเช่นกัน แนวทางการแนวคิดพหุปัญญามาใช้ในการเรียนการสอนมีหลากหลาย ดังนี้

1. เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีไหวพริบบัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่สามารถส่งเสริมพหุปัญญาหลายๆ ด้าน มิใช่พัฒนาแต่เพียงพหุปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของพหุปัญญาหลายๆ ด้านจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพหรือความสามารถเฉพาะตนของผู้เรียนไปในตัว
2. เนื่องจากผู้เรียนมีระดับการพัฒนาในพหุปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการพัฒนาการในแต่ละด้านของผู้เรียน
3. เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีพหุปัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน การผสมผสานของความสามารถด้านต่างๆ ที่มีอยู่ไม่เท่ากันนี้ ทำให้เป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน หรืออีกนัยหนึ่งเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลทำให้แต่ละคนแตกต่างกันและความแตกต่างที่หลากหลาย (Diversity) นี้ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ดังนั้นกระบวนการคิดที่ว่าคนนี้ไฉ่หรือเก่งกว่าคนนั้นคนนี้ จึงควรจะเปลี่ยนไปการสอนควรเน้นส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เรียน ครูควรสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ภาควิชาภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเองและเคารพในเอกลักษณ์ของผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่นนี้ ผู้เรียนก็จะเรียนรู้ด้วยความสุขุม

ทัศนคติที่ดีต่อตนเองเห็นคุณค่าของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีความเคารพในผู้อื่นและอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน

4. ระบบการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ใช้การทดสอบเพื่อวัดความสามารถทางปัญญาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้นและที่สำคัญคือ ไม่สัมพันธ์กับบริบทที่แท้จริงที่ใช้ความสามารถนั้น ตามปกติ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่ดี ควรมีการประเมินหลายด้าน และในแต่ละด้านควรเป็นการประเมินในสภาพการณ์ของปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้ ด้วยอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับหุปัญญาด้านนั้นๆ การประเมินจะต้องครอบคลุมความสามารถในการแก้ปัญหา หรือการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเขาว์ปัญญาด้านนั้น อีกวิธีหนึ่งคือการให้เปลี่ยนอยู่ในสถานการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้หุปัญญาหลายด้าน หรือการใช้ อุปกรณ์ซึ่งสัมพันธ์กับหุปัญญาหลาย ๆ ด้านและสังเกตดูว่า ผู้เรียนเลือกใช้หุปัญญาด้านใดหรือศึกษาและใช้อุปกรณ์ซึ่งสัมพันธ์กับเขาว์ปัญญาด้านใดมากเพียงไร

ไพท สิทธิสุนทร (2543 : 21) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางหุปัญญา ให้แก่นักเรียน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก โดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และฝึกความสามารถในด้านต่างๆ ให้กับนักเรียน เช่น ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง ความสามารถด้านธรรมชาติวิทยา
2. นักเรียนและครุร่วมมือกันวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านที่ตนเองถนัดหรือมีความสามารถพิเศษ
3. การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดจากความต้องการที่ต่อเนื่อง จากการเรียนรู้ในเรื่องหนึ่งไปอีกรื่องหนึ่งที่นักเรียนสนใจ ครูควรจะช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำ นอกจากนี้ อาจเกิดจากความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยที่ครูไม่ได้กระตุ้น
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยส่งเสริมให้มี การจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กได้เลือกทำกิจกรรมที่สนใจและแสดงความสามารถด้านที่ตนเองถนัดทั้ง 8 ด้าน

อารี สันทรวี และอุษณีย์ โพธิ์สุข (2542 : 91) ได้กล่าวว่า แนวคิดหุปัญญาเป็นยุทธวิธีการสอนหลากหลายที่จะนำมาใช้ในห้องเรียน สามารถเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดการศึกษา และไม่มีวิธีการสอนหรือชุดใดที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนทุกคน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถ ความถนัดและความชอบแตกต่างกัน วิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนกลุ่มหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสม สำหรับนักเรียนอีกกลุ่ม เพราะนักเรียนมีความแตกต่างกันมาก ครูจึงควรใช้วิธีการ

สอนหลากหลายวิธี ถ้าครูสอนโดยใช้ทั้ง 8 ด้าน ในวันหนึ่งนักเรียนแต่ละคนจะได้รับสิ่งที่ตรงกับ ความถนัดของตน

กุญชรี คำชาย (2544 : 159) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมความสามารถทาง พหุปัญญาให้ดี ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมที่ตรงตามความสามารถก็จะทำให้ เด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วกว่าเด็กคนอื่น ดังนี้ ควรที่จะส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับ เด็กเพื่อการเรียนรู้ดังนี้

1. ต้องรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กในทุก ๆ ด้าน เพราะจะช่วยให้ การเรียนการสอนและการประเมินการเรียนรู้ของเด็กสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน
2. กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความสามารถทุก ๆ ด้านร่วมกันในการเรียนรู้สิ่งที่ อยากรจะเรียน
3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือเข้าไปมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจและเป็นกิจกรรมที่ต้องทำโดยอาศัยการผสมผสานกันของความคิดเชิงเหตุผล
4. กระตุ้นให้เด็กตอบคำถาม โดยการให้เหตุผล
5. สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กกว่า เป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบ ถึงจุดบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก
6. หากพบว่าเด็กเรียนรู้หรือเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ช้ากว่าคนอื่น ๆ ควรจะ ช่วยเหลือเพราะอาจเป็นไปได้ว่าเด็กมีความสามารถเพียงเท่านี้
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถในทุก ๆ ด้าน เช่น
  - 7.1 การอ่าน การเล่น และการเขียนเรื่อง (ด้านภาษา)
  - 7.2 การเล่านิทาน และให้เด็กเดาว่าตอนจบจะเป็นอย่างไร (ด้านตรรกะ)
  - 7.3 การเขียนภาพ ลอกแบบ หรือวางผังที่จะตกแต่งพื้นที่ (ด้านมิติสัมพันธ์)
  - 7.4 การฟังเสียงดนตรีหรือเสียงต่างๆ (ด้านดนตรี)
  - 7.5 การเต้นรำการเล่นไทยเช่นมอญซ่อนผ้า งูกินหาง โพงพาง (ด้านการเคลื่อนไหว และร่างกาย)
  - 7.6 การสวมบทบาทต่างๆ การใช้ภาษาท่าทาง (ด้านมนุษยสัมพันธ์)
  - 7.7 การบอกถึงความต้องการของตนเอง (ด้านการเข้าใจตนเอง)
  - 7.8 การปลูกต้นไม้การเลี้ยงสัตว์และการบันทึกการเจริญเติบโต (ด้านธรรมชาติวิทยา)

เยาวพา เดชะคุปต์ (2551 : 7) กล่าวว่า รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ (The Multiple Intelligences Model for Learning) หรือ รูปแบบ ACACA เป็นรูปแบบการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญา โดยมีพื้นฐานจากแนวคิดพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์ตามแนวรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้เป็นการดำเนินการตามหลักการ 5 ขั้น โดยใช้ตัวย่อว่า ACACA ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา (A = Active Learning)

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย (C = Cooperation Learning)

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (A = Analysis)

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (C = Constructivism)

ขั้นที่ 5 ขั้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (A = Application)

ขั้นตอนตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา (Active Learning)

ในขั้นตอนนี้พื้นฐาน จากความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้จะทำได้ดีเมื่อผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ จะเน้นการที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Hands – on) โดยการทดลองค้นคว้า ปฏิบัติจริงซึ่งเน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Active Learning)

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย (Cooperation Learning)

ในขั้นนี้เกิดจากแนวความคิดที่ว่า การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะเกิดได้ดี จากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ในรูปแบบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยซึ่งได้จากแนวความคิดในเรื่องของกระบวนการกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์

3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนสามารถรับรู้และวิเคราะห์ความรู้สึกและประสบการณ์ของตนเองว่าทำอะไรไป รู้สึกอย่างไรและเกิดการเรียนรู้จะอย่างไร

4. ผู้เรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructivism)

การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนสามารถสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

5. ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Application)

เมื่อผู้เรียนสรุปสิ่งที่ เรียนรู้แล้วการเรียนรู้ที่แท้จริง คือการที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาหรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

5. การประยุกต์แนวคิดพหุปัญญาสู่การจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด

พหุปัญญา

การประยุกต์แนวคิดพหุปัญญาสู่การจัดการจัดกิจกรรมแนะแนว เป็นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรม กระตุ้นให้

ตอบคำถาม เปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมและสิ่งสำคัญกิจกรรมสนับสนุนความสามารถทางพหุปัญญาของนักเรียน คือ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวอย่างสนุกสนานชีวิตชีวา (Active Learning) โดยการเรียนรู้จะทำให้ดีเมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ไปสัมผัสภาษาอาชีพที่สนใจ ได้ทดลองฝึกฝนอาชีพ และสวมบทบาทเป็นผู้ประกอบอาชีพในแต่ละอาชีพ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแนะแนวในกลุ่มที่มีพหุปัญญาเหมือนกัน ได้ทำงานร่วมกัน (Cooperation Learning) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน นักเรียนสามารถวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) นักเรียนสามารถรับรู้และวิเคราะห์ความรู้สึกและความสามารถ ความสนใจในอาชีพ ความถนัดในอาชีพของตนเอง นักเรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructivism) โดยการมีแนวทางการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ และนักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Application) คือ การที่นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปวางแผนเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ ความสนใจธรรมชาติของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพกำหนดวัตถุประสงค์ และสร้างการจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อช่วยให้เรียนรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ นักเรียนรู้จักโลกของอาชีพ มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย

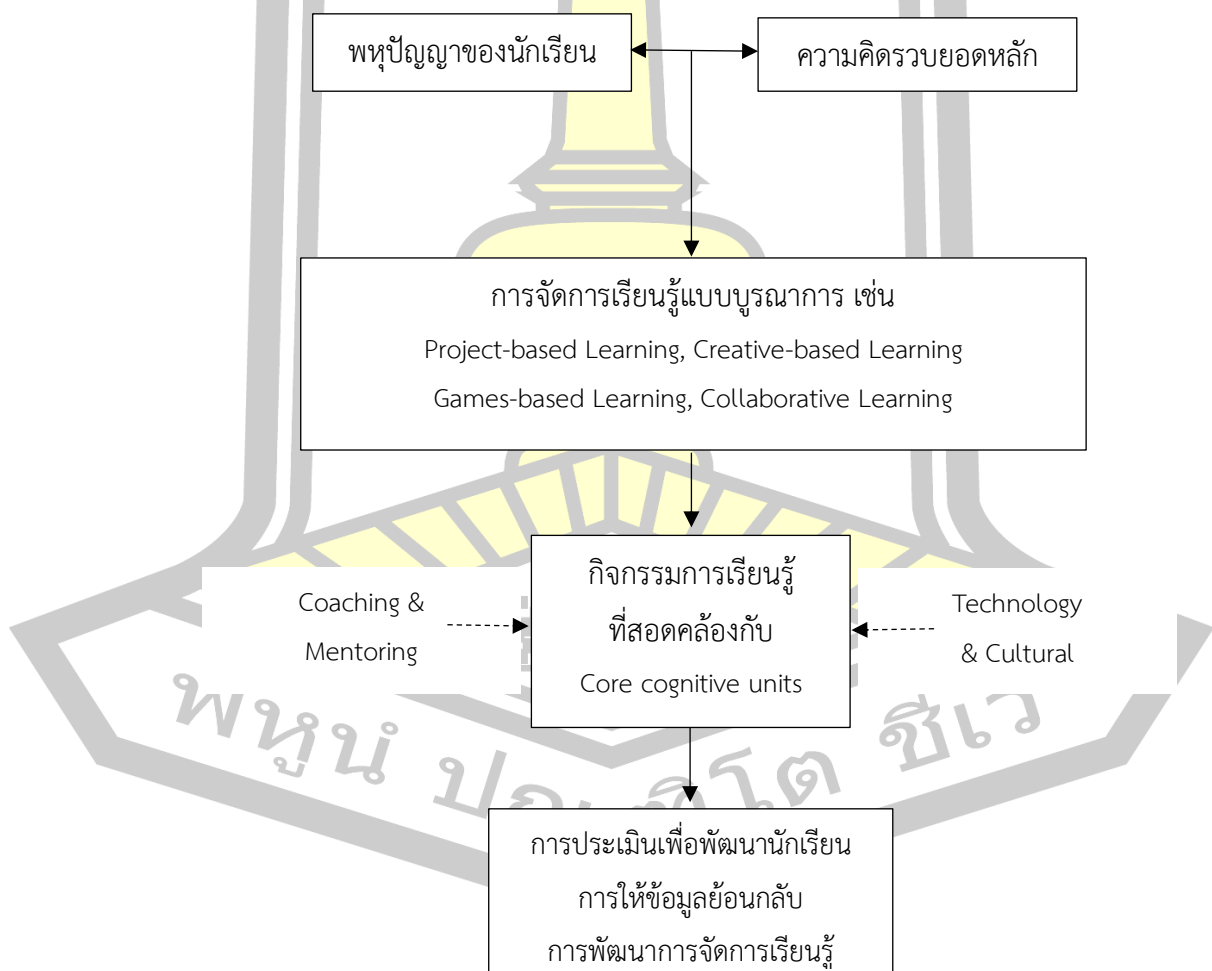
พหุปัญญาในชั้นเรียน (รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่, 2564 : 7) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา ผู้สอนสามารถใช้ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้หลักสำหรับพหุปัญญาด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้ปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของตนเองร่วมกับเพื่อน ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่ดีแล้ว ยังช่วย เสริมสร้างพหุปัญญาและสมรรถนะของผู้เรียนไปพร้อมกัน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญาที่เป็นระบบมีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์พหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลเชื่อมโยงกับ การวิเคราะห์ความคิดรวบยอดหลัก หรือ แนวคิดหลักซึ่งจะทำให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนที่มีพหุปัญญาแตกต่างกันจะสามารถเรียนรู้ หลักการเดียวกันได้อย่างไร
2. กำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความราบรื่น (Smooth) มีความต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของความคิดรวบยอดหลัก (Nature of Concept)
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้และตอบสนองพหุปัญญาของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ ที่สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี ผู้เรียนที่

มีพหุปัญญาต่างกันมี พื้นที่การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพหุปัญญาของเพื่อน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะตอบ
 โจทย์ความแตกต่าง ทางพหุปัญญาของผู้เรียน โดยทั่วไปจะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 มีความหลากหลายให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสใช้พหุปัญญาของตนในการเรียนรู้

4. จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของ
 ผู้เรียนบริบททางเทคโนโลยี บริบททางสังคม และวัฒนธรรม โดยผู้สอนใช้บทบาทการฝึกสอนและ
 การให้คำปรึกษาให้ผู้เรียนใช้พหุปัญญาของตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพระหว่างการจัดการเรียนรู้
 ผู้สอนต้อง ใจกว้าง ใจเย็นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน แสดงความเก่งของตนเองออกมา

5. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความเชื่อมั่นใน
 การใช้พหุปัญญาของตนเองในการเรียนรู้ และสร้างความคิดแบบเติบโตให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเพื่อนแต่ละ
 คนมีความเก่ง ไม่เหมือนกันแต่เราสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ และจงใช้ความเก่ง หรือพหุปัญญาของตน
 ให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม

ภาพประกอบ 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นพหุปัญญา

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นหุปัญญาที่มีความ หลากหลาย แปรผันไปตาม ธรรมชาติของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน ความคิดรวบยอดหลัก (Main concept) และบริบททาง สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้นผู้สอนควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นหุปัญญา ด้วยตนเอง ประเมิน และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปหุปัญญาในชั้นเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างด้านหุปัญญาของผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้มี ลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมใช้วิธีการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้หุปัญญาที่โดดเด่นของตนเอง ผู้สอนมี บทบาทเป็นผู้กำกับและที่ปรึกษาโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในความคิดรวบยอดหลัก (Main concept) พัฒนาสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

1. ความหมายของการตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ชนะ กลสิภาร์ (2533 : 38) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง สภาวะที่มี ความเข้าใจว่าอาชีพเป็นรากฐานที่มีความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ซึ่งสามารถพิจารณาถึง ความต้องการเฉพาะและคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละอาชีพในด้านที่น่าสนใจ ทักษะ ค่านิยม และ ความต้องการของตนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

ปิติ วิทยาการ (2537 : 7) กล่าวว่า การตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นกระบวนการของ การพัฒนาการทางอาชีพที่บุคคลรับรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานอาชีพ บทบาท หรือความสำคัญของ อาชีพที่มีผลต่อตนเองและสังคม

อารี ตัณฑเจริญรัตน์ (2537 : 12) กล่าวว่า ตระหนักรู้ในอาชีพเป็นคุณลักษณะของ บุคคลที่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยพิจารณาข้อมูลที่มีองค์ประกอบสัมพันธ์กับการเข้าใจตนเอง และการรู้จักโลกทางอาชีพ

พิเชษฐ์ วงศ์เทพนิวัตติ (2538 : 7) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลรู้จักตนเอง รู้ประจักษ์ชัดเจนเกี่ยวกับอาชีพมีความเข้าใจในโลกของงานอาชีพโดยคำนึงถึง ด้านเศรษฐกิจและครอบครัว การศึกษาสมรรถภาพทางกาย ค่านิยม สังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม เป็นตัวประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของตนและสังคม

สมชาย ทองหมู่ (2541 : 9) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพหมายถึง การที่นักเรียน มีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบ

ความสำเร็จในอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียน ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เพื่อการเตรียมตัวสู่โลกของอาชีพ

ณัชชา หล้าแสงกุล (2547 : 31) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ เป็นขั้นตอนของการพัฒนาการทางด้านอาชีพ ซึ่งแสดงถึงการรับรู้ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับโลกของงานเป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มต้น โดยบุคคลจะเริ่มรับรู้ตามความเป็นจริงว่ามีอาชีพหลายอาชีพที่แตกต่างกัน อาชีพนั้น ๆ จะส่งผลให้กับเขาอย่างไรในอนาคต รับรู้ถึงโอกาสที่จะเข้าสู่อาชีพนั้น บุคคลจะเริ่มตรวจสอบความคล้ายคลึงหรือแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจ แรงจูงใจ และเป้าหมายระหว่างตนเองกับผู้อื่น

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2548 : 120) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในด้านอาชีพ เป็นลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงการรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักโลกของอาชีพอย่างกว้างขวางและหลากหลายค้นพบศักยภาพของตนเองที่เหมาะสมกับอาชีพ เห็นความสำคัญของอาชีพที่มีต่อสังคมและหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง

เคอร์รี่ (Currie. 1975 : 347) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลใช้ความรู้สึกรับรู้ในประสบการณ์ชีวิตที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาอาชีพและผสมผสานการพิจารณาอาชีพจากความเชื่อของตนเอง ทำให้บุคคลเกิดรับรู้เกี่ยวกับอาชีพ โดยดูจากการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นกิจกรรมที่มีผลดีและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

โบรลิน และกายเบอร์ (Brolin and Gybers. 1979 : 260) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพที่เป็นช่วงที่สำคัญของบุคคล จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้บุคคลได้รู้จักและเข้าใจตนเองได้พัฒนาทัศนคติที่ดีในเรื่องอาชีพ และมองเห็นคุณลักษณะที่เหมาะสมในการทำงาน บุคคลมีความรู้ถึงความแตกต่างคุณสมบัติของงานแต่ละประเภทและโอกาสความก้าวหน้าของแต่ละอาชีพ

เอ็ดวิน และสแตนเลย์ (Edwin and Stanley 1979) กล่าวว่า การตระหนักรู้ด้านอาชีพ เป็นการรู้สำนึกถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ทัศนคติ ค่านิยม เป็นพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลที่แสดงออกถึงการรับรู้ในความสัมพันธ์ของงานที่มีความสำคัญกับชีวิต

ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถของนักเรียนในการรู้จักและเข้าใจตนเอง รับรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับอาชีพ สอดคล้องกับหุปัญญาของตนเอง และรู้จักโลกกว้างทางอาชีพอย่างหลากหลาย

2. แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ นับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาการทางอาชีพซึ่งได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ทอมสัน (Thompson, 1973 : 203) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในอาชีพว่าเป็นกระบวนการพัฒนาทางอาชีพซึ่งจะนำไปสู่เส้นทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยเด็กจะรับรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา ตลอดจนรับรู้ว่ามีวันหนึ่งจะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพการทำงานในอนาคตจะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเขา ความตระหนักรู้ด้านอาชีพนี้อาจได้จากผู้ปกครอง กลุ่มเพื่อน ครู หรือชุมชนรอบตัวเขา

โบลินและกายเบอร์ส (Brolin and Gybers, 1979 : 260) กล่าวถึง การตระหนักรู้ในอาชีพว่า เป็นช่วงสำคัญในการพัฒนาอาชีพ ซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักตนเองได้พัฒนาทัศนคติที่ดีในเรื่องอาชีพ เริ่มที่จะมองเห็นคุณสมบัติของตนเองในการทำงานให้ความรู้แตกต่างและข้อกำหนดในงานแต่ละชนิด และได้รู้คุณสมบัติที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จในการทำงาน

ไอแซกสัน (Issacson, 1986 : 21) กล่าวว่า ขั้นตอนการพัฒนาการด้านอาชีพบุคคลจะมีการพัฒนาโดยผ่าน 5 ขั้นตอน คือ การตระหนักรู้ (Awareness) การสำรวจ(Exploration) การตัดสินใจ(Decision Making) การเตรียมตัว(Preparation) และการทำงาน(Employment) อีกทั้งอธิบายว่า การตระหนักรู้(Awareness) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มต้นรับรู้ตามความเป็นจริงว่ามีอาชีพหลายอาชีพที่แตกต่างกันอาชีพนั้น ๆ จะส่งผลให้กับเขาอย่างไรในอนาคต รับรู้ถึงโอกาสที่จะเข้าสู่อาชีพนั้น ความเข้าใจตนเองเป็นสิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้คือ บุคคลจะเริ่มตรวจสอบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจ แรงจูงใจ และเป้าหมายระหว่างตนเองกับผู้อื่น

เอ็ดวิน และสแตนเลย์ (Edwin and Stanley, 1979) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพว่าเป็นการพัฒนาอาชีพ ที่แสดงถึงการรับรู้ของบุคคลที่สัมพันธ์กับงาน โดยตระหนักรู้ว่างานมีความสัมพันธ์กับชีวิต ตระหนักรู้ว่าคนเราต้องประกอบอาชีพ เป็นการที่บุคคลเริ่มมีความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ มีการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสนใจ ทักษะคิดและค่านิยมต่ออาชีพต่าง ๆ

เคอร์รี่ (Currie, 1975) กล่าวถึง ความตระหนักรู้ด้านอาชีพว่า เป็นขั้นตอนของพัฒนาการด้านอาชีพที่แสดงถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับโลกของงาน ประสบการณ์ชีวิตจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพแล้วเกิดการผสมผสานระหว่างอัตมโนทัศน์กับการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพ บุคคลจะต้องตระหนักรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและงานในอาชีพ 7 ด้าน คือ

1. สังคม-เศรษฐกิจ จะตระหนักรู้ถึงความสำคัญของอาชีพ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตในสังคม
2. ครอบครัว จะตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับบุคคลในครอบครัว และงานที่คนในครอบครัวทำ จะช่วยให้ได้เรียนรู้ในเรื่องงานอาชีพ
3. ชุมชน-สิ่งแวดล้อม จะตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลในชุมชน งานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้ได้เรียนรู้ในเรื่องงานอาชีพ

4. การศึกษา จะตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษา การได้รับความรู้เพิ่มเติม การฝึกฝนทักษะในงานอาชีพที่มีต่อโอกาสและความก้าวหน้าในกระบวนการประกอบอาชีพ

5. เพศ จะตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

6. สภาพร่างกาย จะตระหนักรู้ถึงบุคลิกลักษณะรูปร่าง สมรรถภาพทางกายและสภาพทางร่างกาย ที่เหมาะสมกับงานอาชีพ

7. เชื้อชาติ-สัญชาติ จะตระหนักรู้ถึงความแตกต่าง ในด้านเชื้อชาติ-สัญชาติที่มีต่อโอกาสและความเหมาะสมกับงานอาชีพ

ปีติ วิทยาการ (2537 : 7) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นขั้นตอนของการพัฒนาการทางค่านอาชีพ ซึ่งแสดงถึงการรับรู้ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับโลกของงาน โดยบุคคลจะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองมีการรับรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ บทบาท หรือมีความสำคัญของอาชีพที่มีต่อตนเองและสังคม ในลักษณะของแนวคิดที่กว้าง ๆ

สมชาย ทองหมู่ (2541 : 9) กล่าวว่า การตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียน ความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของอาชีพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นขั้นตอนของการพัฒนาการทางค่านอาชีพ ซึ่งจะแสดงถึงการรับรู้ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับโลกของงานเป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มต้น โดยบุคคลจะเริ่มรับรู้ตามความเป็นจริงว่ามีอาชีพหลายอาชีพที่แตกต่างกันอาชีพนั้น ๆ จะส่งผลให้กับเขาอย่างไรในอนาคต รู้ถึงโอกาสที่จะเข้าสู่อาชีพนั้น บุคคลจะเริ่มตรวจสอบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจแรงจูงใจ และเป้าหมายระหว่างตนเองกับผู้อื่น

จากแนวคิดของเคอร์รี่ (Currie 1975) กล่าวถึง ความตระหนักรู้ด้านอาชีพว่าเป็นขั้นตอนของพัฒนาการค่านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับตนเองและงานในอาชีพ 7 ด้าน ต่อมา (ปีติ วิทยาการ, 2537) ได้นำมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสังคม-เศรษฐกิจ

โครกัส (Crites 1960 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ะประภา, 2531 : 92) กล่าวถึงความสำคัญของสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการพัฒนาทางอาชีพไว้ว่า ภายใน สังคมวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ นั้นยังมีวัฒนธรรมย่อย ๆ อีกหลายอย่างซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจทางอาชีพ วัฒนธรรมย่อยที่มีความสำคัญได้แก่ ระดับชั้นทางสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่โดยทั่วไปแล้วบุคคลเรียนรู้งานทางอย่างไรได้รับการยอมรับทางสังคมหรือเป็นที่ต้องการในสังคมมากกว่างานอีกหลาย ๆ อย่าง ถ้าบุคคลอาศัยอยู่บริเวณบ้านใหม่ ๆ หลังใหญ่ ๆ ที่ห้องนอนสามห้องหรือมากกว่า ก็เป็นที่แน่นอนว่า

บุคคลนั้น ย่อมมีทัศนคติว่าอาชีพที่แต่งตัวโก้ๆ และใช้สมมย่อมดีกว่าอาชีพที่แต่งกายสกปรกและใช้มือทำ

อรชร ทองสุคติ (2534 :14) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมัธยมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนเลือกอาชีพที่มีรายได้สูงและมีเกียรติมาสู่ตนเองและครอบครัวเพื่อยกระดับฐานะของตนเอง

2. ด้านครอบครัว

ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลโดยลูกบางคนจะเลือกมีอาชีพตามพ่อแม่และสถานะทางเศรษฐกิจทางสังคมของครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็ก ลอเรนซ์ ลิปเซทท์ (Lipsett, 1962 อ้างถึงใน ปิติ วิทยาการ, 2537 : 12) ได้ทำการวิจัยพบว่าเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับปานกลางจะเลือกอาชีพระดับสูงกว่าพ่อแม่ เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้สูงตั้งใจเรียนต่อระดับอุดมศึกษาและเลือกอาชีพวิชาชีพ แต่เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะเลือกอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความชำนาญไม่มีลักษณะงานที่รับซื้อ จะเห็นได้ว่าเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ไม่กล้าตั้งระดับความหวังไว้สูงในการเลือกอาชีพ

3. ด้านชุมชนสิ่งแวดล้อม

ไครค์ส (Crites, 1969 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ประภา, 2531 : 105-106) กล่าวว่าปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางอาชีพและการเลือกอาชีพของบุคคลนั้น เริ่มตั้งแต่สภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดมากที่สุด ซึ่งได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน วัดหรือศาสนาของแต่ละคน ถัดออกมาก็ได้แก่กลุ่มเพื่อน เพื่อนบ้านใกล้เคียง หรือชุมชนและเชื้อชาติ

แชพเพิล และคณะ (Shappel et al, 1971 อ้างถึงใน พรรณราย ทรัพย์ประภา 2531,109) กล่าวว่าเยาวชนในเมือง ต้องการมีงานที่ตื่นเต้นและมีโอกาสเจริญก้าวหน้า มีการให้คำแนะนำหรือนิทรรศการอย่างใกล้ชิด ส่วนเยาวชนที่อยู่นอกเมืองออกไป (แถบชานเมือง) ต้องการมีงานที่เป็นอิสระจากการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

4. ด้านการศึกษา

อรชร ทองสุคติ (2534 : 114) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตมัธยมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนเลือกที่จะศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี เพราะให้ความสำคัญว่ายิ่งศึกษาสูง โอกาสที่จะได้ทำงานในตำแหน่งที่มีเกียรติ สูงมาก ทางด้านความสามารถทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการศึกษาและการเลือกอาชีพในอนาคต

5. ด้านเพศ

ปิติ วิทยาการ (2537 : 13) กล่าวว่า อาชีพบางอย่างเข้าทำงานตามที่ต้องการ ฉะนั้นเพศของบุคคลกับความเหมาะสมของงานจึงเป็นสิ่งสำคัญเช่น อาชีพทหาร ตำรวจส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ในขณะที่อาชีพพยาบาล ผศุขกรรม เลขานุการ ส่วนใหญ่จะเป็นหญิง อย่างไรก็ตาม ทั้งชายและหญิงก็มีโอกาสที่จะเลือกอาชีพต่าง ๆ ได้ พอ ๆ กันแต่ถ้าพิจารณาถึงความเหมาะสมกับงานบางอย่างหรือบางตำแหน่ง เรื่องเพศก็ยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาบางแห่งกำหนดเพศเอาไว้ด้วยเพื่อความเหมาะสมและความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ

6. ด้านสภาพร่างกาย

ปิติ วิทยาการ (2537 : 14) กล่าวว่า สุขภาพร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญในเบื้องต้นสำหรับการดำรงชีวิตและการประกอบภารกิจในชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างตนเองให้มีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ และมีสมรรถภาพที่ดี ซึ่งจะทำให้การประกอบกิจการงานใด ๆ ได้ดีมีประสิทธิภาพ ในเรื่องรูปร่างลักษณะของร่างกายนั้น สถานศึกษาหลายแห่งกำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของร่างกายเอาไว้ด้วย เช่น พยาบาล ต้องมีความสูงไม่ต่ำกว่า 145-150 ซม มีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 40 กก หรือด้านทหาร ตำรวจ พลศึกษา ป่าไม้จะต้องเป็นคนมีสุขภาพดี คือ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีลักษณะสมชายและไม่พิการ

7. ด้านสายตา

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ 6 ด้าน ประกอบด้วย การตระหนักถึงความสำคัญของงานอาชีพที่มีผลต่อเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตในสังคมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาชีพจากบุคคลในครอบครัว การตระหนักรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุมชนของตนเองการตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ของการศึกษาของตนกับอาชีพ การตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ของอาชีพที่เหมาะสมกับเพศของตน และการตระหนักรู้ถึงบุคลิกภาพและสภาพร่างกายของตนเองที่เหมาะสมกับอาชีพ

3. องค์ประกอบของการตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ตระหนักรู้ด้านอาชีพผู้ วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการตระหนักรู้ด้านอาชีพที่จะทำให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ได้รับรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับอาชีพ สอดคล้องกับปัญหาของตนเอง และรู้จักโลกกว้างทางอาชีพ อย่างหลากหลาย ได้แก่ ความสนใจในอาชีพ ความถนัดในอาชีพ การวางแผนสู่อาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้ขอแนะนำเสนอรายละเอียดในด้านต่าง ๆ พอสังเขป ดังต่อไปนี้

3.1 ความสนใจในอาชีพ

3.1.1 ความหมายของความสนใจในอาชีพ

นิรนาท แสนสา (2557 : 6) กล่าวว่า ความสนใจในอาชีพ คือ การที่บุคคล รู้จักและเข้าใจในความชอบความสนใจของตนเอง รู้จักและเข้าใจโลกของอาชีพอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง

ยิ่งขึ้นจนสามารถพิจารณาใคร่ครวญกับตนเองได้ว่ามีความชอบ หรือไม่ชอบในอาชีพใด ซึ่งความสนใจดังกล่าวนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญว่า หากบุคคลสามารถ ตัดสินใจเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเองได้อย่างแท้จริงแล้วย่อมนำมาซึ่งความสุขความพึงพอใจในการประกอบอาชีพนั้นๆ

แฟรงค์ พาสันส์ (Frank Parsons cited in Creager and Deacon, 2012 : 45) กล่าวว่า ความสนใจในอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่ผู้ให้บริการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อความรู้จักและเข้าใจในคุณลักษณะของตนเองว่าชอบหรือไม่ชอบอาชีพใด โดยอยู่บนสมมติฐานว่าบุคคลเหล่านั้น มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในโลกของอาชีพอย่างหลากหลายรอบด้าน รวมทั้งรู้รายละเอียดอย่างลึกซึ้งในแต่ละอาชีพ จนสามารถพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบตรงตามคุณลักษณะของตน

ฮอลแลนด์ (Holland cited in Sharf, 2013 : 7) กล่าวว่า ความสนใจในอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพิจารณาถึงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ ด้วยว่า ตนเองรู้สึกชอบกิจกรรมใดหรือไม่ชอบกิจกรรมใด ซึ่งโดยทั่วไป บุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความรู้สึกชอบหรือความสนใจของตนซึ่งจะทำให้ตนมีความสุขและพึงพอใจต่อสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในอาชีพนั้น ๆ

กินซ์เบิร์ก (Shen-Miller, McWhirter and Bartone, 2012 : 14) ได้กล่าวถึงความสนใจในอาชีพ ว่าเป็นพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับบุคคลในช่วงอายุประมาณ 11-12 ปี เด็กจะเริ่มมีความสนใจต่ออาชีพต่างๆ ที่ตนได้ประสบ และเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไรในขั้นนี้ เด็กจะเริ่มทดลองเลือกอาชีพซึ่งเรียกว่า ขั้นความสนใจ (Interest Stage)

ซูเพอร์ (Super 1957 cited in Sharf 2013, Creager and Deacon. 2012 : 53) ได้กล่าวถึง ความสนใจในอาชีพว่า เป็นพัฒนาการที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยบุคคลจะเริ่มมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิด -14 ปี เรียกว่าขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) เป็นช่วงวัยที่อยากรู้อยากเห็น มีความคิดจินตนาการ มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ รอบตัว

ผู้วิจัยได้สรุปว่า ความสนใจในอาชีพ การรู้จักและเข้าใจในความรู้สึกของตนเอง รู้จักและเข้าใจโลกของอาชีพอย่างกว้างขวาง ความเอาใจใส่ต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่สนใจ เป็นการแสดงถึงความชอบและความไม่ชอบในอาชีพของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความสุขเมื่อสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจของตนเองได้อย่างแท้จริง

3.1.2 ความสำคัญของความสนใจในอาชีพ

นักเรียนที่ตระหนักรู้ว่าตนเองมีความสนใจทางอาชีพใดอย่างแท้จริง รวมทั้งอาชีพที่ตนสนใจนั้นมีความเหมาะสมกับตนเองย่อมส่งผลต่อการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพได้อย่างประสบ

ผลสำเร็จ โดย นิรนาท แสนสา (2557 : 7) กล่าวว่า ธรรมชาติของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ยังอยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่นซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ยังมีจุดอ่อนในเรื่องนี้ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่ยังไม่มีความสนใจในอาชีพใด ๆ เลย

กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพแล้ว แต่ยังไม่แน่นอนชัดเจน

กลุ่มที่ 3 นักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง

ดังนั้น สนใจในอาชีพก็มีความสำคัญต่อนักเรียนดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ
2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักทักษะของอาชีพต่างๆ ที่ตนเองสนใจอย่างลึกซึ้ง
3. ช่วยนักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกแผนการจัดการศึกษาและ

การประกอบอาชีพได้สอดคล้องกับความสนใจในอาชีพของตนเอง

4. ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองเพื่อเติมความพร้อมเข้าสู่อาชีพจาก

ความสำคัญของความสนใจในอาชีพ

ความสนใจในอาชีพ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองในด้านอาชีพอย่างแท้จริง ช่วยให้นักเรียนตัดสินใจเลือกแผนการเรียนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง

3.2 ความถนัดในอาชีพ

3.2.1 ความหมายของความถนัดในอาชีพ

พัศรินทร์ ก่อเลิศรพวงศ์ (2557 : 6) ความถนัดในอาชีพ หมายถึง สภาวะหรือคุณลักษณะต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความสามารถในการเรียน การฝึกฝน ทักษะ หรือการตอบสนองของบุคคลและเป็นศักยภาพของบุคคลในการเรียนรู้ หรือฝึกฝนให้เกิดทักษะเฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความสามารถเฉพาะนี้เป็นความสามารถที่มีความเหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ

ซิลละบัส (Syllabus.2014 : 92) กล่าวว่า ความถนัดที่เกี่ยวกับอาชีพ คือ ความสามารถพิเศษที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของบุคคลในการเรียนรู้ หรือความเหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพโดยสามารถที่จะพัฒนาให้สูงสุดผ่านการเรียนรู้หรือประสบการณ์อื่นๆ ได้ความหมายของความถนัดในอาชีพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความถนัดในอาชีพ หมายถึง การรู้จักและเข้าใจในตนเองเกี่ยวกับความสามารถหลากหลายที่มีอยู่ในตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้หรือฝึกฝนให้เกิดทักษะและการได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ เป็นสมรรถภาพที่ทำให้บุคคลมีแนวโน้มในการทำงานหรือประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

3.2.2 ความสำคัญของความถนัดในอาชีพ

พัศรินทร์ ก่อเลิศรพงศ์ (2557 : 6) ได้สรุปความสำคัญของความถนัดในอาชีพ ดังนี้

1. นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองและส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนเอง การสำรวจความถนัดในอาชีพมีความสำคัญในการช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งซึ่งมีความเหมาะสมกับงานหรืออาชีพใด รู้จักตนเองว่าตนเองมีความถนัดเช่นไร จะได้เลือกงานได้ถูกต้อง

2. นักเรียนได้รับข้อมูลประกอบการวางแผนสู่อาชีพในอนาคต การวางแผนสู่อาชีพมีความสำคัญต่อการเข้าสู่การประกอบอาชีพของบุคคลอย่างมาก เพราะการวางแผนสู่อาชีพช่วยให้เด็กและเยาวชนมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต การวางแผนสู่อาชีพช่วยควบคุมตนเอง และการวางแผนสู่อาชีพช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการสำรวจความถนัดในอาชีพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนสู่อาชีพ เพราะหากนักเรียนได้ทราบถึงความถนัดที่แท้จริงของตนจะสามารถวางแผนสู่อาชีพได้ โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำข้อมูลดังกล่าวส่งเสริมให้นักเรียนได้วางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพได้ตรงตามความถนัดและความสามารถของตน

3. นักเรียนได้เลือกอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตน เพราะงานแต่ละชนิดจะต้องการความสามารถในการทำงานแตกต่างกันไป งานบางอย่างเพียงแต่ใช้ความสามารถทั่วไปก็ทำได้ แต่งานบางอย่างต้องใช้ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะทางเท่านั้นจึงจะทำได้ ในการเลือกอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตนนั้น บุคคลต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ

4. นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพได้ประกอบอาชีพที่ตนมีความถนัดที่แท้จริงย่อมมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นค่อนข้างสูง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าได้ประกอบอาชีพที่ตนเองไม่ถนัดก็จะประสบความสำเร็จในอาชีพค่อนข้างลำบาก อีกทั้งความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตก็จะลดน้อยลงไป เพราะความถนัดเป็นปัจจัยต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของความถนัดในอาชีพ หมายถึง ความถนัดในอาชีพช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองและส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของตนเอง นักเรียนมีข้อมูลที่ดี เพื่อประกอบการวางแผนเข้าสู่อาชีพในอนาคต สามารถเลือกอาชีพที่ตรงกับความถนัดของตน และการได้ประกอบอาชีพที่ตนมีความถนัดที่แท้จริงก็ย่อมมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพ

3.3 การวางแผนสู่อาชีพ

3.3.1 ความหมายของการวางแผนสู่อาชีพ

สมร ทองดี (2534 : 650) กล่าวว่า การวางแผนสู่อาชีพช่วยให้เด็กและเยาวชนมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต การวางแผนสู่อาชีพช่วยควบคุมตนเอง และการวางแผนสู่อาชีพช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

นิรนาท แสนสา (2558 : 13) กล่าวว่า การวางแผนสู่อาชีพ หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งการวางแผนนี้ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้ทำ ความรู้จักและเข้าใจตนเองในเรื่องความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ค่านิยม ตลอดจนบุคลิกภาพ ของตนเองที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ พร้อมกันนั้นบุคคลก็ได้สำรวจเพื่อทำความรู้จักโลกของอาชีพอย่าง ละเอียดลึกซึ้ง เพื่อนำความรู้ความเข้าใจทั้งสองประการนั้นมาตัดสินใจเลือกอาชีพที่ตนเห็นว่า เหมาะสมสอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง รวมทั้งมีการวางแผนเพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือฝึกฝน พัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตนต้องการนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

แฟรงค์ พาสันส์ (Fank Parsons cited in Creager and Deaco, 2012 : 44) กล่าวว่า การวางแผนสู่อาชีพ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้พิจารณาความชอบ ความสนใจ ความถนัด ค่านิยม ความสามารถ บุคลิกภาพของตนเองอย่างแจ่มแจ้ง ผงวกับความรู้จักโลกของ อาชีพอย่างละเอียดลึกซึ้ง และบุคคลที่นำข้อมูลสองด้านนี้มาพิจารณาเรื่องตัดสินใจในอาชีพ และ วางแผนเพื่อเข้าสู่อาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ฮอลแลนด์ (Holland cited in Sharf, 2013 : 7) กล่าวว่า การวางแผนสู่ อาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้พิจารณาบุคลิกภาพของตนเองแล้วตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง โดยมีประเภทของอาชีพที่บุคคลสามารถเลือกให้สอดคล้องกับ บุคลิกภาพของตนเอง 6 ประเภทได้แก่ (1) อาชีพสภาพเป็นจริง หรือ Realistic (2) อาชีพประเภท ศึกษาค้นคว้า หรือ Investigative (3) อาชีพประเภทศิลปะ หรือ artists (4) อาชีพประเภทสังคม หรือ Social (5) อาชีพประเภทวิสาหกิจ หรือ Enterprising และ (6) อาชีพประเภทระเบียบแบบแผน Conventional ซึ่งการวางแผนสู่อาชีพนี้ บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่คิดว่าจะทำให้ตนเองมี ความสุขและพึงพอใจต่อกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมในอาชีพนั้นๆ

ซูเพอร์ (Donald Edwin Super, 1957 cited in Sharf, 2013 : 10, Creager and Deaco, 2012 : 53) กล่าวได้ว่า การวางแผนสู่อาชีพ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลมี พัฒนาการทางอาชีพตลอดช่วงชีวิต โดยในขั้นแรกเริ่มต้นตั้งแต่เด็กแรกเกิด จนถึง 14 ปี ที่มีความคิด จินตนาการ มีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ และพัฒนาอัตมโนทัศน์ของตนเอง ต่อจากนั้นเด็กและ เยาวชนอายุประมาณ 15 ถึง 24 ปี เริ่มเชื่อมโยงอาชีพต่าง ๆ เข้ากับอัตมโนทัศน์ที่เป็นจริงของตนเอง โดยเริ่มชัดเจนและสามารถชี้ เฉพาะได้ว่าตนเองมีความชอบ ความถนัดและเหมาะสมกับอาชีพอะไร

พร้อมทั้งวางแผนแสวงหาการฝึกฝนอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของตน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนสู่อาชีพ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรับรู้ถึงความสนใจและความถนัดของตนเองอย่างแท้จริง รู้จักและเข้าใจตนเองถึงความชอบและความสามารถของตนเองที่เหมาะสมกับอาชีพ รวมทั้งการรู้จักและเข้าใจโลกของอาชีพอย่างกว้างขวาง สามารถวางแผนเพื่อเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

4. ความสำคัญการวางแผนสู่อาชีพ

นिरนาท แสนสา (2558 : 8) สรุปความสำคัญการวางแผนสู่อาชีพไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเองในการเตรียมเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสม
2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักลักษณะของอาชีพต่าง ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้ง เนื่องจากอาชีพปัจจุบันมีอยู่อย่างหลากหลาย หากนักเรียนมีโอกาสได้วางแผนสู่อาชีพและรู้จักอาชีพแต่ละอาชีพอย่างลึกซึ้งจึงไม่ควรแต่รู้เพียงชื่อของอาชีพเท่านั้นแต่ควรรู้รายละเอียดอื่นๆ ประกอบด้วย
3. ช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง เมื่อนักเรียนได้รู้จักตนเองเกี่ยวกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจที่ตนเองมีต่อการคิดตัดสินใจวางแผนและเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาชีพนั้นๆ อย่างประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น
4. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์อาชีพและพัฒนาเพื่อเพิ่มความรู้ความชำนาญในอาชีพ นักเรียนที่มีโอกาสได้ทำงานอาชีพ ประสบการณ์ดังกล่าวจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาตนเองจากการมีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้หลักและวิธีการทำงาน การแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงาน การฝึกตนเองในการประกอบอาชีพดังกล่าวซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความรู้ความชำนาญในอาชีพนั้น ๆ มากขึ้น และเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับก้าวต่อไปในประกอบอาชีพในอนาคต

พิศมัย บุญยโสภณ (2556 : 9) อาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทย อาชีพมีความสำคัญดังนี้

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข เพราะผู้ที่มีอาชีพจะมีรายได้ทำให้มีอำนาจการซื้อ (Power Purchasing) สินค้าเพื่อ การอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้
2. ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในสังคม ผู้ที่มีอาชีพจะได้รับความเชื่อถือจากผู้คนในสังคม เพราะค่านิยมในสังคมมนุษย์มองว่า คนที่มีอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงตนเองได้เป็นคนที่มีคุณภาพจะไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้ใคร กับบุคคลอื่น ไม่ต้องไปลักขโมย ไม่ต้องไปฉกชิงวิ่งราว ทรัพย์สินและสิ่งของจากผู้อื่น

3. สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่จะมาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ ต้องมีการดำรงเผ่าพันธุ์ มีการแต่งงาน ผู้ที่มีอาชีพ จะสร้างความมั่นใจให้กับคู่ชีวิตว่าจะสามารถสร้างครอบครัวที่มีความสุขได้อย่างแน่นอน

4. สร้างรายได้จากการประกอบอาชีพ สามารถดูแลให้การดำเนินชีวิตของครอบครัว เป็นปกติสุข มีการเก็บสะสม การออมไว้ ใช้เมื่อยามเจ็บป่วย แต่ถ้าไม่มีอาชีพก็จะมีรายได้ การดำรงชีวิตในครอบครัวก็จะเป็นไม่มีความสุข

5. กิจกรรมในสังคมมีความเคลื่อนไหว เพราะความหลากหลายของอาชีพก่อให้เกิด การเชื่อมประสานในจุดต่าง ๆ เกิดการ ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนในสังคม ได้แก่ การซื้อขายสินค้า กิจกรรมการให้บริการด้านต่าง ๆ ที่มี ความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง โดยใช้ เงินเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน

จากความสำคัญการวางแผนสู่อาชีพ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การวางแผนสู่อาชีพ มีความสำคัญต่อนักเรียนที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับความถนัด ความสนใจของตนเองสามารถตัดสินใจ ในการเตรียมเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ

ความถนัดในอาชีพ และการวางแผนสู่อาชีพการที่บุคคลได้ทำการศึกษาหรือประกอบอาชีพที่ตรงกับความถนัด ความสนใจของตนเองแล้ว บุคคลนั้นย่อมสามารถวางแผนสู่อาชีพ มีความสุขและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าการปฏิบัติงานในสิ่งที่ไม่ชอบไม่ถนัด หรือไม่เหมาะสมกับความถนัดความสนใจและอุปนิสัยของตน ผู้วิจัยขอนำทฤษฎีเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ ความถนัดในอาชีพ และการวางแผนสู่อาชีพ พอสังเขปดังนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของแฟรงค์ พาสันส์

ผู้สร้างทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบ (Trait and Factor Theory อ้างถึงใน นิรินาท แสนสา, 2557 : 13) คือ แฟรงค์ พาสันส์ (Frank Parsons) เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพของสหรัฐอเมริกา ทฤษฎีของพาสันส์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักและเข้าใจคุณลักษณะของตนเองอย่างแจ่มแจ้ง เป็นการสำรวจตรวจสอบเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของตนเองที่ไม่เพียงแต่จะเป็นเรื่องทัศนคติ (Attitude) ความสามารถ (Ability) ค่านิยม (Values) และบุคลิกภาพ (Personality) เท่านั้น แต่เรื่องความสนใจ (Interest) ที่มีต่ออาชีพถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกอาชีพและการประสบความสำเร็จในอาชีพของบุคคลเป็นอย่างมาก

2. การมีความรอบรู้และรู้จักในโลกอาชีพ เป็นการเรียนรู้ข้อมูลอาชีพที่กว้างขวางหลากหลายรอบด้านและรู้รายละเอียดอย่างลึกซึ้งในแต่ละอาชีพ อาทิ คำอธิบายลักษณะ

งาน (Job Descriptions) คุณลักษณะของผู้ทำงาน ค่าจ้าง เงินเดือน โอกาสความก้าวหน้าในงาน แหล่งหรือสถานที่ทำงาน เป็นต้น

3. การพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของตน เป็นการ ใช้วิจารณ์ญาณจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของตนเอง ประกอบกับความรู้ความเข้าใจ ในโลกของอาชีพที่สอดคล้องกัน ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน ความสนใจที่ตนเองมีต่ออาชีพนั้น ๆ

จากทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ผู้เรียนแต่ละคนมี ลักษณะที่หลากหลาย ซึ่งความสนใจในอาชีพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนจะได้รู้จักความ สนใจในอาชีพและความถนัดในอาชีพที่แท้จริงของตนเอง นำไปสู่การตัดสินใจวางแผนการศึกษาและ วางแผนสู่อาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสมกับตนเองยิ่งขึ้น

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

จอห์น ลิวอิส ฮอลแลนด์ (John Lewis Holland อ้างถึงใน นิรินาถ แสนสา, 2557 : 14) ได้นำทฤษฎีการเลือกอาชีพ (Theory of Career Choice) โดยมีแนวคิดว่าการเลือก อาชีพเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพและความสนใจในอาชีพ ซึ่งบุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสม กับความสนใจ ของบุคลิกภาพของตนและทำให้ตนมีความสุขหรือพึงพอใจต่อสถานการณ์และ สิ่งแวดล้อมในอาชีพนั้นทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ มีแนวคิดสำคัญตั้งอยู่บนสมมติฐาน สามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

1. ชอบสภาพความเป็นจริง Realistic (R) คือ บุคคลชอบลงมือทำสิ่งต่างๆ (Doer) ชอบงานใช้เครื่องมือ เครื่องจักร สิ่งที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้
2. ชอบค้นคว้าหรือ Investigative (I) คือ บุคคลผู้ชอบคิดในสิ่งต่างๆ (Thinker) ชอบงานการสืบสวนสอบสวน แก้ไขปัญหา งานทางวิชาการ วิทยาศาสตร์
3. ชอบศิลปะหรือ Artistic (A) คือ บุคคลผู้ชอบสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ (Creator) ชอบการสร้างสรรค์กิจกรรมในงานศิลปะ ภาษา และดนตรี มองว่าตนเองเป็นผู้แสดงออก ทางความคิดและความรู้สึกอิสระ
4. ชอบสังคมหรือ Social (S) คือ บุคคลชอบช่วยเหลือผู้อื่น (Helper) ชอบงานช่วยเหลือผู้คน งานด้านการศึกษา งานด้านสวัสดิการสังคม
5. ชอบดำเนินการวิสาหกิจหรือ Enterprising (E) คือ บุคคลผู้ชอบเชิญชวน จูงใจผู้อื่น (Persuader) ชอบงานการจัดการ การเป็นผู้นำ การโน้มน้าวใจ การขายทั้งความคิดและ สิ่งของตนเองว่าเป็นผู้เพิ่มพลัง และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น

6. ขอบระเบียบแบบแผนหรือ Conventional (C) คือ บุคคลผู้ชอบจัดระเบียบสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นระบบระเบียบ (Organizer) ชอบงานการจัดระเบียบ งานตัวเลข งานบันทึกงานบัญชี และงานที่มีความชัดเจนเป็นระบบระเบียบแบบแผน

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ ผู้วิจัย สรุปได้ว่า การรับรู้บุคลิกภาพ 6 ประเภท และการรับรู้ลักษณะอาชีพ 6 ประเภท บนพื้นฐานความเชื่อว่า บุคคลจะเข้าสู่อาชีพและดำรงอยู่บนอาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือสอดคล้องกับความสนใจและประเภทบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งการรับรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ชีวิตและพันธกรรมของบุคคล ที่สะท้อนออกมาเป็นความสนใจและบุคลิกภาพที่ค่อนข้างคงที่แน่นอน ดังนั้น การเลือกอาชีพของบุคคลจึงเป็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของบุคลิกภาพต่างๆ เข้ากับโลกของงาน ซึ่งการเลือกนี้ บุคคลจะมีความสุขและพึงพอใจต่ออาชีพเมื่อสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสนใจและบุคลิกภาพของตนได้มากกว่าอีกอาชีพหนึ่ง

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg อ้างถึงใน นิรนาท แสนสา, 2557 : 18) ซึ่งประกอบด้วยกินซ์เบิร์ก (Gensburg) แอกเซลราต (Axelrad) และเฮอร์มา (Herma) ได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะตามลำดับ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นดังนี้

1. ระยะคิดฝันหรือจินตนาการ (Fantasy period) เป็นวัยเด็กตอนต้นช่วงอายุก่อน 11 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา เด็กจะมีความสนใจหรือคิดฝันอาชีพที่ตนอยากเป็นในอนาคต และจะแสดงออกโดยการสวมบทบาทสมมติ หรือเล่นเกมต่างๆ
2. ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Period) เกิดขึ้นในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่นโดยจะเริ่มมีการเลือกอาชีพตามข้อมูลที่ได้ประสบมา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ได้แก่
  - 2.1 ชั้นความสนใจ (Interest Stage) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 11 ถึง 12 ปี เด็กจะเริ่มมีความสนใจของอาชีพต่างๆ ที่ตนได้ประสบ และเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอาชีพอะไร
  - 2.2 ชั้นความสามารถ (Capacity Stage) อายุประมาณ 13 ถึง 14 ปี ในช่วงนี้วัยรุ่นจะเริ่มตระหนักถึงความสามารถของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพในการประกอบอาชีพและพิจารณาว่าตนเองจะสามารถทำได้หรือไม่ ภายใต้ความสนใจที่ตนเองมีต่ออาชีพนั้นๆ
  - 2.3 ชั้นค่านิยม (Values Stage) วัยรุ่นอายุประมาณ 15 ถึง 16 ปี จะเริ่มพิจารณาถึงค่านิยมและจัดลำดับความสำคัญของค่านิยมในชีวิตของตนเอง อีกทั้งยังคำนึงถึงวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพนั้นๆ ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาว่าอาชีพใดจะสามารถช่วยเติมเต็มให้มันรู้ถึงค่านิยมของตนเองได้

2.4 ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Transition Stage) เกิดขึ้นในช่วงอายุประมาณ 17 ถึง 18 ปี เป็นช่วงวัยที่บุคคลเริ่มตัดสินใจเลือกอาชีพและได้เริ่มทดลองลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนเริ่มมีความรับผิดชอบต่อผลดีผลเสียที่เกิดจากการทดลองอาชีพนั้นของตนด้วย

3. ระยะเวลาเลือกตามความเป็นจริง (Realistic Period) เกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นหรืออายุระหว่าง 19 ถึง 21 ปี บุคคลเริ่มมีความชัดเจนและเริ่มสามารถระบุอาชีพที่ตนสนใจได้อย่างเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นในระยะนี้มีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนได้แก่

3.1 ขั้นสำรวจ (Exploration Stage) หลังจากสำรวจข้อมูลอาชีพที่เป็นตัวเลือกหลายๆ อาชีพแล้ว บุคคลจะจำกัดทางเลือกอาชีพให้แคบลงขึ้นอยู่กับความสนใจในอาชีพรวมทั้งทักษะและความสามารถของตน

3.2 ขั้นตกผลึก (Crystallization Stage) บุคคลมีความชัดเจนในอาชีพและมีความมุ่งมั่นที่จะเข้าสู่สาขาอาชีพที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

3.3 ขั้นพัฒนาลักษณะเฉพาะของอาชีพ (Specification Stage) บุคคลจะแสวงหาประสบการณ์ด้านการทำงานหรือหลักสูตรที่อบรมที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อการเข้าสู่อาชีพอย่างประสบผลสำเร็จ และระบบเป้าหมายในอาชีพที่เขาได้เลือกไว้

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก หมายถึง ทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสนใจในอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการเลือกอาชีพอีกด้วย

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์

โดนัลด์ เอ็ดวิน ซูเปอร์ (Donald Edwin Super อ้างถึงใน นิรนาท แสนสา, 2557 : 20) ได้นำเสนอรูปแบบพัฒนาการทางอาชีพที่มีความต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งในช่วงแรกของการนำเสนอทฤษฎีพัฒนาการดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นเส้นตรงและสามารถทำนายได้ โดยมีพัฒนาการที่สามารถจำแนกออกเป็น 5 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) (แรกเกิดถึง 14 ปี) เป็นช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น คิดจินตนาการ มีความสนใจ และเริ่มรับรู้ในศักยภาพของตนเอง ภารกิจหรืองานที่อยู่เด็กรวัยนี้ต้องทำเพื่อให้เกิดพัฒนาการทางอาชีพประกอบด้วย การทำความรู้จักและเข้าใจตนเองโดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่ได้เห็นผู้ใหญ่ทำ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) (อายุ 15 ถึง 24 ปี) เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีความชัดเจนสามารถจำกัดขอบเขตและชี้เฉพาะเจาะจงได้มากขึ้น ว่าตนเองสนใจอาชีพอะไร พัฒนาการดังกล่าวเกิดจากบุคคลได้เชื่อมโยงอัตมโนทัศน์ของตนเข้ากับโลกของงาน บุคคลจะประจักษ์และยอมรับว่า ความต้องการของเขามีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ บุคคลจะเริ่ม

ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจ และความสามารถกับโอกาสในงาน โดยผ่านกิจกรรมทางอาชีพต่าง ๆ เช่น การฝึกงาน การทำงานล่วงเวลา ตลอดจนการทำงานอาชีพในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) (อายุ 25 ถึง 44 ปี) เป็นช่วงวัยที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่มั่นคง ถาวร และเริ่มได้รับความสำเร็จมีความก้าวหน้าในอาชีพ กล่าวคือ บุคคลจะทำงานในสาขาอาชีพที่ตนเองเลือก สร้างสรรค์ผลงานอาชีพของตน และมุ่งมั่นทำงานเพื่อความก้าวหน้า เช่น การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง รวมทั้งความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นการดำรงรักษา (Maintenance Stage) (อายุ 45 ถึง 64 ปี) เป็นช่วงวัยที่บุคคลดูแลงานอาชีพของตนให้มั่นคง พร้อมกันนั้นก็ปรับปรุงให้ทันสมัย และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับอาชีพของตน ภาวะดังกล่าวนี้ บุคคลจะพยายามรักษาอาชีพและระดับความสำเร็จในงานอาชีพของตน ท่ามกลางความท้าทายในการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวของตนเองด้วย

ขั้นที่ 5 ขั้นการเสื่อมถอย (Decline Stage) (อายุ 65 ปี ขึ้นไป) เป็นช่วงวัยที่ชะลอตัวจากการทำงานเพราะสภาพร่างกายและสติปัญญาของบุคคลเริ่มเสื่อมถอย ประสิทธิภาพในการทำงานจึงลดลง จึงต้องมีการวางแผนและใช้ชีวิตแบบผู้เกษียณอายุจากการทำงาน ใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวเป็นอาสาสมัคร และใช้เวลาทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบมากขึ้น

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ หมายถึง บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถ ความสนใจ แต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่ความถนัดแตกต่างกันไป การรู้จักตนเองในเรื่องความถนัดของตนเอง จะทำให้บุคคลรู้จักประสมประสานระหว่างความสามารถของตนเองกับโอกาสที่จะเป็นไปได้

5. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe's Theory of Vocational Choice)

แอนน์ โร (Anne Roe อ้างถึงในพัศรินทร์ ก่อเลิศวรพงศ์ 2557 : 14) ได้ศึกษาทฤษฎีการเลือกอาชีพโดยวิเคราะห์จากความแตกต่างด้านบุคลิกภาพ ความถนัด สติปัญญาและประสบการณ์ในอดีต ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยในการเลือกอาชีพของบุคคลในอนาคต มีหลักการสำคัญดังนี้

1. บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาจากการวิเคราะห์ตนเองว่ามีความเหมาะสมความถนัดที่แท้จริงของตนเองและการเลือกอาชีพนั้นจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

2. บุคคลมีความต้องการที่จะประกอบอาชีพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเองเพราะความต้องการสูงสุดคือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพ หากพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นหนึ่งนั้นคือ เหตุปัจจัยด้าน

ความถนัดในอาชีพ เพราะถ้าบุคคลได้เลือกอาชีพตามความถนัดและความสามารถ พยากรณ์ถึงความสำเร็จในอาชีพได้

3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับตนเองมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกอาชีพด้วย ช่วยให้บุคคลได้ตระหนักรู้ถึงบุคคลมีความต้องการสิ่งใดจากอาชีพนั้น และบุคคลต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติที่เหมาะสมกับอาชีพ เช่น ความถนัด ความสามารถ

ผู้วิจัย สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร หมายถึง การวิเคราะห์ตนเองมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะตระหนักรู้ว่าบุคคลมีความต้องการสิ่งใดต่ออาชีพนั้น จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพให้กับนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการด้านอาชีพของตนเอง โดยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองว่ามีความถนัดในอาชีพ มีความสนใจในอาชีพเรื่องอะไร เพื่อการวางแผนเข้าสู่อาชีพและเลือกอาชีพได้ถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจอาชีพต่างๆ และรู้จักประกอบของงานรู้จักข้อมูลทางอาชีพอย่างกว้างขวาง

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ฮอพพ็อค (Hoppock, 1976 อ้างถึงใน แสนชัย โปธิสินธุ์, 2546 : 14) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเลือกอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง จะต้องรับรู้ข้อมูลด้านอาชีพที่ประกอบไปด้วย

1. แนวโน้มของตลาดแรงงาน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ผู้ทำงานในด้านต่างๆ ในปัจจุบัน และการพยากรณ์ที่จะมีความต้องการเพิ่มขึ้น หรือลดลงในอนาคต
2. ลักษณะงาน งานที่ทำจะต้องเป็นงานประจำ มีลักษณะอย่างไร ผู้ทำงานจะต้องทำอะไรบ้าง เป็นงานที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน หรือก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย งานใหญ่หรืองานเล็กมีความรับผิดชอบที่สำคัญหรือไม่ต้องเกี่ยวข้องกับตัวเลข สิ่งของ หรือคน ต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์มากน้อยเพียงใด ต้องนั่งทำงาน ยืนทำงาน หรือเดินทางตลอดเวลา
3. สภาพแวดล้อมของงาน ได้แก่ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของงาน เช่น ร้อน เย็น แห้ง เปียก ฝุ่นละออง สกปรก เสียงดังในอาคาร กลางแจ้ง ในโรงงาน มีสารพิษ มีความขัดแย้งสารกัมมันตภาพรังสี เป็นต้น
4. คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ
  - 4.1 อายุ ได้มีการกำหนดช่วงอายุในการทำงานและการเกษียณอายุไว้หรือไม่
  - 4.2 เพศ อาชีพนั้น ๆ โดยทั่วไปเป็นอาชีพสำหรับเพศหญิงหรือเพศชาย หรือให้โอกาสทั้งเพศหญิงและเพศชาย หรือให้โอกาสแก่เพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะ

4.3 ส่วนสูงและน้ำหนัก ได้มีการกำหนดส่วนสูงและน้ำหนักสูงสุดและต่ำสุดไว้อย่างไร

4.4 คุณสมบัติทางร่างกายด้านอื่นๆ มีการกำหนดคุณสมบัติด้านอื่นๆ ของร่างกายไว้อย่างไร เช่น จะต้องมียาตาปกติ ตาไม่บอดสี สามารถได้ยินเสียงในเกณฑ์ปกติ มีร่างกายแข็งแรง เป็นต้น

4.5 ความถนัด งานบางประเภทต้องการความถนัดเฉพาะอย่าง เช่น ความถนัดทางกลไก ความถนัดทางด้านเสมียน ความถนัดทางด้านดนตรี เป็นต้น

4.6 ความสนใจ ที่ทำงานบางแห่งอาจมีการวัดความสนใจในอาชีพ ก่อนเข้าทำงานด้วย

4.7 การควบคุมทางกฎหมาย ได้มีการกำหนดให้มีใบอนุญาตในการประกอบอาชีพหรือไม่ การที่จะได้รับใบอนุญาตต้องมีเงื่อนไขอย่างไร

4.8 สัญชาติ ได้มีการกำหนดสัญชาติของผู้ประกอบอาชีพไว้หรือไม่

4.9 การศึกษาอบรม ได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพต้องมีการศึกษาแล้วต้องมีการฝึกงานหรือไม่ ถ้าต้องฝึกงานต้องใช้เวลานานเท่าไร

5. การเข้าประกอบอาชีพต้องมีการสอบสัมภาษณ์หรือต้องสอบข้อเขียนด้วย ถ้าเป็นการประกอบอาชีพอิสระจะต้องใช้ทุนทรัพย์ เพื่อการดำเนินกิจกรรมมากนักน้อยเพียงใด

6. รายได้ ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ จะมีรายได้เป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีโดยเฉลี่ยแล้วเป็นเงินเท่าใด

7. ความก้าวหน้า อาชีพนั้น ๆ จะต้องมี ความก้าวหน้าเพียงใดจะต้องมีการอบรมเพิ่มเติม มีความสามารถหรือประสบการณ์อย่างไร จึงจะได้เลื่อนขั้นและมีโอกาสได้เลื่อนขั้นมากขึ้นน้อยเพียงใดในการประกอบอาชีพ

8. ทำเลในการประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งการคมนาคมเอื้อต่อการประกอบอาชีพนั้นมากนักน้อยเพียงใด มีผู้ประกอบอาชีพนั้นมากนักน้อยเพียงใด และการกระจายอยู่ทั่วประเทศ หรือมีอยู่เพียงบางจังหวัด ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น ผู้ประกอบอาชีพจะต้องประกอบอาชีพที่ใดก็ได้หรือจะต้องอยู่ที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ

9. ข้อดีและข้อเสีย อาชีพแต่ละอาชีพย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจและความต้องการของผู้ประกอบอาชีพแต่ละคน งานบางอย่างอาจมีการทำงานล่วงเวลาทำงานในวันเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดและการเดินทางไปปฏิบัติงานในท้องถิ่นอื่น งานบางอาชีพมีความมั่นคงกว่างานอาชีพอื่น เป็นต้น

กินซ์เบิร์ก และคณะ (Ginzberg and Others, 1951 อ้างถึงใน เจียรนัย ทรงชัยกุล 2557) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตระหนักรู้ด้านอาชีพของแต่ละบุคคลว่ามีอยู่ 4 ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. ปัจจัยสภาพความเป็นจริง เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และโอกาสในสังคมซึ่งแต่ละคนมีอยู่ตามความเป็นจริง
  2. ปัจจัยการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานทำให้แต่ละบุคคลมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพมากหรือน้อยแตกต่างกันไป ตามปริมาณและคุณภาพของการศึกษาที่ได้รับ
  3. ปัจจัยด้านอารมณ์ ซึ่งมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล เช่น บางคนอยากประกอบอาชีพเป็นแอร์โฮสเตส เพราะใฝ่ฝันว่าจะได้ท่องเที่ยวในต่างประเทศและได้แต่งตัวที่สวยงามอยู่เสมอ รวมทั้งเป็นที่นิยมชมชอบของผู้ที่ได้พบเห็น เป็นต้น
  4. ปัจจัยด้านค่านิยม เช่น บางคนให้ค่านิยมด้านความมั่นคงในอาชีพสูง ในขณะที่บางคนให้ค่านิยมด้านสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากอาชีพสูง หรือบางคนให้ค่านิยมในการได้รับเกียรติและการยกย่องที่ได้รับจากอาชีพสูงเพราะแต่ละบุคคลมีค่านิยมในแต่ละอาชีพไม่เหมือนกัน
- จากปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักรู้ด้านอาชีพ สรุปได้ว่า การตระหนักรู้ด้านอาชีพนั้นบุคคลจะต้องนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตนเองอย่างละเอียดถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองมีในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ เพศ อายุ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันและนำข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นปัจจัยสำคัญมาวางแผนเข้าสู่อาชีพอย่างเหมาะสม

6. การพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

การตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่บุคคลจะต้องทำความเข้าใจตนเอง ค้นหาคำตอบเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีผู้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

วรรณภา พรหมบุรณย์ (2526 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. การให้นักเรียนเรียนรู้ความคิดเห็นส่วนตัวของแต่ละคนในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง
2. การให้นักเรียนรับรู้ความหลากหลายของงาน
3. การให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของงานที่มีต่อกัน
4. การให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจข้อกำหนดในงานแต่ละประเภท
5. การให้นักเรียนสามารถตัดสินใจและเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตน
6. การให้นักเรียนเกิดทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
7. การให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน และชนิดของงาน

- ปัจจุบัน
8. การให้นักเรียนเข้าใจถึงสภาพแวดล้อม โลกของงานและตลาดแรงงานใน
9. การให้นักเรียนใช้เวลาว่างในแต่ละวันอย่างมีประสิทธิภาพ
10. การให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความคิดเห็น และเจตคติส่วนตัวของตน
- ต่อผู้อื่น
11. การให้นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานล่วงหน้า และมองเห็นผลดีของการวางแผน
12. การให้นักเรียนเรียนรู้การทำงาน และบทบาทของแต่ละคนในงานต่าง ๆ
13. การให้นักเรียน เรียนรู้ลักษณะของงานแต่ละอย่างที่ต้องใช้ทักษะ และความสามารถที่ต่างกัน
14. การให้นักเรียนสามารถวางแผนอนาคตของตนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพใน
- ภายหน้า
- ลูฟท์ และอินแกรม (Luft & Ingham 1970 อ้างใน กุณชลิ จริญญาปยุทธ์เลิศ และคณะ, 2540 : 19) ได้เสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการตระหนักรู้ จากหน้าต่างหัวใจของโจฮารี (Johari's Window) คือ การพยายามขยายบริเวณในส่วนที่ 1 ออกไปให้กว้างที่สุด หากบุคคลสามารถขยาย ส่วนที่ 1 ให้กว้างออกไปได้ บริเวณส่วนอื่น ๆ จะแคบลง ดังภาพ

	ตนเองรู้	ตนเองไม่รู้	
ผู้อื่นรู้	บริเวณเปิดเผย (1)	บริเวณเปิดเผย (3)	บริเวณเปิดเผย 1
ผู้อื่นไม่รู้	บริเวณปิดบัง (2)	บริเวณไม่รู้ (4)	(2)
			3

ที่มา: ลูฟ และอิงแฮม (Luft & Ingham, 1970 อ้างถึงใน กุณชลิ จริญญาปยุทธ์เลิศ และคณะ, 2540 : 19)

ภาพประกอบ 2 แนวทางในการตระหนักรู้ โดยขยายบริเวณเปิดเผยให้กว้างขึ้น

หลักสำคัญในการพัฒนาการตระหนักรู้ อาจกระทำดังวิธีการต่อไปนี้

1. พิจารณาตนเองหรือประเมินตนเอง (Self-Assessing) เป็นการตรวจสอบ และเก็บรักษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองทุกด้าน เพื่อทำความรู้จักตนเองที่แท้จริง การประเมินตนเองอาจทำได้ในสิ่งต่อไปนี้

ตนเองทางด้านร่างกาย (Physical Self) หมายถึง เจตคติ การรับรู้ และความรู้ของบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวกับตนเองด้านสรีระวิทยา รวมถึง รูปร่างหน้าตา และการทำหน้าที่ของร่างกายที่เหมาะสมกับอาชีพ ซึ่งบุคคลแต่ละคนให้ความสำคัญกับส่วนต่างๆ ของร่างกายไม่เท่ากัน เช่น ผู้หญิงมักให้ความสำคัญกับใบหน้ามากกว่าส่วนอื่น เป็นต้น ความรู้สึกต่อบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านร่างกาย จะมีผลต่อความรู้ที่มีต่อตนเองโดยรวม ดังเช่น บุคคลที่มีความพอใจต่อรูปร่าง หน้าตาของตน มักจะมีมโนภาพแห่งตนไปในทางบวก เป็นต้น

ตนเองด้านอุดมการณ์หรือปณิธาน (Self-Ideal) ซึ่งรวมตัวกับตนเองในทางศีลธรรม จรรยา ค่านิยม และความคาดหวังในชีวิต สิ่งเหล่านี้เป็นตัวเองในทางส่วนตัว

ตนเองด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) เป็นการประเมินถึงความรู้สึกการมีคุณค่าแห่งตน บุคคลประเมินได้จากการเปรียบเทียบจากเกณฑ์ที่ตนตั้งไว้ หรือโดยการเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น หากความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในปัจจุบันต่ำกว่าความคาดหวังที่บุคคลตั้งไว้ ระดับความรู้สึกที่มีคุณค่าแห่งตนจะต่ำในทางตรงกันข้าม หากความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในปัจจุบันเป็นไปตามที่ตนได้ตั้งปณิธานไว้ บุคคลจะรู้สึกว่ามีคุณค่าและยอมรับนับถือตนเอง เป็นต้น

2. การรับฟังจากบุคคลอื่น การรู้จักตนเองจะสมบูรณ์ไม่ได้ หากปราศจากความสัมพันธ์ที่ต้องมีกับบุคคลอื่น การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นจะทำให้บุคคลได้รู้จักตนเองได้ชัดเจนขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า "บุคคลอื่นเป็นกระจกเงาที่ดีที่สุด" นั่นก็คือ บุคคลได้เรียนรู้ รู้จักตนเอง ได้หมดมีธรรมชาติหลายๆ อย่าง ในตัวบุคคล ซึ่งเจ้าตัวไม่ทราบและไม่ตระหนัก หากบุคคลอื่นมองเห็นได้ชัดเจน ตามที่เรียกเป็นบริเวณจุดบอดในบุคคล ตามการวิเคราะห์โดย Joharri Window กล่าวแล้วธรรมชาติในส่วนนี้ เจ้าตัวจะทราบได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นต้องมีใจกว้างและรับทราบข้อมูลจากผู้อื่นว่าผู้อื่นมองเห็นเราอย่างไร บางทีข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลใหม่ ซึ่งบุคคลนั้นรับไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะเป็นข้อมูลที่ทำให้บุคคลเสียหน้า เกิดความละอาย และการที่บุคคลไม่ยอมรับฟังข้อมูลจากคนอื่น เป็นเพราะวิธีการให้ข้อมูลที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ เป็นต้น การรับฟังข้อมูลจากบุคคลอื่น เราสามารถทำได้ทั้งในลักษณะของการรับฟังข้อเสนอแนะ หรือข้อมูลป้อนกลับทั้งแบบเป็นรายบุคคลหรือลักษณะของกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาการตระหนักรู้ โดยการรับฟังข้อมูลจากบุคคลอื่นนั้น จึงมีความสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง 2 ด้าน คือ

ด้านผู้รับฟัง จะต้องใจกว้างในการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอย่างเป็นกลาง พร้อมทั้งจะนำไปพิจารณา ไม่จำเป็นต้องเสมอไปว่าการมองเห็นจากบุคคลอื่นจะต้องถูกต้องทั้งหมด

การพิจารณาอย่างเป็นกลางจะช่วยให้ความตระหนักของบุคคลถูกต้องชัดเจน ตรงตามความเป็นจริง ได้มาก

ด้านผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเองมากขึ้น ไม่ถือว่าเป็นการประเมินบุคคล หากแต่จะต้องเป็นการให้ข้อมูลที่ต้นสังกัดได้ จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกการเสนอข้อมูลใน ลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า "การให้ข้อมูลป้อนกลับ" (Feed Back) ซึ่งมีข้อควรระวัง คือ ควรกระทำด้วยความปรารถนาดี ไม่ใช่เพื่อทำร้ายบุคคล การให้ข้อมูลจะต้องถูกต้องชัดเจนและเฉพาะเจาะจงเข้าใจได้ ไม่คลุมเครือ บอกข้อมูลตามที่เห็นและสังเกตได้ ไม่ใช้การตัดสินพฤติกรรมตามความรู้สึกของผู้ให้ ข้อมูล และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการให้ข้อมูลที่เหมาะสมกับกาลเทศะ และความเป็นจริง ให้ภาษาง่าย ๆ เป็นต้น

3. การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosing) การพัฒนาการตระหนักรู้ส่วนหนึ่งนั้นได้มา จากการเปิดเผยตนเอง เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเกี่ยวกับแนวคิด ค่านิยม ความรู้สึก เจตคติ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองนี้จึงเปรียบได้เสมือนหนึ่งการยืนยันว่าตนเองได้ตระหนักในความเป็น ตนเองและพร้อมที่จะพัฒนา เป็นการแสดงออกในความกล้าของเจ้าตัว เพราะการเปิดเผยตนเองนี้ เน้นการให้ข้อมูลในส่วนที่ 3 Joharri Window หรือบริเวณปิดบังซ่อนเร้น กล่าวคือ ความเป็นตัวเอง ในส่วนนี้ มีเจ้าตัวนั้นที่ตระหนักรู้และปกปิดได้ตลอดเวลา ผู้อื่นไม่ได้รับรู้ การเปิดเผยตนเองจะทำให้ ผู้อื่นได้รู้จักตนเองมากขึ้น และในทางกลับกันตนเองจะได้ตระหนักในความเป็นตนเองมากยิ่งขึ้น

การเปิดเผยตนเองโดยปกติแล้วอาจจะทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ การแสดงความคิดเห็น ออกมาจากใจจริง การบอกข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ทั้งที่ผู้อื่นทราบและผู้อื่นไม่ทราบและการให้ข้อมูลใน ส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลอื่น การแสดงออกทั้งสามประเด็นนี้สัมพันธ์โดยตรงกับความคิด ความรู้สึก และ ค่านิยม ดังนั้นการแสดงออกเหล่านี้ จึงถือว่าเป็นการเปิดเผยตนเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องระลึกในการ เปิดเผยตนเองนี้ คือ จะต้องมีความจริงใจและซื่อสัตย์ต่อความรู้สึก ความคิดของตนเอง และ แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ โดยความรู้สึกไวเนื้อเชื่อใจและเชื่อมั่นในบุคคลที่ตนกำลังให้ข้อมูล หากการเปิดเผยตนเองได้กระทำในลักษณะเช่นนี้ จะก่อให้เกิดความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ จากกันและกันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะเป็นบันไดสำคัญต่อการพัฒนาการตระหนักรู้เพิ่มขึ้น

การปฏิบัติเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ (Self-Intervening) การพัฒนาการตระหนักรู้ เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องกระทำอยู่เสมอจากกระบวนการใน 3 ขั้นตอน ดังที่ได้กล่าว มาแล้ว คือ การประเมินตนเองและการพิจารณาตนเองอยู่เสมอ การรับฟังข้อมูลจากบุคคลอื่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตนที่ผู้อื่นไม่ทราบ ให้ผู้อื่นได้รับทราบนั้น เป็นเพียงกระบวนการค้นหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเองเท่านั้นข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเป็นเพียงดัชนีให้บุคคลได้ค้นพบตนเอง

ซึ่งเป็นเพียงส่วนประกอบของการตระหนักรู้ ส่วนที่เป็นเครื่องยืนยันให้ประจักษ์ว่าบุคคลมีการตระหนักรู้อย่างแท้จริง ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529, อ้างถึงใน สมชาย ทองหมู่, 2541 : 25)

การพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพควรพิจารณาขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง (Self-Awareness) ขั้นตอนที่ช่วยให้
นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ ความสามารถ บุคลิกภาพ
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง

ขั้นที่ 2 รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Awareness) ขั้นตอนที่การเรียนรู้
เกี่ยวกับตนเองและโลกของงานกว้างๆ โดยประการแรก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับ
ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำรวจเกี่ยวกับตนเองและให้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้น

ประการที่สอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่สาม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มอาชีพ

ประการที่สี่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ความไม่ชอบหรือความชอบ
เกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่ห้า ให้นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของอาชีพ
แต่ละอาชีพ

ขั้นที่ 3 การปฐมนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ (Career Orientation) ขั้นตอนที่
ปฐมนิเทศเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มอาชีพและรูปแบบของชีวิตที่เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ หรือกลุ่มนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 การสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Exploration) ขั้นตอนที่
เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ในรายละเอียดยิ่งขึ้น โดยศึกษาเกี่ยวกับความรู้ องค์กรประกอบและทักษะต่าง ๆ
เกี่ยวกับแต่ละอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสภาพของ
งาน ที่มีผลต่อจิตใจ ของผู้ประกอบการอาชีพแต่ละประเภทความสำคัญของงานนั้นๆ ตลอดทั้งการเตรียม
ตัวช่วยเหลือนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของอาชีพในอนาคต

ขั้นที่ 5 การเตรียมตัวเกี่ยวกับอาชีพ (Career Preparation) การเตรียมตัวที่จะ
เข้าสู่อาชีพในขั้นนี้จะเป็นขั้นที่เกี่ยวกับการตัดสินใจสู่อาชีพและมีการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ และ
คุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อจะช่วยให้การเลือกอาชีพของนักเรียนประสบผลสำเร็จ

ทิสนา แคมมณี (2556 : 125) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ
เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้ผู้เรียน ให้หันมาสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าในประสบการณ์ทาง
อาชีพและพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

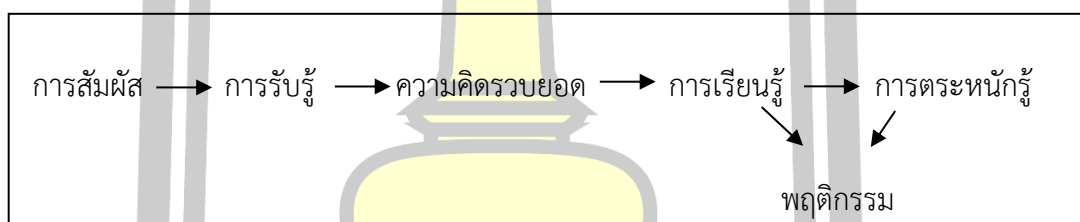
1. สังเกต ให้ข้อมูลที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า
2. วิचारณ์ ให้ตัวอย่าง สถานการณ์ ประสบการณ์ตรง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์หา
สาเหตุและผลดีผลเสีย ที่เกิดขึ้นในระยะสั้น และระยะยาว

3. สรุป ให้อภิปรายหาข้อมูลหรือหลักฐานมาสนับสนุนคุณค่าของสิ่งที่ต้องตระหนักและวางเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น

ไอแซคสัน (Issacson 1986 อ้างถึงใน ฉวีชชา หลาแสงกุล, 2547 : 29) กล่าวว่า ขั้นตอนการพัฒนาการด้านอาชีพบุคคลจะมีพัฒนาการโดยผ่าน 5 ขั้นตอน คือ การตระหนักรู้(Awareness) การสำรวจ (Exploration) การตัดสินใจ(Decision Making) การเตรียมตัว(Preparation) และการทำงาน(Employment) อีกทั้งอธิบายว่า การตระหนักรู้ (Awareness) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเริ่มต้นรับรู้ตามความเป็นจริงว่ามีอาชีพหลายอาชีพที่มีความแตกต่างกัน จะส่งผลอย่างไรในอนาคต รับรู้ถึงโอกาสที่จะเข้าสู่อาชีพ ความเข้าใจตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากบุคคลเริ่มตรวจสอบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างในด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และเป้าหมายของตนเองและผู้อื่น

กู๊ด (Good,1973 อ้างถึงใน วสิกาล ญาณสาร, 2550 : 18) กล่าวว่า การตระหนักรู้ด้านอาชีพเป็นไปตามขั้นตอน ดังแผนภาพต่อไปนี้

ที่มา: กู๊ด (Good, 1973 อ้างถึงใน วสิกาล ญาณสาร,2550 : 18)

จากภาพประกอบ การจะให้บุคคลมีพฤติกรรมในทิศทางที่พึงปรารถนา จำเป็นที่จะต้องให้บุคคลเกิดการตระหนักต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งบุคคลจะเกิดการตระหนักรู้ได้ ก็ต้องมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม และการที่บุคคลจะมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองได้นั้นจำเป็นต้องได้รับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะได้จากการเห็น ได้ยิน ได้ฟังจากข้อมูลต่าง ๆ เมื่อบุคคลเกิดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข้อมูล ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเข้าใจเกี่ยวสิ่งแวดล้อม เกิดความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความรู้ อันจะส่งผลถึง การตระหนักรู้และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ปรารถนาได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจะพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หมายถึง รู้จักเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ โดยมีผู้ให้ข้อมูล รับฟังข้อมูลจากบุคคลอื่น รับรู้ความหลากหลายของงานได้มีโอกาสเปิดเผยตนเองในการเรียนรู้บทบาท การทำงานของแต่ละคนในงานต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์และสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาตนเองอีกทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

1. ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน มีความหมายครอบคลุมกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน 2 ลักษณะคือ “การวัดผล” และ “การประเมินผล” ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล ไว้หลายท่านดังนี้

1.1 ความหมายของการวัดผล (Measurement)

Guilford (1954: 4) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการจัดค่าตัวเลขให้แก่วัตถุหรือเหตุการณ์โดยมีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

Ebel (1965: 3) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการกำหนดจำนวนให้กับสมาชิกของสิ่งของหรือบุคคล

Smit & Adams (1966: 20) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการรวบรวมข้อมูล ข้อความหรือข่าวสารอย่างมีระบบ

Gronlund & Linn (1990: 5) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการให้คำอธิบายที่เป็นตัวเลขตามระดับที่แตกต่างกันแก่คุณลักษณะของแต่ละบุคคล

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ์ (2543: 15) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการเชิงปริมาณในการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

จากดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์โดยมีเครื่องมือสำหรับวัด ถ้าพิจารณาจากสิ่งที่วัดแล้วการวัดผลจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น การวัดความสูงความยาวความเร็ว เป็นต้น การวัดแบบนี้สามารถแปลความหมายของสิ่งที่วัดได้โดยตรงด้วยการอ่านค่าตัวเลขที่ปรากฏบนเครื่องมือวัด
2. การวัดในสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การวัดระดับสติปัญญาการวัดความถนัด การวัดเจตคติการวัดความสนใจ เป็นต้น การวัดแบบนี้จำเป็นต้องนิยามสิ่งที่วัดเสียก่อนว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วจึงสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมนั้น ๆ

1.2 ความหมายของการประเมินผล (Evaluation)

Guilford (1954: 5) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตัดสินคุณค่าของการกระทำ

Good (1959: 307) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการในการตัดสิน
ความสำคัญของปรากฏการณ์อย่างหนึ่งกับปรากฏการณ์อีกอย่างหนึ่ง โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดไว้

Green (1970: 15) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าข้อมูล
ที่ได้จากการวัดอย่างมีระบบ

Gronlund & Linn (1990: 5-6) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตัดสินค่าของ
ผลที่ได้โดยพิจารณาจากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2543: 15) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการ
ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้น ดี-เลว ปานใด

ผู้วิจัยกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการอย่างมีระบบโดยการนำ
ข้อมูลทั้งหลายที่ได้ จากการวัดมาพิจารณาวิเคราะห์แปลความหมาย เพื่อที่จะตัดสินหรือสรุป
คุณภาพและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผลว่า ผลที่ได้นั้น ดี-เลว, สูง-ต่ำ, มาก-น้อยกว่าเกณฑ์
หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามการประเมินผลจะเน้นในเรื่องของคุณภาพมากกว่าปริมาณ ต้องใช้ข้อมูล
หลายด้านมาผสมผสานกัน

2. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดผลการศึกษามีประสิทธิภาพเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับหลักการวัดผลหรือ
วิธีการวัดเพื่อให้การวัดผลและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิ ภาพสอดคล้องกับ
จิตวิทยาการเรียนรู้ควรวัดหลักในการปฏิบัติดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2546) และพิชิต ฤทธิ์จรรยา (2548) กล่าวถึงหลักในการวัดผลไว้
สอดคล้องกันดังนี้

1. วัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย

การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตรวจสอบว่าการจัด
กิจกรรมการ เรียนการสอนที่ได้จัดให้กับผู้เรียนนั้น ผู้เรียนสามารถบรรลุ ตามจุดมุ่งหมายมากน้อย
เพียงใดดังนั้นการ วัดและประเมินผลแต่ละครั้งจึงต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการวัด หากการวัด
แต่ละครั้งไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่จะวัดผลของการวัดก็จะเป็นไม่มีความหมายและก่อให้เกิดความผิดพลาด
ในการนำผลการวัดไปใช้ความผิดพลาดที่ทำให้การวัดได้ ไม่ตรงกับจุดมุ่ง หมายมีดังนี้

1.1 ไม่ศึกษาหรือนิยามคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดให้ชัดเจน บางครั้ง
ผู้วัดไม่เข้าใจสิ่งที่จะวัดแจ่มแจ้งเพียงพอ หรือเข้าใจสิ่งที่วัดผิด ทำให้วัดได้ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่
ต้องการจะวัดข้อมูลที่ได้จากการวัดไม่สามารถแปลความหมายได้อย่างมั่นใจดังนั้นเพื่อให้การวัดตรงกับ
กับจุดมุ่งหมายจะวัดและเป็นรูปธรรม ผู้วัดควรวินิจฉัยหรือให้ความหมายคุณลักษณะที่จะวัดชัดเจน
ก่อน

1.2 ใช้เครื่องมือไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัดเนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลมีหลายชนิดเช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม เป็นต้น ซึ่งเครื่องมือแต่ละชนิดมีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการวัดคุณลักษณะที่ต่างกันออกไป หากเลือกใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดข้อมูลจากผลการวัดย่อมมีความเชื่อถือได้น้อยอันจะก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินผลตามไปด้วย

1.3 วัดได้ไม่ครบถ้วน ในทางการศึกษาคุณลักษณะหนึ่ง ๆ อาจมีองค์ประกอบหลายอย่างการวัดผลจำเป็นต้องวัดให้ครอบคลุมทุกส่วนของคุณลักษณะนั้น ๆ หากวัดเพียงบางส่วนหรือด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านแต่ไม่ครอบคลุม ย่อมทำให้ผลการวัดนั้นคลาดเคลื่อนและการประเมินก็คลาดเคลื่อนตามไปด้วยดังนั้นเพื่อให้การวัดสมบูรณ์มากที่สุดควรใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดช่วยเพราะไม่มีเครื่องมือชนิดใดจะวัดผลได้ครบถ้วน

1.4 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะวัดไม่เหมาะสม การเลือกกลุ่มตัวอย่างในที่นี้หมายถึงกลุ่มตัวอย่างของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด หากเลือกไม่เหมาะสม เช่น เลือกเอารายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไปแทนที่จะใช้สาระหลักขององค์ประกอบนั้น ๆ ผลการวัดที่ได้ย่อมไม่ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่จะวัดและการแปลความหมายของผลการประเมินย่อมขาดความเชื่อถือ

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ แม้ว่าจะมีจุดประสงค์ในการวัดที่ชัดเจน เลือกเครื่องมือวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์แล้วก็ตาม แต่หากเครื่องมือขาดคุณภาพ ผลการวัดก็ขาดคุณภาพไปด้วย

3. คำนึงถึงความยุติธรรม ความยุติธรรมเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินผลเป็นสิ่งที่ครูจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งที่ทำกรวัดและประเมินผลกล่าวคือต้องไม่ลำเอียงหรืออคติตัดสินตามหลักวิชา เช่น การตรวจข้อสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จัดกระทำให้ผู้ถูกวัดอยู่ในสถานการณ์ เดียวกัน ตัดสินผลการวัดโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน เป็นต้น

4. การแปลผลให้ถูกต้องการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้อธิบายหรือเปรียบเทียบกันของคุณลักษณะนั้น ๆ ดังนั้นการแปลผลที่ได้จะต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะลงข้อสรุปโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ

5. ใช้ผลของการวัดและประเมินให้คุ้มค่าการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งเป็นงานที่ต้องลงทุนทั้งในด้าน พลังความคิดกำลังกายและงบประมาณ เพื่อให้สามารถวัดผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หากผลการวัดที่ครูทำ นำมาเพียงตัดสินได้ตกให้ผู้เรียนเท่านั้นนับว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า เพราะการวัดและประเมินผลสามารถนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้อีกเช่น ใช้ในการวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนของผู้เรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนของผู้เรียน เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาการเรียนการสอนของครูเป็นข้อมูลสำหรับแนะแนวผู้เรียน และผู้ปกครอง เป็นต้น

จากหลักการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่กล่าวมา สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดยเฉพาะครูที่ทำการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ วัดและประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัดและต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร คำนึงถึงตัวผู้เรียน เทคนิควิธีการเครื่องมือที่ใช้วัดตลอดจนการแปลความหมายที่ได้จากการวัดก็ต้องแปลผลให้ถูกต้องจึงจะทำให้การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสามารถวัดความสามารถของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

3. ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ประเภทของการวัดผลการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ (ภัทรา นิคมานนท์, 2537: 11)

1. การวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Measurement) การวัดผลแบบอิงกลุ่มเป็นการวัดเพื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหรือผลงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ ที่ทำงานหรือทำแบบทดสอบอย่างเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการวัดผลนี้เพื่อต้องการจำแนกหรือจัดลำดับบุคคลในกลุ่มนั้นๆ โดยยึดระดับผลสัมฤทธิ์ (Achievement) เป็นเครื่องมือในการจำแนก นั่นคือจำแนกตามระดับคะแนนสูงสุดจนถึงต่ำสุดเช่น การคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนต่อในสถานศึกษา เป็นต้น การวัดระบบนี้จะแปลงคะแนนออกมาในรูปของ Percentile Rank หรือคะแนนมาตรฐานอื่น ๆ แล้วจึงนำคะแนนเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับเพื่อประเมินผลต่อไป

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการวัดผลแบบนี้ต้องการกระจายบุคคลให้มีความแตกต่างกันมากดังนั้นคุณภาพของข้อสอบแบบนี้จึงมีความสำคัญมากข้อสอบที่ใช้ควรมีเนื้อหาที่เป็นตัวอย่างของเนื้อหาทั้งหมด มีความยากง่ายพอเหมาะไม่ยากหรือง่ายเกินไป และมีค่าอำนาจจำแนกสูง การวัดผล แบบอิงกลุ่มนี้ต้องการข้อสอบที่มีคะแนนกระจายมาก ๆ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าสอบได้ดีความเที่ยงตรงทุกแบบของข้อสอบมีส่วนสำคัญยิ่งการประเมินผลแบบอิงกลุ่มนี้เป็นการประเมินตัวนักเรียนเป็นส่วนใหญ่การได้คะแนนสูงต่ำของนักเรียนถือว่าเป็นเพราะความแตกต่างของนักเรียนเองและเป็นความสามารถของข้อสอบที่สามารถทำให้นักเรียนแตกต่างกันมาก

2. การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Measurement) เป็นการวัดเพื่อต้องการทราบว่าบุคคลนั้น ๆ มีความสามารถถึงเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่การประเมินผลต้องนำคะแนนที่ได้จากผลงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น การวัดผลแบบอิงเกณฑ์จะใช้ได้ผลดี ในสถานการณ์ที่ต้องการวัดสมรรถภาพเป็นรายบุคคลและเนื่องจากจุดมุ่งหมายของการวัดเพื่อชี้ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่จึงต้องมีการกำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลผลจากคะแนนของผลงาน ถ้านักเรียนทำข้อสอบได้ถูกต้องถึงเกณฑ์ที่

กำหนดไว้ถือว่าได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายแล้ว การวัดผลแบบอิงเกณฑ์เหมาะสำหรับการเรียนการสอน การใช้การวัดผลแบบนี้เน้นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ลำดับชั้นของการสอน การสอนรายบุคคลและแบบเรียนสำเร็จรูป การวัดผลแบบนี้ความยากง่ายของข้อสอบไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ต้องเขียนข้อสอบตามเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้

เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อ ตรวจสอบว่านักเรียนสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด การวัดผลการศึกษาในปัจจุบันถ้าจะวัดให้ครอบคลุมสมรรถภาพทั้งหมดของผู้เรียนแล้ว จะต้องวัดความสามารถให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

การที่ครูจะวัดคุณภาพของนักเรียนให้ครบทั้ง 3 ด้านนั้น จำเป็นที่ครูจะต้องใช้เครื่องมือวัดหลาย ๆ ชนิดประกอบกัน เครื่องมือหรือวิธีการที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลมีหลายอย่างและหลายวิธีแต่ละวิธีมีลักษณะวิธีใช้และคุณสมบัติต่างกัน ผู้นำไปใช้จะต้องทราบว่าเครื่องมือชนิดใดมีลักษณะอย่างไรควรใช้ในโอกาสหรือสถานการณ์ใดจึงจะเหมาะสม ได้มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวถึงชนิดของเครื่องมือวัดผลการศึกษา ดังนี้

ภัทธา นิคมานนท์ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า เครื่องมือวัดผลที่นิยมใช้กันมีดังนี้

1. แบบทดสอบ (Test)
2. การสังเกต (Observation)
3. แบบสำรวจรายการ (Check List)
4. การบันทึกย่อ (Anecdotal Record)
5. การจัดอันดับคุณภาพ (Rating)
6. การสัมภาษณ์ (Interviewing)
7. แบบสอบถาม (Questionnaire)
8. สังคมมิติ (Sociometry)
9. การให้ปฏิบัติจริง (Situation Test)
10. การศึกษารายกรณี (Case Study)
11. การให้จินตนาการ (Projective Technique)

ลักษณะของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ดี

เครื่องมือวัดผลทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลการใช้เครื่องมือที่ดีในการรวบรวมข้อมูลย่อมทำให้ได้ข้อมูลที่ดีมีคุณภาพ เชื่อถือได้ซึ่งจะนำไปสู่การประเมินผลที่ดีด้วยเครื่องมือวัดผลที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัด
2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถให้คะแนนได้คงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง คือ เด็กเก่งได้คะแนนมากเด็กอ่อนได้คะแนนน้อย เมื่อวัดซ้ำเด็กเก่งได้คะแนนมากและเด็กอ่อนได้คะแนนน้อยเหมือนเดิม
3. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงความเหมาะสมในการนำแบบทดสอบไปใช้มีความสะดวกสบายในการปฏิบัติการสอบ ได้แก่การดำเนินการสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ การตรวจให้คะแนน การแปลผลและการนำผลไป
4. ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึงคุณสมบัติของแบบทดสอบ 3 ประการคือ
  - 4.1 คำถามชัดเจน อ่านคำถามแล้วเข้าใจตรงกัน
  - 4.2 ตรวจให้คะแนนเป็นมาตรฐานเดียวกัน
  - 4.3 แปลความหมายของคะแนนเป็นอย่างเดียวกัน
5. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึงแบบทดสอบที่ให้ความเสมอภาคแก่นักเรียนทุกคนถามในเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่เปิดโอกาสให้เด็กเก่งใช้ไหวพริบเดาได้ถูก หรือเด็กอ่อนเก่งข้อสอบได้
6. คำถามยั่วยุ (Exemplary) หมายถึงแบบทดสอบที่คำถามมีลักษณะท้าทายให้อยากคิดอยากทำการใช้รูปภาพเป็นคำถาม ทำให้ข้อสอบน่าสนใจมากขึ้น
7. ถามจำเพาะเจาะจง (Specification) หมายถึงแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจนเฉพาะเรื่อง นักเรียนอ่านแล้วเข้าใจทันทีว่า ต้องการให้ตอบอย่างไร
8. ถามลึกซึ้ง (Searching) หมายถึงแบบทดสอบที่วัดพฤติกรรมที่สูงกว่าความจำพยายามให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาการวิเคราะห์การสังเคราะห์ ฯลฯ
9. ระดับความยาก (Difficulty) หมายถึงแบบทดสอบที่ข้อสอบแต่ละข้อมีนักเรียนตอบถูกประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมดข้อสอบที่ยากมากหรือง่ายมากไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เพราะเปรียบเทียบความแตกต่างของเด็กไม่ได้
10. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถแยกนักเรียนเก่ง – อ่อน ออกจากกันได้โดยละเอียดถี่ถ้วน นั่นคือต้องการคำถามที่นักเรียนเก่งตอบถูก นักเรียนอ่อนตอบผิด

ประสิทธิภาพนวัตกรรม

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ประสาท เนืองเฉลิม (2556) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนมีกระบวนการอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach)

1.1 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล กระบวนการเป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผลในการตัดสินคุณค่าของนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel of experts) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่าเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร

$$CVR = \frac{2Ne}{N} - 1$$

เมื่อ CVR แทน ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล
Ne แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ประสาท เนืองเฉลิม (2556) ได้กล่าวว่า ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (นิยมใช้ 5 ระดับ) ค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป คือค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าในตารางตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ค่าที่คำนวณได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

2. วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ วิธีการจะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อส่วนใหญ่ใช้วิธีนี้ ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$ $E_1/E_2 = 85/85$ $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้นเกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้ จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

2.1 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก E_1 คือ นักเรียนทั้งหมด
ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ
ส่วน 80 ตัวหลัง E_2 คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
80 ส่วนการหา E_1 และ E_2 ใช้สูตรดังนี้

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.2 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือจำนวนนักเรียนร้อยละ
80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคนส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2)
คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

2.3 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียน
ทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง
(E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest)
โดยเทียบคะแนนที่ได้ก่อนการเรียน (Post-Test)

2.4 เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post - Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) แต่ละข้อถูกมีจำนวนร้อยละ 80 ตัวอย่างถ้านักเรียนทำข้อใดถูกมีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง

ดังนั้น เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80, 85/85 และ 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่ายก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5 /87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวว่า การผลิตสื่อหรือชุดการสอนนั้นก่อนนำไปใช้จริงจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อดูว่าสื่อหรือชุดการสอนทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่มีประสิทธิภาพในการช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์หรือไม่และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนในระดับใด ดังนั้นผู้ผลิตสื่อการสอนจำเป็นจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนไปหาคุณภาพ เรียกว่า การทดสอบประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันครอบคลุม 1) ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ 2) ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ 3) การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ 4) วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน 5) ขั้นตอนการทดลองหาประสิทธิภาพ ของแอปพลิเคชัน และ 6) เกณฑ์ประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน ดังนี้

1. ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ

ทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน หมายถึง การหาคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอน โดยพิจารณาตามขั้นตอนของการพัฒนาสื่อหรือชุดการสอนแต่ละขั้นตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Developmental Testing"

Developmental Testing คือ การทดสอบคุณภาพตามพัฒนาการของการผลิตสื่อหรือชุดการสอนตามลำดับขั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบของต้นแบบชิ้นงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับการผลิตสื่อและชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพ หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนไปทดสอบด้วยกระบวนการสองขั้นตอนคือการทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้น (Try Out) และทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง (Trial Run) เพื่อหาคุณภาพของสื่อตามขั้นตอนที่กำหนดใน 3 ประเด็น คือ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นการช่วยให้ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนและทำแบบประเมินสุดท้ายได้ดีและการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะผลิตออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก

1.1 การทดสอบประสิทธิภาพใช้เบื้องต้นเป็นการนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) แล้วไปทดลองประสิทธิภาพใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และปรับปรุงจนถึงเกณฑ์

1.2 การทดสอบประสิทธิภาพสอนจริง หมายถึง การนำสื่อหรือชุดการสอนที่ได้ทดสอบ ประสิทธิภาพใช้และปรับปรุงจนได้คุณภาพถึงเกณฑ์แล้วของแต่ละหน่วย ทุกหน่วยในแต่ละวิชา ไปสอนจริงในชั้นเรียนหรือในสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงในช่วงเวลาหนึ่งอาทิ 1

ภาคการศึกษาเป็นอย่างน้อย เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปเผยแพร่และผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การทดสอบประสิทธิภาพทั้งสองขั้นตอนจะต้องผ่านการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development - R&D) โดยต้องดำเนินการวิจัยในขั้นทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้นและอาจทดสอบประสิทธิภาพในขั้นทดสอบประสิทธิภาพใช้จริงด้วยก็ได้เพื่อประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาทางไกลนานาชาติ

2. ความจำเป็นของการหาประสิทธิภาพสื่อการสอน มีความจำเป็นด้วยเหตุผล

3 ประการ คือ

2.1 สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อการสอนการทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมากหากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ ประโยชน์ไม่ได้ดี ก็จะต้องผลิตหรือทำขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาแรงงานและเงินทอง

2.2 สำหรับผู้ใช้สื่อการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดีในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวังบางครั้งสื่อการสอนต้องช่วยครูสอนบางครั้งต้องสอนแทนครู (อาทิในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้นก่อนนำแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่าสื่อการสนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อิงการทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้สื่อการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 สำหรับผู้ผลิตสื่อการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมต่อการเข้าใจอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมองแรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

โดยสรุปการทดสอบประสิทธิภาพสื่อการสอนมีความจำเป็นเพื่อเป็นการประกันคุณภาพว่าอยู่ขั้นสูง สามารถใช้ในการสอนได้และผู้สอนเกิดความมั่นใจในเนื้อหาสาระของแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้

3. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อการสอนจะช่วยให้แก่นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้ผลิตสื่อการสอนจะพึงพอใจว่าหากสื่อการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วแสดงว่าสื่อการสอนนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มกับการลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้อธิบายถึงเกณฑ์การกำหนดประสิทธิภาพของสื่อว่าการที่จะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อการสอนนั้น เป็นขีดกำหนดที่จะยอมรับว่าสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดมีคุณภาพและหรือปริมาณที่จะรับได้การตั้งเกณฑ์ ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียวเพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ตั้งไว้จะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกันไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ตั้งเกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่ม ตั้งไว้ 70/70 ส่วนแบบสนาม ตั้งไว้ 80/80 ถือว่าเป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุดดังนั้นหากการทดสอบคุณภาพของสิ่งใดหรือพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรืออนุโลมให้มีความคลาดเคลื่อนต่ำหรือสูงกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ก็ให้ปรับเกณฑ์ขึ้นไปอีกหนึ่งขั้นแต่หากได้ค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ต้องปรับปรุงและนำไปทดสอบประสิทธิภาพใช้หลายครั้งในภาคสนามจนได้เข้าถึงเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจะพึงพอใจว่าหากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วสื่อหรือชุดการสอนนั้นก็มีความคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมากการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภทคือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_1 = \text{Efficiency of Process}$ (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E_2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

3.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือประเมินผล (ต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียน เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงการหรือทำรายงานเป็นกลุ่มและรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

3.2 ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งหมดต่อ

ร้อยละของผลการประเมินหลังเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 = ประสิทธิภาพของกระบวนการ/
 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนแล้ว ผู้เรียน
 จะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรืองานได้ผลเฉลี่ย 80% และประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผล
 เฉลี่ย 80% การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ
 โดยพิจารณาพิสัย การเรียนที่จำแนกเป็นวิหยพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective
 Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain) ในขอบข่ายวิหยพิสัย (เดิมเรียกว่าพุทธิพิสัย) เนื้อหาที่เป็น
 ความรู้ความจำมักจะตั้งไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงมา คือ 90/90 85/85 80/80 ส่วนเนื้อหาสาระที่เป็นจิต
 พิสัยจะต้องใช้เวลาไปฝึกฝนและ พัฒนา ไม่สามารถทำให้ถึงเกณฑ์ระดับสูงได้ในห้องเรียนหรือใน
 ขณะที่เรียนจึงอนุโลมให้ตั้งไว้ต่ำลง นั่นคือ 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75 เพราะเป็นระดับ
 ความพอใจต่ำสุดจึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่านี้ หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักได้ผลเท่านั้น ดังจะเห็นได้
 จากระบบการสอนของไทยปัจจุบัน (2520) ได้กำหนดเกณฑ์ โดยไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้
 0/50 นั่นคือ ให้ประสิทธิภาพกระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเกณฑ์เวลาในการให้งานหรือแบบ
 ฝึกปฏิบัติแก่นักเรียนส่วนคะแนนผลลัพธ์ที่ให้ผ่านคือ 50% ผลจึงปรากฏว่า คะแนนวิชาต่าง ๆ ของ
 นักเรียนในทุกวิชา เช่น คะแนนภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแต่ละปีเพียง 51%
 โดยสรุป การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเป็นการกำหนดระดับประสิทธิภาพ
 ของสื่อการสอนจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้ผลิตสื่อการสอนพึงพอใจโดยกำหนด
 เกณฑ์ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์

4. เกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 19) ประสิทธิภาพของสื่อการสอนจะกำหนดให้เป็น
 เกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่านักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพึงพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์
 ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผล
 การสอนหลังการเรียนของนักเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ/
 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง
 (Transitional Behavior) ของนักเรียน ได้แก่ การประเมินกิจกรรม งานที่มอบหมายและกิจกรรม
 อื่นๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal
 Behavior) โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่

โดยสรุป เกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อการสอนเป็นการกำหนดเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของ
 คะแนนในการประกอบกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอนหลังการเรียนของ
 นักเรียนทั้งหมด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประสิทธิภาพนวัตกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระดับคุณภาพของแผนการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้สร้างแผนการเรียนรู้พึงพอใจหากแผนการศึกษานั้นมีค่าถึงระดับนั้นแล้ว แผนการศึกษานั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยใช้ประสิทธิภาพ และแบบทดสอบการวัดกิจกรรมแนะแนว เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน วิชากิจกรรมแนะแนว ทั้งหมด 12 ชั่วโมง มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมหากบุคคลมีความพึงพอใจ มากน้อยเพียงใด สามารถสังเกตได้โดยการแสดงออกจึงเป็นเรื่องยากที่จะวัดความพึงพอใจได้โดยตรง แต่สามารถวัดความพึงพอใจทางอ้อมได้โดยการวัดความคิดเห็นของแต่ละบุคคลและการแสดงความคิดเห็นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึงสามารถวัดความพึงพอใจได้ นอกจากนี้พจนานุกรมฉบับ บัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวไว้ว่า "พึงพอใจ" หมายถึง ชอบใจ ถูกใจ ตามที่ต้องการ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจของนักวิชาการหลาย ๆ คนได้ให้ความหมายของความพึงพอใจต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

Good (1973 : 320) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ระดับ ความรู้สึกที่พอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

Drever (1983 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็น สภาวะของความรู้สึกที่เกิดร่วมกับการบรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายใด ๆ ก็ได้ หรือสภาพสุดท้ายของ ความรู้สึกที่เกิดร่วมกับการบรรลุผลสำเร็จโดยแรงกระตุ้นของวัตถุประสงค์ตามความรู้สึกนั้น

ทวีป อภิสัทธา (2555 : 57) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในเชิงจิตวิทยาไว้ ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ทุกอย่างที่สามารถลดความตึงเครียดของผู้ทำงานได้น้อยลง หากมีความเครียดมากจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและความเครียดนั้นมีผลมาจาก ความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีสนอง ความต้องการ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองความเครียดก็จะลดลงหรืออาจหมดไปทำให้เกิด ความพึงพอใจ ในการทำงานได้

สันติ บุญภิรมย์ (2557 : 72) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น

ความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึงความรู้สึกพอใจชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

อารีย์ พันธุ์ณี (2557 : 153) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงาน คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามต้องการหรือแรงจูงใจ

จากความหมายของความพึงพอใจข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็น ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการหรือ ความคาดหวัง ซึ่งมีปัจจัยเรื่องของค่านิยมและประสบการณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยความพึงพอใจเป็น สิ่งที่สามารถวัดหรือตรวจสอบได้และเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือเจตคติเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จ ลุล่วงไปได้ดี ซึ่งอาจเป็นวัตถุหรือสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือโน้มน้าวจิตใจให้งานนั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ฉลาด จันทรสมบัติ (2555 : 92) ได้กล่าวว่า สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นเพื่อให้ บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงินทอง สิ่งของหรือ สภาวะทางกายที่มีให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal Nonmaterial Opportunities) เกียรติภูมิ การใช้สิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น
2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงานความพร้อมของเครื่องมือ
3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Identical Benefaction) หมายถึง การสนอง ความต้องการในด้านความภาคภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความภาคภูมิใจต่อองค์กรของตน
4. ความดึงดูดทางสังคม (Association Attractive) หมายถึง การมี ความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกัน ความมั่นคงทางสังคม จะเป็นหลักประกันในการทำงาน
5. การปรับทัศนคติและสภาพของงานให้เหมาะกับบุคคล (Opportunity of Enlarged Participation) คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานจะทำให้เขาเป็นผู้มีความสำคัญในหน่วยงานจะทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงานนั้น

จุฑาพร ผดุงชีวิต (2559 : 79) ได้กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาข้อเท็จจริงหรือสิ่งกบที่เกี่ยวกับสิ่งนั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้และอารมณ์ (Affective Tendency Component) ความรู้สึก ความไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ
3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มการกระทำ (Action Tendency Component) สรุปได้ว่า สิ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมีทั้งที่เป็นวัตถุและไม่เป็นวัตถุ สภาพทางกายปรารถนาและสภาพทางสังคม

3. การเสริมสร้างความพึงพอใจ

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 313) ได้กล่าวถึงการสร้างเสริมความพึงพอใจ ดังนี้

1. การสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียน
  - 1.1 จัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจและความสนุกสนาน
  - 1.2 ครูต้องเป็นแบบฉบับที่ดีทั้งด้านความคิด ความประพฤติและการมีระเบียบวินัยด้านการเรียนรู้และสังคม
2. การเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจที่ไม่ดีต่อการเรียน
  - 2.1 ให้การแนะแนว โดยชี้แนะแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสมชี้ให้เห็นแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง
  - 2.2 พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัดและความต้องการแก่เด็กแต่ละคน เพื่อให้กำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการลงโทษ
  - 2.3 พยายามให้เด็กได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนรับผิดชอบต่อส่วนนั้น เช่น การสอนโดยโครงงาน นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและในที่สุดนักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ

4. การวัดความพึงพอใจ

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 147-149) หลักการวัดความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควรเพราะเป็นการวัดคุณสมบัติภายใน ของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกหรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายแต่อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ยังสามารถวัดได้ โดยอาศัยหลักการสำคัญคือการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น(Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

1. ความคิดเห็นความรู้สึกหรือความพึงพอใจของบุคคลนั้นจะต้องคงที่อยู่ช่วงหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรตลอดเวลาอย่างน้อยจะต้องมีช่วงใด

ช่วงหนึ่งที่มีความรู้สึกของเราไม่ได้เปลี่ยนแปลงหรือผันแปรอย่างน้อยจะต้องมีช่วงใดช่วงหนึ่งที่ความรู้สึกของเรามีความคงที่ทำให้สามารถวัดได้

2. ความพึงพอใจของบุคคลไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือพฤติกรรมที่เป็นอยู่

3. ความพึงพอใจนอกจากแสดงออกในรูปทิศทางความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนและคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณความคิดความรู้สึกนั้นอีกด้วย เช่น ระดับความมากน้อยของความพึงพอใจ

4. การวัดความพึงพอใจด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคล สิ่งที่จะวัดมีสิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคลแสดงความพึงพอใจตอบสนองและสุดท้ายด้วยการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับต่ำสูงมากน้อย

5. สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้าที่นิยมคือข้อความความพึงพอใจ (Attitude Statement) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้นเพื่อให้บุคคลสนองตอบออกมาเป็นระดับความรู้สึกมาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

การวัดความพึงพอใจต้องอาศัยหลักการสำคัญ ผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่า คือการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นร่วมกัน การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความพึงพอใจด้วยวิธีใดก็ตามจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 อย่างคือ ตัวบุคคล สิ่งที่จะวัดสิ่งเร้าเพื่อให้บุคคลสนองของบุคคลตอบออกมาเป็นระดับความรู้สึกมาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา อูปพงษ์ (2559 : 241) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการและครูที่รับผิดชอบงานวิชาการโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลการประเมินรอบสองจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดีและดีมาก จำนวน 340 ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านปัจจัยเกื้อหนุน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต 2) รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.53, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.48) เมื่อจัดลำดับความเหมาะสมองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นดังนี้ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านปัจจัยเกื้อหนุน ตามลำดับ

ธนากร จักรหา (2560 : 1) ได้ศึกษาการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมความตระหนักรู้ในตนเองด้านอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลวิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองแค จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล วิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองแค จำนวน 17 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ความตระหนักรู้ในตนเองด้านอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล วิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองแค หลังการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างเสริมความตระหนักรู้ในตนเองด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (2) ความตระหนักรู้ในตนเองด้านอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล วิทยาลัยการอาชีวศึกษาหนองแค ในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อมราภรณ์ เพ็ชรสุ่ม (2561 : 1) ได้ศึกษาผลการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺธิปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีระนอง จังหวัดระนอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 64 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ด้านอาชีพใกล้เคียงกันมากที่สุด 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 32 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺธิปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺธิปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพุทฺธิปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพมีการตระหนักรู้ด้านอาชีพหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

สลิลทิพย์ สุดสงวน (2562 : 32) ได้ศึกษาการออกแบบส่วนปฏิสัมพันธ์แบบจับต้องได้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทางพุทฺธิปัญญา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ภายในจังหวัดสระบุรีภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2551 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้งานแตกต่างกันตามกลุ่มพุทฺธิปัญญา ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานของผู้เรียน สามารถนำเสนอแนวทางการออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้แบบจับต้องได้สำหรับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มพุทฺธิปัญญา ในประเด็นดังนี้ (1) แนวทางการออกแบบอุปกรณ์ส่วนกายภาพ ควรคำนึงถึงในด้านการออกแบบอุปกรณ์และเทคโนโลยี (2) การออกแบบส่วนดิจิทัล ควรคำนึงถึงในด้านการออกแบบโจทย์การแสดงผลของแอนิเมชันและเสียง (3) การออกแบบการใช้งานที่เชื่อมระหว่างอุปกรณ์กายภาพกับ

การแสดงผลดิจิทัล ควรเน้นการโต้ตอบแบบสองทางระหว่างผู้ใช้กับอุปกรณ์เป็นต้นแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจและตอบสนองการใช้งานของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มปัญหา

พัชรินทร์ พุดดำ (2562 : 1) ได้ศึกษาการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการวางแผนอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 2 ห้องเรียน ได้มาจากการวัดความสามารถในการวางแผนอาชีพของนักเรียน 12 ห้องเรียน แล้วเปรียบเทียบจับคู่ห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการวางแผนอาชีพใกล้เคียงกันมากที่สุด 2 ห้องเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการวางแผนอาชีพมีความสามารถในการวางแผนอาชีพภายหลังการทดลองสูงกว่าความสามารถดังกล่าวก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (2) นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการวางแผนอาชีพมีความสามารถในการวางแผนอาชีพภายหลังการทดลองสูงกว่าความสามารถดังกล่าวของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตยา นัตครบุรี (2564 : 1) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระโขนงวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.13/86.25 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนการตั้งเป้าหมายหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

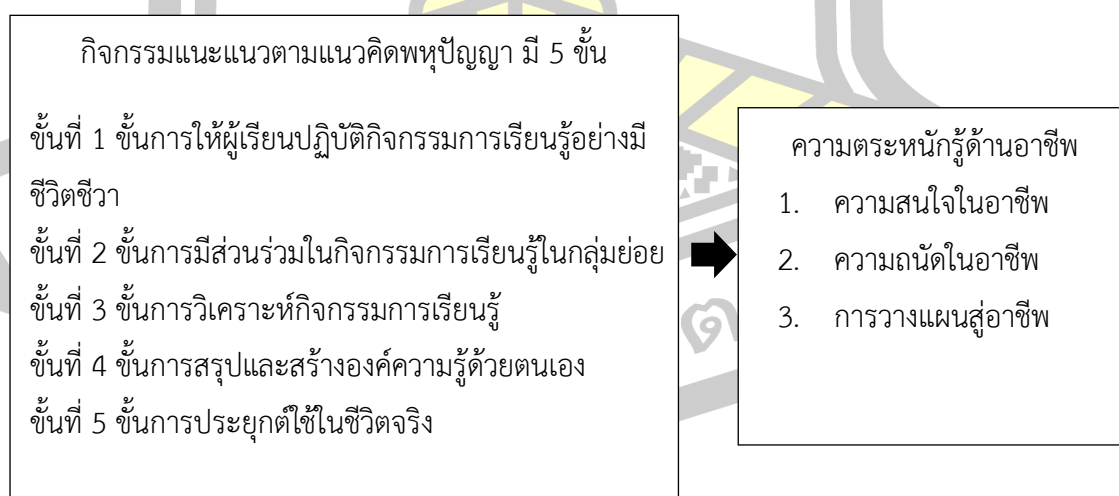
เฮอร์แมน (Herman,1994 อ้างอิงใน วลินดา พงศ์ธราธิก, 2547 : 8) ได้ศึกษาการนำแนวคิดปัญหาไปใช้ในระดัประถมศึกษาของครูในรัฐฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการนำแนวคิดปัญหาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

Fernan (1999, อ้างถึงใน วรณิศา ปลอดโปร่ง, 2555 : 27) ได้ศึกษาการตระหนักรู้และความพึงพอใจของนักเรียนกับบริการด้านอาชีพ วิธีการเตรียมตัวสมัครงานประชากร ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาปีสุดท้าย เพศหญิง อายุระหว่าง 21 – 25 ปี ผลการวิจัยพบว่า ด้านศูนย์ให้บริการทางอาชีพ นักศึกษามีการตระหนักรู้และพอใจน้อยมาก ด้านการทดลองรับสมัคร นักศึกษามีการตระหนักรู้และพอใจปานกลาง ด้านการเตรียมตัวด้านต่างๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของตน นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับสูงพอสมควร และตัวแปรที่มีผลกระทบทำให้เกิดความแตกต่างกันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ ภูมิภาค ส่วนเพศ และอายุมีผลน้อยมาก

Alsuawidi (2012, อ้างถึงใน กัญจนภัส เกตุโรจน์, 2558 : 16) ได้ศึกษา การทดสอบการตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนในประเทศเอมิเรต (UAE) ได้รับข้อมูลที่จำเป็นในการเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองและโลกการทำงาน การศึกษาครั้งนี้มีการตรวจสอบการตระหนักรู้ด้านอาชีพและการเตรียมตัวเกี่ยวกับการศึกษาที่เหมาะสมเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยทั่วไปมักไม่ได้ตระหนักรู้ถึงตัวเลือกด้านอาชีพและการศึกษามีตัวเลือกหลักสูตรที่จำกัดในการสำรวจโอกาสในการทำงานให้เหมาะสมกับนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากำหนดวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 512 คน จาก 12 ห้องเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด นักเรียนจำนวน 40 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการทำการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ จำนวน 12 ชั่วโมง 10 แผน
2. แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ จำนวน 15 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้วิชากิจกรรมแนะแนวโดยใช้การจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎี เรื่อง ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ศึกษารายละเอียด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาแนะแนวของโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และขอบข่ายของเนื้อหา ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- 1.2 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎี หลักการและแนวคิดในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้
- 1.3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเนื้อหา ออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ของโรงเรียนสตรีศึกษา กำหนดจำนวนแผนการเรียนรู้ และระยะเวลาในการเรียนรู้ของแต่ละแผน ตามตาราง 2

พจนัน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์โครงสร้างกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพตามแนวคิดทฤษฎี
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ปฐมนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ วัน เวลา ข้อตกลง ในการเข้าร่วมกิจกรรม 3. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม 	<p>การปฐมนิเทศกิจกรรมแนะแนวเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นใจไวใจปลอดภัยและเป็นตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรม สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการ วัน เวลา ข้อตกลง ในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมจะช่วยให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย</p>	1
2	ความเหมาะสมของบุคคลสู่อาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคลที่ตลาดแรงงานในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ 2. บอกวิธีการเตรียมความพร้อมสำหรับการไปสู่เป้าหมายได้ 	<p>การศึกษาข้อมูลคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานและอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนได้มีการเตรียมพร้อมในทุกด้านในการตัดสินใจและวางแผนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	2
3	อาชีพในดวงใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างมีเหตุผล 2. บอกวิธีการพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับเป้าหมายในอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง 	<p>นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการดำรงชีวิต การทราบข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพและบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับลักษณะงานในอาชีพจะช่วยทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและมีโอกาสวางแผนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพในอนาคตที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง</p>	1

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
		2. เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกัน ปฏิบัติงานกับเพื่อนและมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน 3. เพื่อให้นักเรียนตระหนักรู้และ เห็นความสำคัญในการนำข้อมูล ด้านอาชีพมาประกอบการ วางแผนสู่อาชีพของตนเอง	ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน จะ ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และ เชื่อมั่นในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การ สัมภาษณ์อาชีพหรือการได้ไปฝึกปฏิบัติ ทางที่ตนเองสนใจจะทำให้นักเรียนได้รับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งนักเรียนสามารถนำ ข้อมูลมาประกอบการวางแผนสู่อาชีพของ ตนเอง	4

1.4 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
(แนะแนว) ด้านอาชีพ เรื่อง การตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.5 ศึกษาและสร้างแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา
เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านอาชีพ จำนวน 10 แผน

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริม
การตระหนักรู้ด้านอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 10 แผน
เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสมประกอบการเสนอเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.7 ดำเนินการปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา
เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านอาชีพ ซึ่งได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ คือ ปรับขั้นตอนการจัดการเรียนให้กระชับและชัดเจนสามารถปฏิบัติได้จริง ปรับให้
เกณฑ์การประเมินชิ้นงานในใบกิจกรรมให้มีคะแนนที่ชัดเจน แก้ไขข้อความถามและคำชี้แจงในคำสั่ง
ในบางกิจกรรมให้สื่อความหมายได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริม
การตระหนักรู้ด้านอาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างพร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.8.1 ดร.อารยา ปิยะกุล ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา
และการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา

1.8.2 ดร.พรพรรณ สีละมนตรี ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัย
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัย
และประเมินผลการศึกษา

1.8.3 นางสนิดาภรณ์ พันธนาเหนือ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนสตรีศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษา

1.8.4 นางสิริรัตน์ ฤทธิแสง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศึกษา
สังกัด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการสอนวิชาแนะแนว

1.8.5 นางสาวชัชฎาภรณ์ พิรุณโสภิต ตำแหน่งครูชำนาญการ
โรงเรียนสตรีศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการสอนวิชาแนะแนว

1.9 นำแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรม
แนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านอาชีพมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งผลการประเมิน
ได้ค่าเฉลี่ย 4.69 มีความเหมาะสมใน ระดับดีมาก

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎี
ปัญหาเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านอาชีพมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลอง
(Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศึกษา จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.11 นำแผนการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎี
ปัญหาเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านอาชีพ ไปปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์

1.12 นำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมการ
ตระหนักรู้ด้านอาชีพมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยแล้ว และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ทดลอง
สอนจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. การสร้างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

การสร้างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพมีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
2. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีปัญหาและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
3. ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ให้สอดคล้องกับ
นิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจในอาชีพ ด้านความถนัด
ในอาชีพ และด้านการวางแผนสู่อาชีพ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ซึ่งมีข้อคำถามของแบบวัดแต่ละด้าน

การวิเคราะห์	ข้อคำถาม	จำนวนข้อ คำถามที่ออก ทั้งหมด	จำนวนข้อ คำถามที่ ต้องการจริง
ด้านความ สนใจในอาชีพ	นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองชอบที่จะทำอาชีพ อะไร	15	10
	นักเรียนรู้จักว่าตนเองจะประกอบอาชีพอะไรใน อนาคต		
	นักเรียนสามารถบอกได้อย่างมั่นใจว่าตนเองเรียน เก่งรายวิชาใดบ้าง		
	นักเรียนสามารถประเมินความสนใจของตนเองได้ อย่างถูกต้อง		
	นักเรียนมั่นใจว่าตนเองสนใจจะศึกษาต่อในสาขาใด หรือประกอบอาชีพใด		
ด้านความ ถนัดในอาชีพ	นักเรียนทราบว่าอาชีพที่นักเรียนสนใจต้องการ ทักษะเฉพาะด้านใดบ้าง	15	10
	นักเรียนทราบว่าบุคลิกภาพของนักเรียนมีความ เหมาะสมกับสาขาอาชีพใดบ้าง		
	นักเรียนสามารถบอกได้ว่างานในอุดมคติของ นักเรียนมีลักษณะเป็นอย่างไร		
	นักเรียนแน่ใจว่าตนเองมีความสนใจในวิชาใดมาก ที่สุด		
	นักเรียนรู้จักเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อนำไปปรับ ใช้ใน อนาคต		

ตาราง 3 (ต่อ)

การวิเคราะห์	ข้อคำถาม	จำนวนข้อ คำถามที่ออก ทั้งหมด	จำนวนข้อ คำถาม ต้องการจริง
ด้านการ วางแผนอาชีพ	นักเรียนตระหนักว่าการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพเป็น สิ่งจำเป็น	15	10
	นักเรียนรู้ว่าอาชีพที่นักเรียนสนใจต้องมีการเตรียม ตัวในด้านใดบ้าง		
	สำหรับนักเรียนการวางแผนพัฒนาทักษะที่จำเป็น ต่อการประกอบอาชีพที่สนใจเป็นสิ่งสำคัญ		
	นักเรียนสามารถมองเห็นตัวเองมีชีวิตรูปแบบไหนใน อนาคต		
	นักเรียนทราบว่าบุคลิกภาพของตนเองว่าเหมาะสม จะประกอบอาชีพใดได้		
	นักเรียนรู้ว่าอาชีพที่นักเรียนสนใจต้องมีการเตรียม ตัวในด้านใดบ้าง		
	สำหรับนักเรียนการวางแผนพัฒนาทักษะที่จำเป็น ต่อการประกอบอาชีพที่สนใจเป็นสิ่งสำคัญ		
	นักเรียนสามารถมองเห็นตัวเองมีชีวิตรูปแบบไหนใน อนาคต		
	นักเรียนทราบว่าบุคลิกภาพของตนเองว่าเหมาะสม จะประกอบอาชีพใดได้		
	รวม	45	30

4. นำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา ความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้น นำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อย โดนได้ปรับปรุงนิยามศัพท์ให้มีความหมายให้เป็นเชิงปฏิบัติ การปรับแก้ข้อคำถาม ทั้ง 45 ข้อ ให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

5. นำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ จำนวน 45 ข้อ พร้อมกับแบบประเมินความสอดคล้อง (IOC) เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีเกณฑ์คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบวัดนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบวัดสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบแบบวัดสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6. นำผลการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่า (IOC) ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.51–1.00 จึงจะถือว่าใช้ได้ (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563) ผลปรากฏว่าแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพมีค่าดัชนีสอดคล้องตั้งแต่ 0.60–1.00 ซึ่ง จากข้อคำถามแบบวัดความตระหนักรู้ 45 ข้อ จากผลของคะแนน ทำให้จำนวนข้อคำถามที่ได้เหลือ 30 ข้อ เป็น 3 ด้านละ 10 ข้อ และนำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7. นำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพที่ทดลองใช้มาตรวจสอบให้คะแนนและหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ทวีรัตน์, 2540: 125–126) แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

8 นำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพที่ได้แก้ไขปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

9. จัดพิมพ์แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพฉบับจริง จำนวน 30 ข้อแล้วนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ และวิธีการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทแบบสอบถามจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้วิจัยกำหนดนิยามความพึงพอใจเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดรายการสอบถามของแบบสอบถามความพึงพอใจและออกแบบโครงสร้างแบบสอบถามตามชนิดของแบบสอบถามความพึงพอใจที่เลือกใช้

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ และกำหนดรูปแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ การให้ความหมายของคะแนน ดังนี้

5 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Ithem-Objective Congruence : IOC) เป็นค่าคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือโดยมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือค่า IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับตั้งแต่ 0.50 แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.5 ปรับปรุงเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้เบื้องต้น (Try Out) ต่อไป

3.6 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจให้เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเมินเนื้อหาชี้แจงข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้ โดยการประยุกต์การการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ อธิบายถึงความสำคัญจุดประสงค์ และข้อตกลงร่วมกันให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดการตระหนักรู้ด้านอาชีพแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และค่าเฉลี่ยของคะแนนงาน ใบบางในกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ดำเนินการสอนตามแผนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 แผน
4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดการตระหนักรู้ด้านอาชีพแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

5. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากได้รับการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) ของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพระหว่างเรียนและหลังเรียน

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์แปลผลความพึงพอใจที่กำหนด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพไม่มีสูตร การใช้ดังนี้ (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563)

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมระหว่างเรียนของผู้เรียนทุกคน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน
	A	แทน	คะแนนเต็มระหว่างเรียนทั้งหมด

$$\text{สูตร } E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum F$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด
 B แทน คะแนนเต็มของการประเมินหลังเรียน

1.2 การคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item–Objective Congruence หรือ IOC เป็นค่าคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือโดยมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้สูตรการหาดัชนีความสอดคล้อง (มนตรี วงษ์สะพาน, 2563) ดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
 R แทน คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (สมบัติ ทำยคำเรือ, 2553: 118)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อสอบ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

โดยที่
$$S_i^2 = \frac{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S_i^2 แทน คำนวณความแปรปรวนรายข้อ

x_i^2 แทน คำนวณของแต่ละข้อ

n แทน จำนวนข้อสอบ

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สาธิตา สกุรัตน์กุลชัย, 2563)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย ของคะแนน คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (สาธิตา สกุรัตน์กุลชัย, 2563)

$$\bar{X} = \frac{\sum x_i}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่มตัวอย่าง

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร
(สาธิตา สกุรัตนกุลชัย, 2563)

$$S. D. = \sqrt{\sum \left(\frac{x_i - \bar{x}}{n-1} \right)}$$

เมื่อ S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X_i แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคนทั้งหมด

3.4 สถิติที่ใช้ทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบการเรียนก่อนและหลังการทดลอง
ใช้สูตร t - test (Dependent Sample) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551 : 176-178)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - \sum D^2}{N-1}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติจากการแจกแจงแบบที (t-distribution)
 D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
 $\sum D$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
 $\sum D^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อน
 และหลังการทดลอง
 df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพด้านกระบวนการของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด พหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด พหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
%	แทน	ร้อยละ (Percentage)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา
เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่า E_1/E_2

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ร่วมกับกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

โดยคำนวณหาประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) จากคะแนนเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพก่อนเรียน และคำนวณหาประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) จากคะแนนเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพหลังการทดลอง ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

ผลการจัดกิจกรรม	n	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)	40	100	3560	89	2.65	86.29
ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)	40	150	4938	123.45	4.49	82.30

หมายเหตุ. ประสิทธิภาพของ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 86.29/82.30

จากตาราง 4 พบว่า แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ร่วมกับการจัดการกรรมแนวนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.29/82.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนวนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนวนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ	<i>n</i>	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	<i>t</i>	<i>Sig.</i>
ก่อนเรียน	40	150	95.67	5.38	30.50	.00*
หลังเรียน	40	150	123.45	4.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนวนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีผลคะแนนความตระหนักรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านความสนใจในอาชีพที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ (ด้านความสนใจในอาชีพ)	<i>n</i>	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Sig.
ก่อนเรียน	40	50	3.23	0.92	.00*
หลังเรียน	40	50	4.11	0.78	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า ด้านความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีผลคะแนนความตระหนักรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านความถนัดในอาชีพ ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ (ด้านความถนัดในอาชีพ)	<i>n</i>	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Sig.
ก่อนเรียน	40	50	3.23	0.92	.00*
หลังเรียน	40	50	4.15	0.77	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ด้านความถนัดในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีผลคะแนนความตระหนักรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบแบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านการวางแผนอาชีพ ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ โดยใช้การเรียนรู้แบบประสบการณ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ (ด้านการวางแผนอาชีพ)	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Sig.
ก่อนเรียน	40	50	3.46	0.99	.00*
หลังเรียน	40	50	4.08	0.74	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ด้านการวางแผนอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีผลคะแนนความตระหนักรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 3 ผลการความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

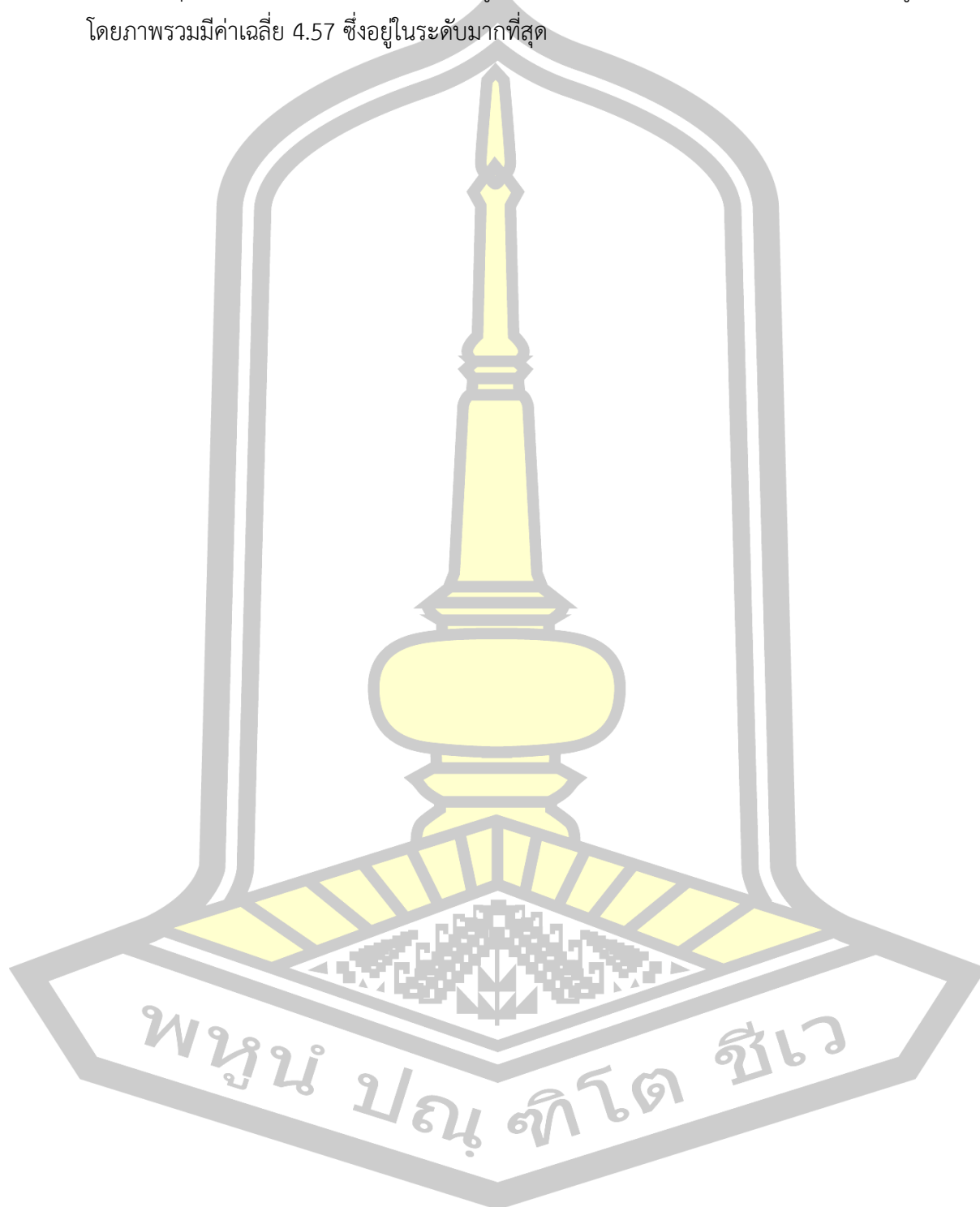
ตาราง 9 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
เนื้อหาสาระ			
1. นักเรียนคิดว่าเนื้อหาสาระ เรื่อง ตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีความชัดเจน	4.67	0.49	มากที่สุด
2. นักเรียนได้รับความรู้จากการศึกษาใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับอาชีพ	4.72	0.46	มากที่สุด
3. นักเรียนคิดว่าเนื้อหาเรื่องอาชีพมีสาระเหมาะสมกับเวลา	4.11	0.76	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
4. นักเรียนคิดว่าเนื้อหาสาระเรื่องอาชีพเหมาะสมกับ ระดับชั้นของนักเรียน	4.89	0.32	มากที่สุด
รูปแบบกิจกรรม			
1. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมตามแนวทหุปัญญาที่จัดน่าสนใจ	4.61	0.50	มากที่สุด
2. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญาที่ จัดมีความหลากหลาย	4.56	0.51	มากที่สุด
3. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทหุปัญญา มีความสนุกสนาน	4.83	0.38	มากที่สุด
4. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด ทหุปัญญาที่จัดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.78	0.43	มากที่สุด
การมีส่วนร่วม			
1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแนะแนวตาม แนวคิดทหุปัญญา	4.17	0.79	มาก
2. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นด้านการพูด	4.72	0.46	มากที่สุด
3. นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นด้วยการเขียน	4.28	0.75	มาก
4. นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มอย่างมี ความสุข	4.39	0.70	มาก
ประโยชน์และการนำไปใช้			
1. นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากใบความรู้ เรื่อง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาชีพ	4.06	0.94	มาก
2. นักเรียนได้รับความสนุกสนาน	4.89	0.32	มากที่สุด
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.94	0.24	มากที่สุด
รวม	4.57	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสามารถสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จากการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพระหว่าง
ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนกิจกรรม
แนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

สรุปผล

1. แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ร่วมกับการจัดการกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด
ทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.29/82.30
ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวตาม
แนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีผลคะแนนความตระหนักรู้หลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิด พหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพหลังการทดลอง ($\bar{X} = 123.45$, S.D. = 4.49) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 89$, S.D. = 2.65) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.29/82.30 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาสามารถพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพให้สูงขึ้นได้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำแนวคิดพหุปัญญามาใช้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพของตนเองในการดำเนินกิจกรรม เช่น บทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม การใช้เครื่องมือทางการแนะแนว เพื่อให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ด้านอาชีพ ซึ่งในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ ผู้วิจัยได้สร้างอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ครอบคลุมองค์ประกอบของตระหนักรู้ด้านอาชีพ 3 ด้าน คือ ด้านความสนใจในอาชีพหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.92) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.78) ด้านความถนัดในอาชีพหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.92) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.77) และด้านการวางแผนสู่อาชีพหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.99) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.74) ซึ่งมีผลว่าหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ ใน 3 ด้าน ด้านที่มีความตระหนักรู้เพิ่มขึ้นมากที่สุดหลังการทดลองคือด้านความถนัดในอาชีพ โดยในการจัดกิจกรรมตามแผนการสอนตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพ หลังจากการจัดกิจกรรมผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนนำข้อมูลการเรียน มาวางแผนเข้าสู่อาชีพของตน วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับการเลือกอาชีพที่ตนเองต้องการ รู้จักโลกกว้างของอาชีพมาก ขึ้นและมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ได้แสดงศักยภาพในการนำเสนอผลงานในการจัดนิทรรศการอาชีพของตนเอง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมนี้ช่วยให้ นักเรียนได้รับรู้ถึง ความสนใจ ความถนัดเหมาะสมสำหรับอาชีพหนึ่งอาชีพใด และได้รับข้อมูลด้านอาชีพ จะสามารถวางแผนสู่อาชีพ

ได้เหมาะสม สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญจน์ภัส เกตุโรจน์ (2558 : 89) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในภูมิภาค ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในภูมิภาคด้านอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัยในการรู้จักและเข้าใจตนเอง รับรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับอาชีพ และรู้จักโลกกว้างทางอาชีพ อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับทฤษฎีของตนเอง 8 ด้าน ทั้งด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติวิทยา หลังจากการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตพบว่าแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีสามารถส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้

2. ผลการพัฒนาความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 123.45$, S.D. = 4.49) สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ ($\bar{X} = 95.67$, S.D. = 5.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวคิดทฤษฎีในการพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ส่งเสริมให้นักเรียนในด้านความสนใจในอาชีพ ความถนัดในอาชีพ และวางแผนสู่อาชีพ เยาวพา เดชะคุปต์ (2551 : 7) โดยนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวอย่างมีสนุกสนานชีวิตชีวา (Active Learning) นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้สัมผัสกับผู้ประกอบการอาชีพจริงๆ ทดลองปฏิบัติอาชีพที่ต้องการโดยการสัมภาษณ์อาชีพที่สนใจ และสวมบทบาทเป็นผู้ประกอบการอาชีพในแต่ละอาชีพ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแนะแนวเข้าร่วมกลุ่มที่มีทฤษฎีเหมือนกันและทำงานร่วมกัน (Cooperation Learning) เป็นกิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน นักเรียนสามารถวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) รับรู้และวิเคราะห์ความรู้สึกและความสามารถของตนเอง ถึงความสนใจในอาชีพ ความถนัดในอาชีพนักเรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructivism) นำไปสู่การวางแผนสู่อาชีพ ตามแนวทางการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และนักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Application) คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไปวางแผนเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ความสนใจ ธรรมชาติของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการตระหนักรู้ด้านอาชีพ กำหนดวัตถุประสงค์ และสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อช่วยให้เรียนรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจนักเรียนรู้จักโลกของอาชีพ เน้นในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายด้าน

ไปพร้อมๆ กัน ในการค้นพบตนเอง ค้นพบอาชีพโดยเฉพาะความสามารถพหุปัญญา ทั้ง 8 ด้าน ตามแนวพหุปัญญาของ โฮวาร์ด การ์ดเนอร์ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ เมื่อหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจะสร้างการตระหนักรู้ด้านอาชีพให้เกิดขึ้นกับนักเรียนกับกลุ่มควบคุมให้มีการตระหนักรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น โดยให้การปรึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถ การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียน และจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างให้นักเรียนกลุ่มควบคุมได้ตระหนักรู้ด้านอาชีพ เพื่อนำไปใช้ให้ก่อประโยชน์กับตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณิศา พลอดโปร่ง (2555 : 80) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน การวิจัยพบผลที่สำคัญ คือ ในระยะหลังการทดลองก็ระยะเวลาติดตามผลนักเรียนที่ได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในการเลือกแผนการเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ในการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนในข้อคำถามที่นักเรียนให้คะแนนมากที่สุดคือ นักเรียนคิดว่าเนื้อหาสาระเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32) และในข้อที่นักเรียนให้คะแนนน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากใบความรู้ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.94) ซึ่งในเรื่องของใบความรู้อาจจะยังไม่ตรงประเด็นสำหรับนักเรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งนักเรียนจะชอบการลงมือทำกิจกรรมหรือหรือได้ฟังจากคลิปวิดีโอมากกว่าการอ่านในใบความรู้ ซึ่งทันเหตุการณ์ในยุคปัจจุบันมากกว่า ประสาท อิศรปริดา (2547 : 313) ได้กล่าวถึงการสร้างเสริมความพึงพอใจ ด้านการเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจที่ไม่ดีต่อการเรียน คือ พยายามให้เด็กได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อส่วนนั้น เช่น การสอนโดยโครงงาน นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจและในที่สุดนักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนรู้ในวิชานั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิตยา นัตครบุรี (2564 : 1) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.13/86.25 (2) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎีการเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนการตั้งค่าเป้าหมายหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามทฤษฎี

การเลือกอาชีพเพื่อการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำแผนกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาไปใช้ ครูผู้จะต้องคอยควบคุม กำกับดูแลให้นักเรียนทำกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด และเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมต้องทบทวนให้นักเรียนเกิดการตระหนักรู้ด้านอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทุกครั้ง ดังนั้นก่อนการจัดกิจกรรมจึงควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญในแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวแต่ละกิจกรรม เพื่อการตระหนักรู้ด้านอาชีพที่มีเพิ่มมากขึ้น

1.2 การนำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาไปใช้ครูควรมีความรู้พื้นฐานทางจิตวิทยาและมีความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีปัญญา

1.3 หลังจากการใช้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อการตระหนักรู้ด้านอาชีพแล้ว ควรมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

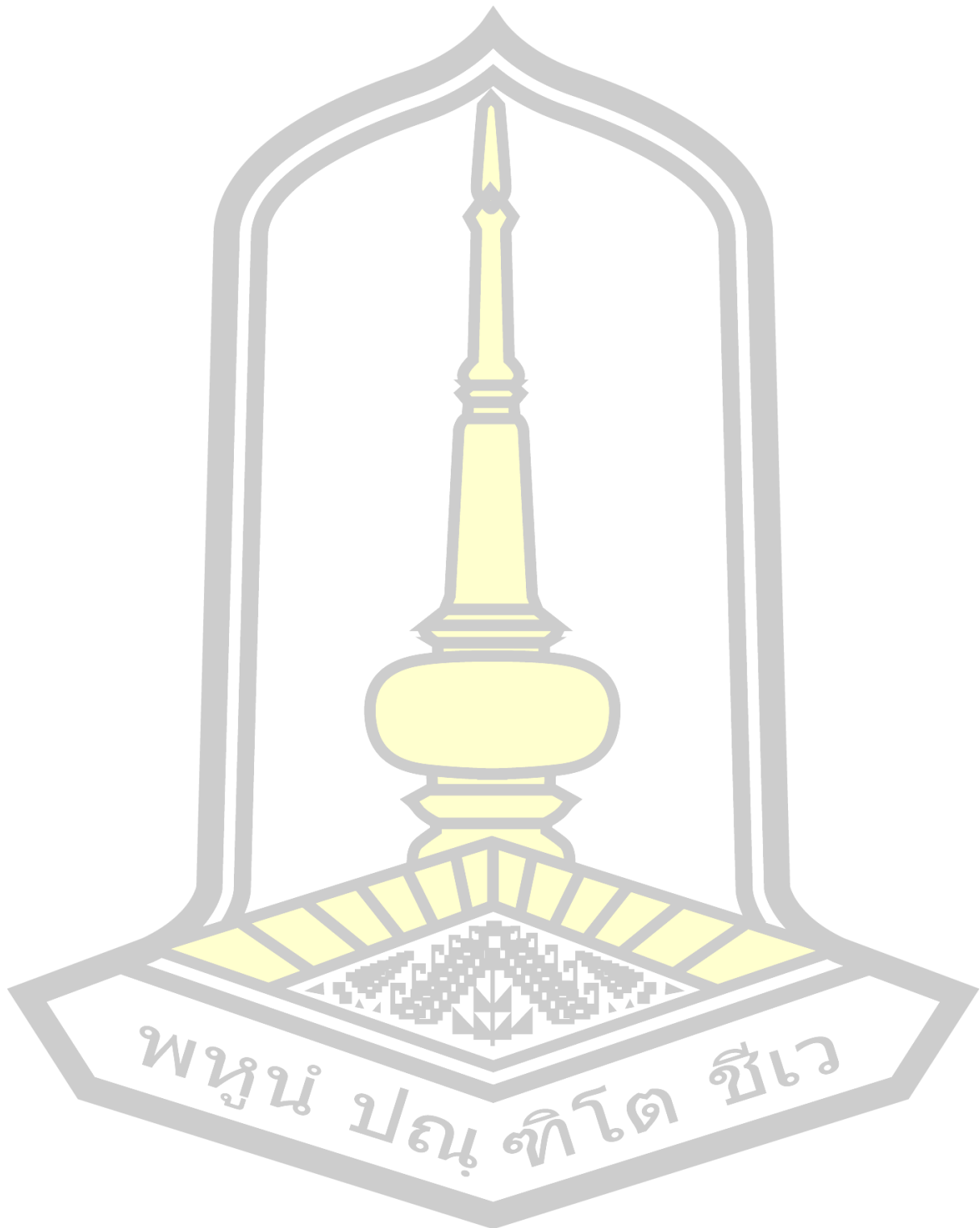
2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเสนอว่า สามารถนำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อค้นพบความสนใจ ความถนัด ที่เปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการด้านอาชีพของนักเรียน และสามารถให้นักเรียนวางแผนการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการเข้าสู่อาชีพที่เหมาะสมอย่างแท้จริง

2.2 จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองด้านอาชีพ ควรมีการประยุกต์ใช้แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาในการเลือกศึกษาต่อที่สอดคล้องกับทฤษฎีปัญญา

พหุบัณฑิต ชีวะ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กัญจน์ภัส เกตุโรจน์. (2558). **ผลการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ ในวุฒิภาวะด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จันทร์เพ็ญ ภูโสภา. (2550). **รายงานผลการวิจัย การสร้างและพัฒนาชุดฝึกคิดเพื่อการตระหนักรู้คุณค่าแห่งตนของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**

(สถาบันวิจัยและพัฒนา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

จันทร์ทิมา ชุนบำรุง. (2558). **ผลการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ ในตนเองต่อเรื่องเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอพระ จังหวัดเชียงใหม่.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2557). **การจัดงานแนะแนวของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพของผู้รับบริการ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา หน่วยที่ 3. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.**

ณัชชา หล้าแสงกุล. (2547). **ผลการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบกลุ่มต่อความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.**

ณัชชา อินทร. (2561). **การพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองและการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวของ**

Trotzer. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โฉมศรี ยิ่งให้ผล. (2557). **ผลการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกระบุรีวิทยา จังหวัดระนอง.**

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทิตนา แคมมณี. (2545). **องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ.**

พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2546). **ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3.**

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แคมมณี. (2556). **รูปแบบการสอน:ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2551). **การแนะแนวเบื้องต้น**. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

ประภาพร พรหมสารา. (2547). **การพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านวังทอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานีโดยบูรณาการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไผท สิทธิสุนทร. (2543). **พหุปัญญาทฤษฎีสู่การปฏิบัติ พหุปัญญาในโรงเรียนไทย**. กรุงเทพฯ :

สานปฏิรูป.

พรรณพิไล ชันซารี. (2554). **ความสามารถตามทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ของ**

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิเชษฐ์ วงศ์เทพนิวัติ. (2538). **การตระหนักรู้ ในอาชีพของนักเรียนชั้นตอนปลาย สังกัดกรมสามัญ**

ศึกษา เขตการศึกษา 7. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รังสรรค์ โฉมยา. (2553). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาใน**

โรงเรียน : การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

วรรณิศา ปลอดภัย. (2555). **ผลการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ใน**

ตนเองในการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมนึก ภัททิยธณี. (2545). **การวัดผลการศึกษา**. กทม. : ประสานการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร**

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2558). **แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขา**

วิชาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2560). **การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษ**

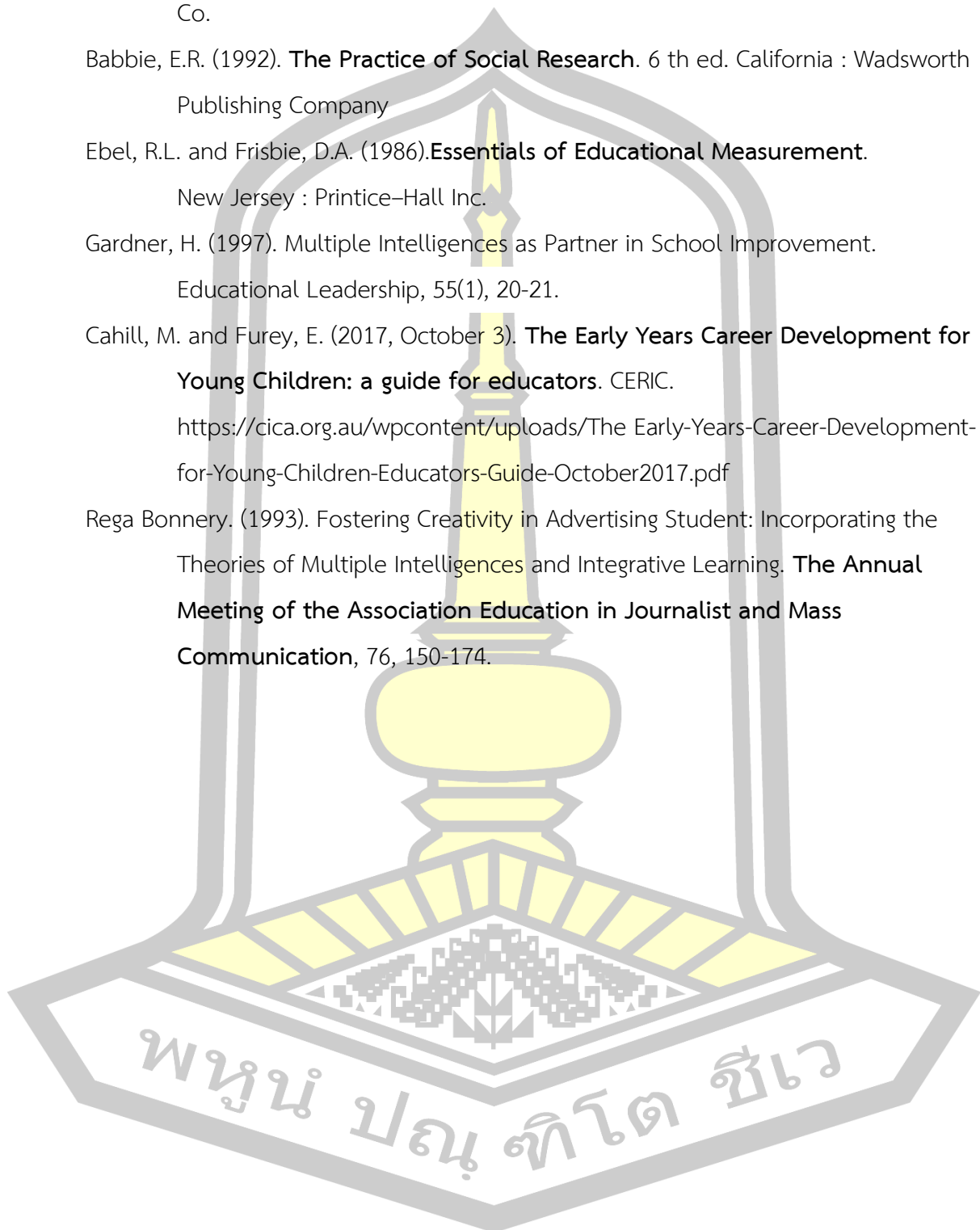
ที่ 21. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

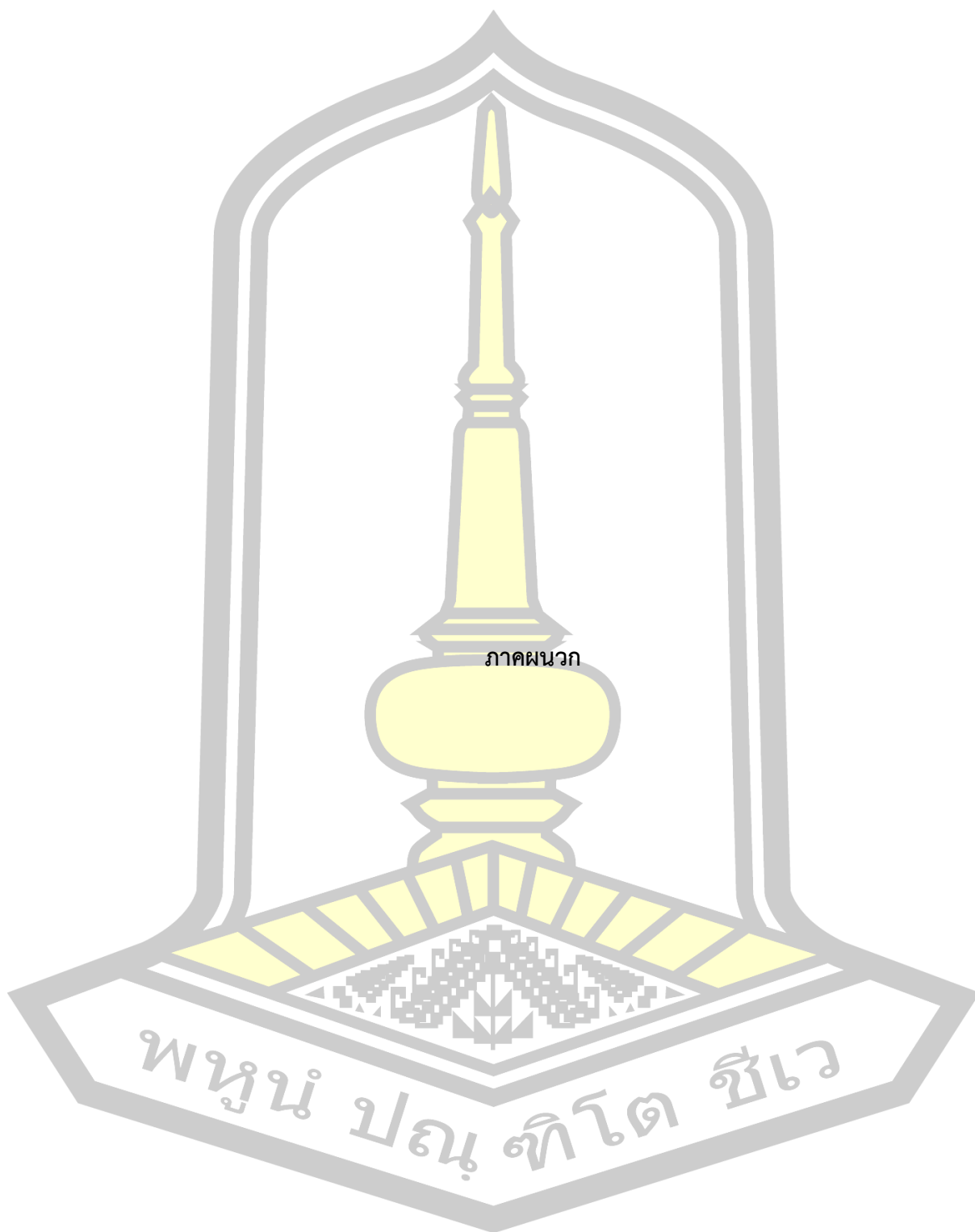
อารี สัณห์หวี. (2543). **พหุปัญญาในห้องเรียนวิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน**. กรุงเทพฯ :

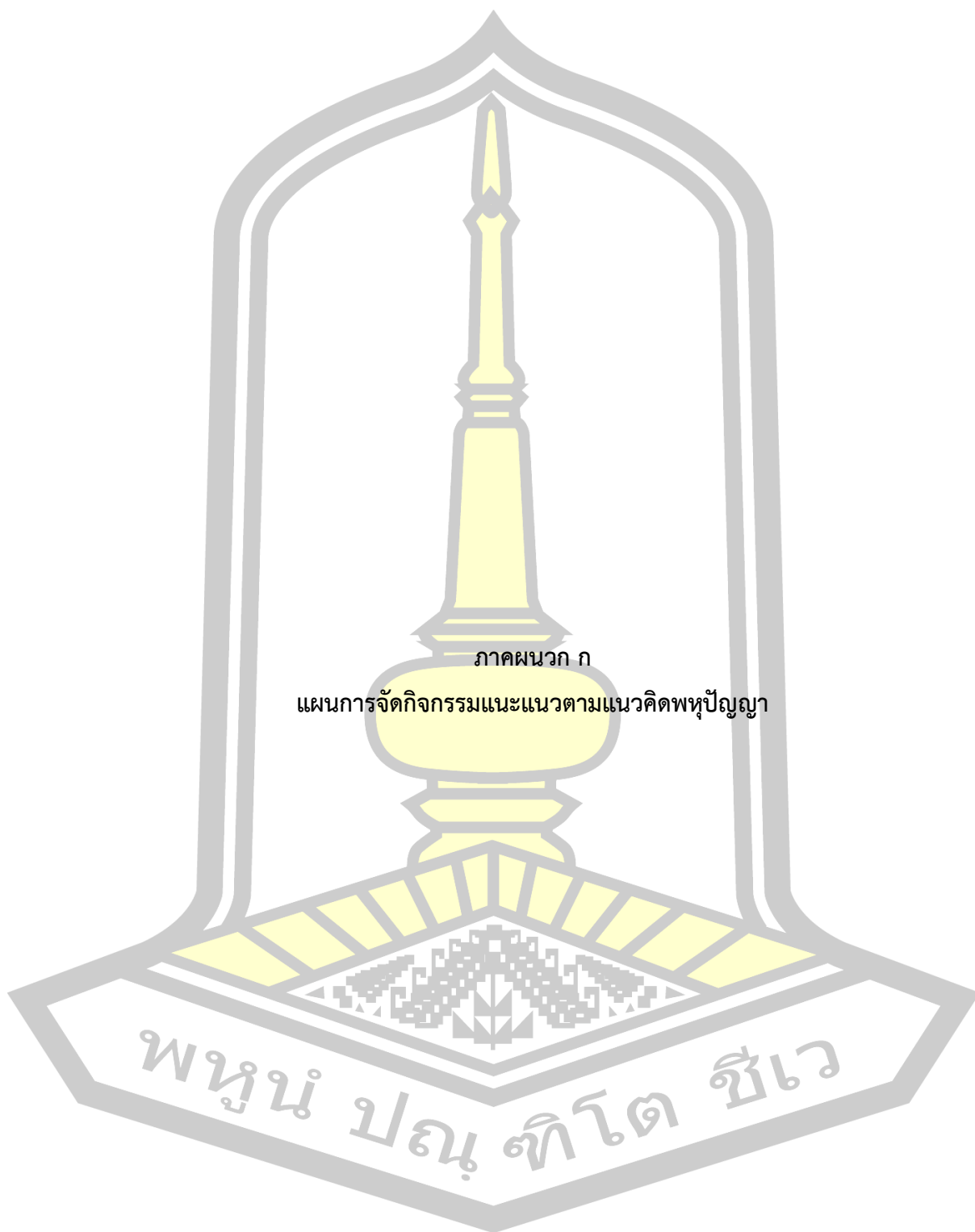
กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

- Anastasi, A. (1988). **Psychological Testing**. 6th ed. New York : Macmillan Publishing Co.
- Babbie, E.R. (1992). **The Practice of Social Research**. 6 th ed. California : Wadsworth Publishing Company
- Ebel, R.L. and Frisbie, D.A. (1986).**Essentials of Educational Measurement**. New Jersey : Printice–Hall Inc.
- Gardner, H. (1997). Multiple Intelligences as Partner in School Improvement. *Educational Leadership*, 55(1), 20-21.
- Cahill, M. and Furey, E. (2017, October 3). **The Early Years Career Development for Young Children: a guide for educators**. CERIC.
[https://cica.org.au/wpcontent/uploads/The Early-Years-Career-Development-for-Young-Children-Educators-Guide-October2017.pdf](https://cica.org.au/wpcontent/uploads/The_Early-Years-Career-Development-for-Young-Children-Educators-Guide-October2017.pdf)
- Rega Bonnery. (1993). Fostering Creativity in Advertising Student: Incorporating the Theories of Multiple Intelligences and Integrative Learning. **The Annual Meeting of the Association Education in Journalist and Mass Communication**, 76, 150-174.

ภาคผนวก ก

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา

พหุ ประถม ทิวติ ชีวะ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ความเหมาะสมของบุคคลสู่อาชีพ

เวลา 2 ชั่วโมง

หน่วยการจัดกิจกรรม ด้านอาชีพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1. สาระสำคัญ

การศึกษาข้อมูลคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานและอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนได้มีการเตรียมพร้อมในทุกด้านในการตัดสินใจและวางแผนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคลที่ตลาดแรงงานในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่
- 2.2 บอกวิธีการเตรียมความพร้อมสำหรับการไปสู่เป้าหมายได้

3. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา

- 1.1 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางความต้องการของตลาดแรงงานในยุคใหม่
- 1.2 นักเรียนแต่ละคนทำการศึกษา สืบค้นเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนต้องการ พร้อมบอกแหล่งที่สืบค้น
- 1.3 โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้แชร์ข้อมูลที่สืบค้นกับเพื่อน และแต่ละคนได้ทำการสรุปข้อมูลที่แต่ละคนสืบค้นมา

2. ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย

- 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยให้นักเรียน เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม
- 2.2 ตัวแทนแต่ละกลุ่มรับใบงาน เรื่อง เตรียมตัวสู่ตลาดแรงงาน
- 2.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายในกลุ่มเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาตนให้ได้ตามประสิทธิภาพตามที่ตลาดแรงงานต้องการ

ชั่วโมงที่ 2

3. ขั้นการวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้

- 3.1 สนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามใบงานในชั่วโมงที่ผ่านมา
- 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย

3.3 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ วิเคราะห์วิธีการพัฒนาตนตามที่แต่ละกลุ่มได้นำเสนอ เพื่อหาข้อปฏิบัติที่เหมาะสม

4. ขั้นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

นักเรียนทบทวนข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาตนให้ได้ประสิทธิภาพตามที่ตกลง แร่งงานต้องการ

5. ขั้นการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตจริงและชีวิตประจำวัน

นักเรียนได้ทำการสรุปข้อมูลที่ได้มา จัดพิมพ์เป็นแผ่นพับ หรือสื่อออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ให้กับเพื่อนนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

4. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้

4.1 ใบงาน เรื่อง การเตรียมตัวสู่ตลาดแรงงาน

4.2 สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต สื่อออนไลน์

4.3 ห้องสมุดโรงเรียน

5. การประเมินผล

การประเมิน

1. ตรวจสอบใบงาน เช่น ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ความเรียบร้อยของใบงาน

2. สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น ความสนใจในการฟัง การซักถาม การตอบ

คำถาม และการร่วมอภิปราย

เครื่องมือ

แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การประเมินแบบ

ระดับคุณภาพ	ข้อบ่งชี้คุณภาพ
9-10	ระดับดีมาก
7-8	ระดับดี
6-7	ระดับดีปานกลาง
4-5	ระดับดีน้อย
3-1	ระดับปรับปรุง

ใบงาน

เรื่อง เตรียมตัวสู่ตลาดแรงงาน

*****

ห้อง/ชั้น..... ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....
- 4 .....
- 5 .....
- 6 .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาตนให้ได้ประสิทธิภาพตามที่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนและอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ต้องการและบันทึกผลการอภิปรายลงในแบบบันทึก

ประเด็นอภิปราย

- 1. ความต้องการของตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน และอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ (3 คะแนน)

.....

.....

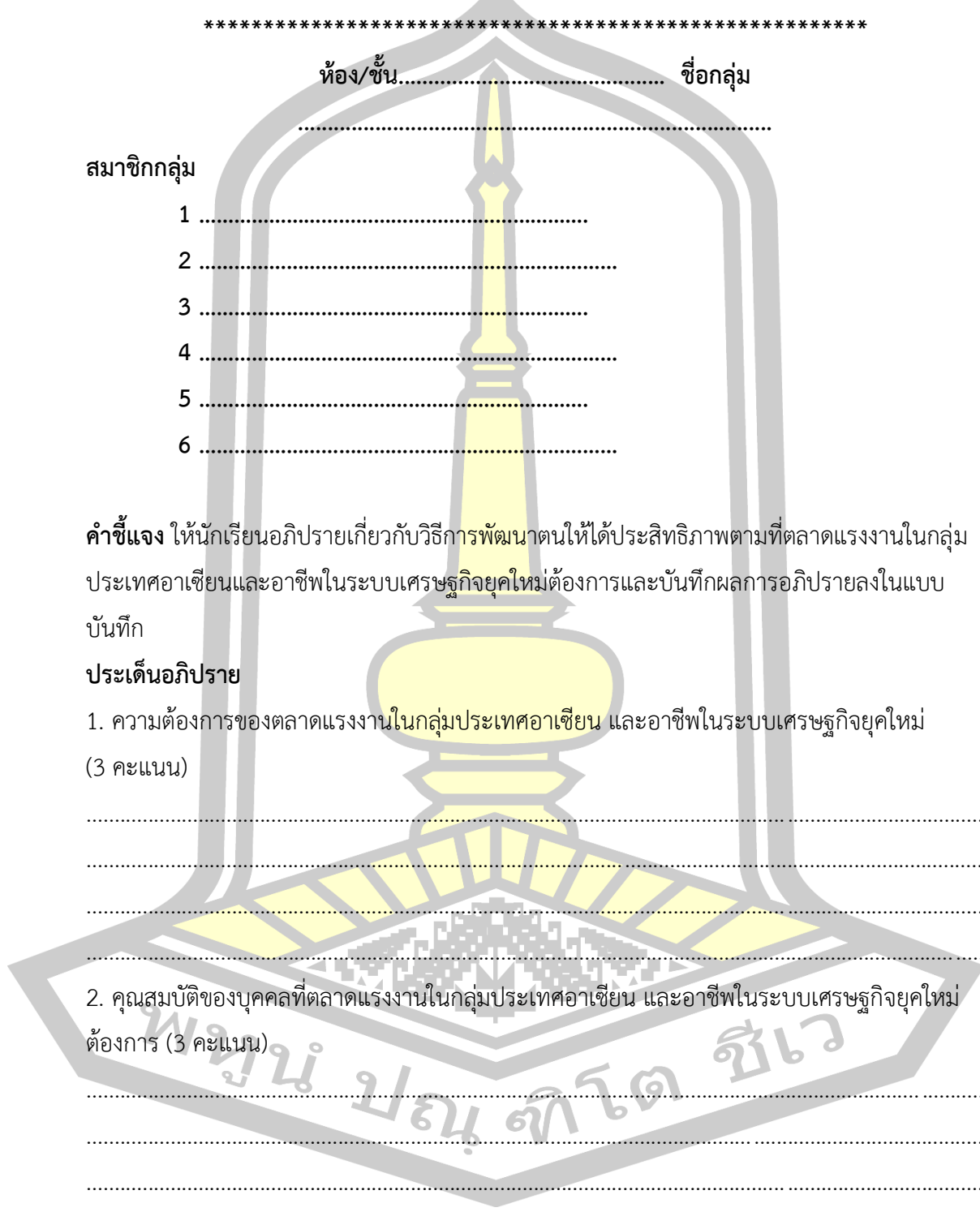
.....

- 2. คุณสมบัติของบุคคลที่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน และอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ ต้องการ (3 คะแนน)

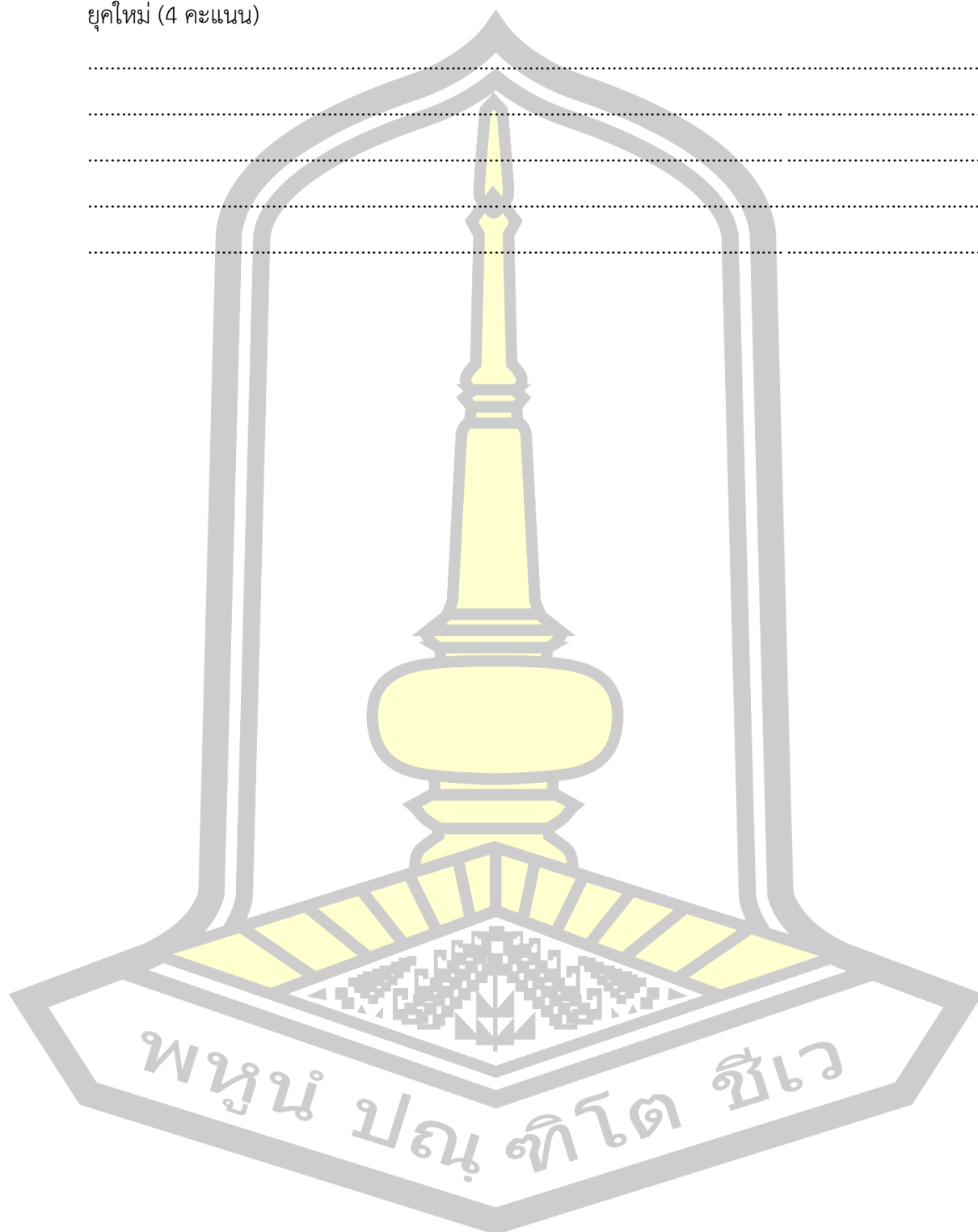
.....

.....

.....

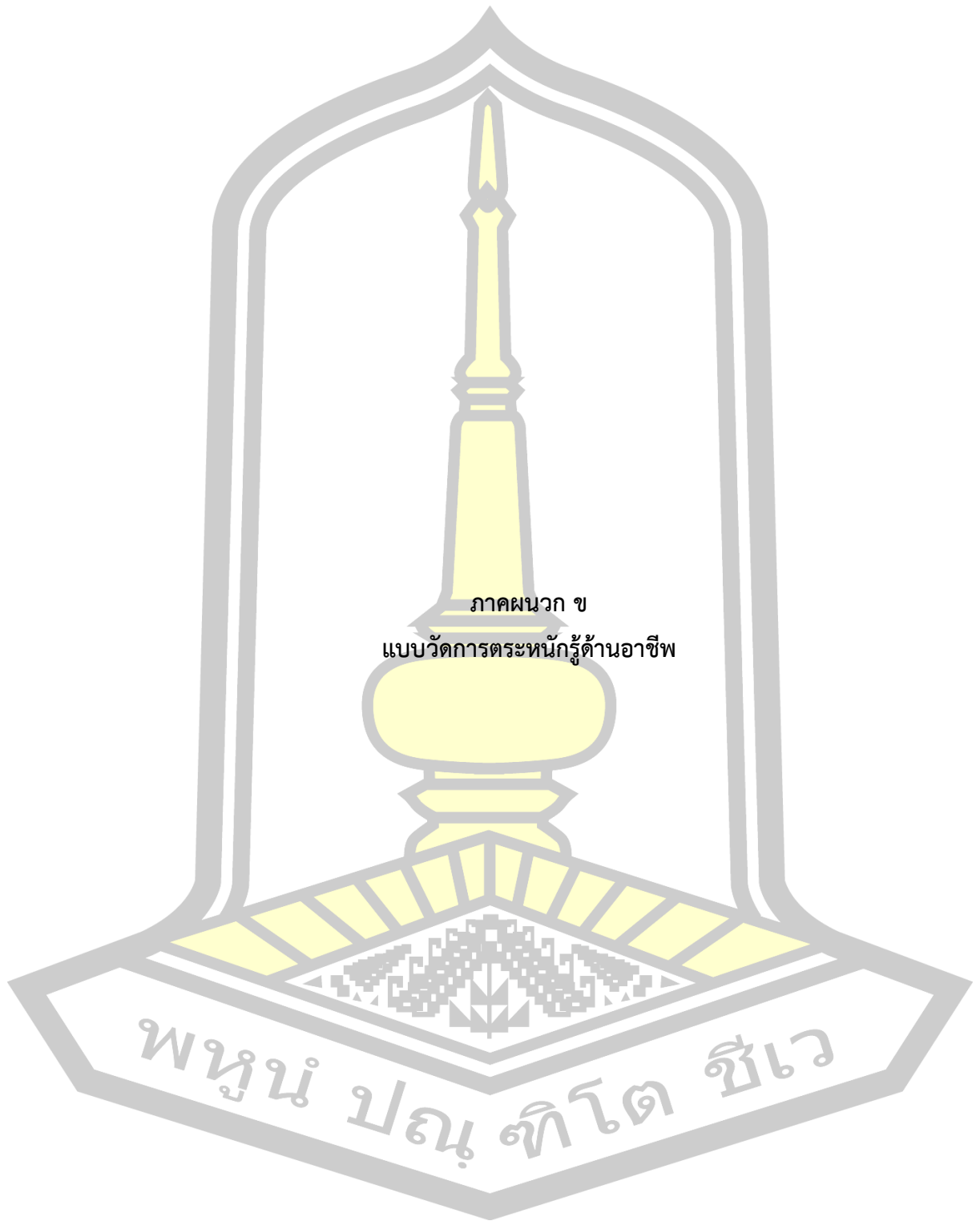

3. วิธีการพัฒนาตนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน และอาชีพในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ (4 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนนใบงานที่2

ข้อที่	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
1	-	สามารถอธิบายอาชีพที่อยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ตรงกันความต้องการของตลาดแรงงานและเป็นอาชีพที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันของประเทศนั้น ๆ	สามารถอธิบายเกี่ยวกับอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในประเทศนั้นๆได้แต่ไม่ใช่อาชีพที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน	อธิบายเกี่ยวกับอาชีพในประเทศกลุ่มอาเซียนได้แต่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและไม่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันของประเทศนั้นๆ
2	-	สามารถอธิบายคุณสมบัติของบุคคลในอาชีพนั้น ๆ ตามที่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนต้องการ โดยสามารถระบุคุณสมบัติเฉพาะของอาชีพนั้นได้และสอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน	สามารถอธิบายคุณสมบัติของบุคคลในอาชีพนั้น ๆ ตามที่ตลาดแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนต้องการ โดยสามารถระบุคุณสมบัติเฉพาะของอาชีพนั้นได้	สามารถอธิบายคุณสมบัติของบุคคลในอาชีพนั้น ๆ ได้แต่ไม่ครบ และไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน
3	สามารถอธิบายวิธีการและแนวทางในการพัฒนาตนเองในแต่ละอาชีพได้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ และสอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน	สามารถอธิบายวิธีการและแนวทางในการพัฒนาตนเองในแต่ละอาชีพได้ถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ และสอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน	สามารถอธิบายวิธีการและแนวทางในการพัฒนาตนเองในแต่ละอาชีพได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ	สามารถอธิบายวิธีการและแนวทางในการพัฒนาตนเองในแต่ละอาชีพได้ถูกต้อง แต่ไม่สอดคล้องกับคุณสมบัติของอาชีพนั้น ๆ

ภาคผนวก ข
แบบวัดการตระหนักรู้ด้านอาชีพ

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

แบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของนักเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้อง.....เลขที่.....

วัน/เดือน/ปี ที่กรอกแบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพ...../...../.....

ตอนที่ 2 แบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

คำชี้แจง แบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

1. แบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพองค์ประกอบมี 3 ด้าน จำนวน 30 ข้อ
2. ข้อความในแต่ละข้อจะกำหนดลักษณะต่างๆ ของนักเรียน ให้นักเรียนพิจารณาดูแต่ละข้อความนั้นตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนเพียงใด
3. ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งเป็นระดับการปฏิบัติดังนี้
  - เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของนักเรียนมากที่สุด
  - เห็นด้วยมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของนักเรียนมาก
  - เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของนักเรียนปานกลาง
  - เห็นด้วยน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของนักเรียนน้อย
  - เห็นด้วยน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับลักษณะของนักเรียนน้อยที่สุด
4. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนตามความเป็นจริงในแบบวัดการความตระหนักรู้ด้านอาชีพ
5. คำตอบที่นักเรียนตอบไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ให้นักเรียนตอบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้แบบประเมินนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

พูน ปณ ทัโต ชีเว

แบบวัดความตระหนักรู้ด้านอาชีพ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับลักษณะของนักเรียน				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1 ความสนใจในอาชีพ						
1.	นักเรียนสามารถบอกได้ว่าตนเองชอบที่จะทำอาชีพอะไร					
2.	นักเรียนสามารถประเมินความสนใจของตนเองได้อย่างถูกต้อง					
3.	นักเรียนมั่นใจว่าตนเองสนใจจะศึกษาต่อในสาขาใดหรือประกอบอาชีพใด					
4.	ถึงแม้จะมีอาชีพหลากหลายที่น่าสนใจ แต่นักเรียนก็รู้ว่านักเรียนสนใจสาขาอาชีพใดมากที่สุด					
5.	นักเรียนสามารถเลือกเรียนในสาขาวิชาหรือประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเองได้					
6.	นักเรียนสามารถระบุถึงบุคลิกภาพที่เป็นจุดเด่นของตนเองได้					
7.	นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจในแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง					
8.	นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาในสาขาที่นักเรียนสนใจจะเข้าเรียนได้ด้วยตนเอง					
9.	นักเรียนสามารถบอกได้ว่าลักษณะของงานในอาชีพที่นักเรียนอยากจะทำในอนาคตเป็นอย่างไร					
10.	นักเรียนพร้อมจะเลือกอาชีพที่นักเรียนสนใจ แม้จะถูกคัดค้านจากบุคคลรอบข้างก็ตาม					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับลักษณะของนักเรียน				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
2 ความถนัดในอาชีพ						
	นักเรียนทราบว่าอาชีพที่นักเรียนสนใจ ต้องการทักษะเฉพาะด้านใดบ้าง					
2.	นักเรียนสามารถจัดลำดับความถนัดของ ตนเองได้ 5 อย่างโดยเรียงจากความถนัด มากที่สุดไปสู่ความถนัดที่น้อยที่สุด					
3.	นักเรียนแน่ใจว่าตนเองมีความสนใจในวิชา ใดมากที่สุด					
4.	นักเรียนสามารถประเมินลักษณะบุคลิกภาพ ของตนเองได้อย่างถูกต้อง					
5.	นักเรียนสามารถแก้ปัญหาเมื่อเผชิญ สถานการณ์วิกฤตอย่างไตร่ตรอง					
6.	นักเรียนรู้จักเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อ นำไปปรับใช้ใน อนาคต					
7.	นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทาง สังคมและวัฒนธรรม					
8.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพที่นักเรียนสนใจ					
9.	นักเรียนจะเลือกเรียนในสาขาหรือ วิชาชีพที่ ตนเองมีความสามารถ มีความถนัดหรือ สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน					
10.	นักเรียนสามารถประเมินลักษณะบุคลิกภาพ ของตนเองได้อย่างถูกต้อง					
3. การวางแผนสู่อาชีพ						
11.	นักเรียนตระหนักว่าการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ เป็นสิ่งจำเป็น					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับลักษณะของนักเรียน				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
12.	นักเรียนรู้ว่าอาชีพที่นักเรียนสนใจต้องมีการเตรียมตัวในด้านใดบ้าง					
13.	นักเรียนทราบว่าบุคลิกภาพของตนเองว่าเหมาะสมจะประกอบอาชีพใดได้					
14.	นักเรียนมีความสนใจและชื่นชอบในอาชีพที่มีความแตกต่างกันนักเรียนจึงยังไม่สามารถตัดสินใจเลือกได้					
15.	เมื่อตัดสินใจเลือกอาชีพได้แล้ว นักเรียนรู้สึกพึงพอใจในอาชีพนั้น					
16.	นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านเอกสารและทักษะเพื่อเข้าต่อในสาขาวิชาหรือคณะที่ตัดสินใจเลือก					
17.	นักเรียนมีความพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอาชีพของตน					
18.	นักเรียนเคยได้เยี่ยมชมงาน สัปดาห์การ หรือฝึกประสบการณ์ ที่ทำงานของรุ่นพี่หรือคนรู้จักเพื่อสังเกตลักษณะงาน					
19.	นักเรียนได้เข้าร่วมฟังการบรรยายหรือหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ					
20.	นักเรียนมั่นใจว่าตนเองสามารถทำตามเป้าหมายได้ถึงแม้จะมีอุปสรรคเกิดขึ้นในการเรียน					

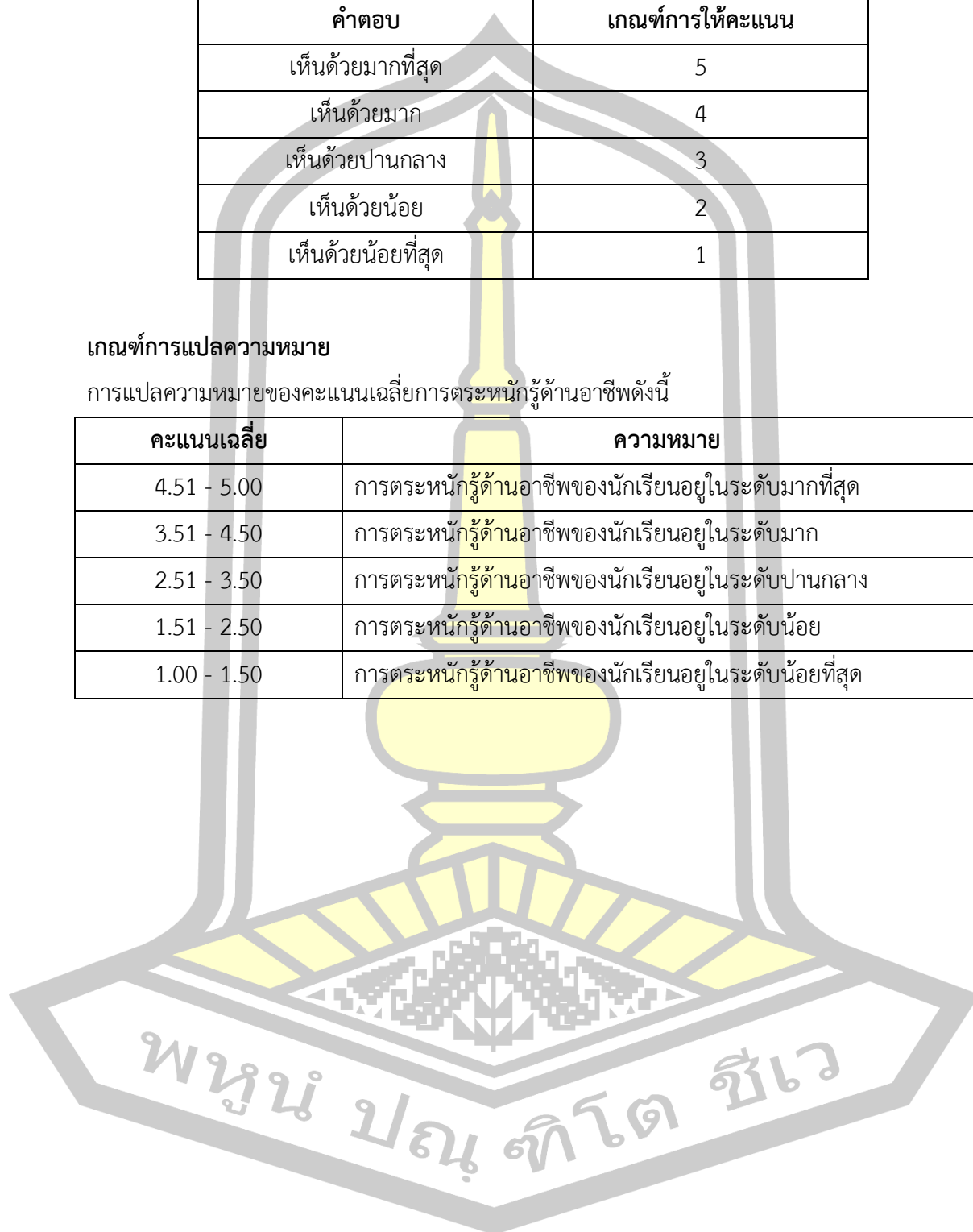
เกณฑ์การให้คะแนน

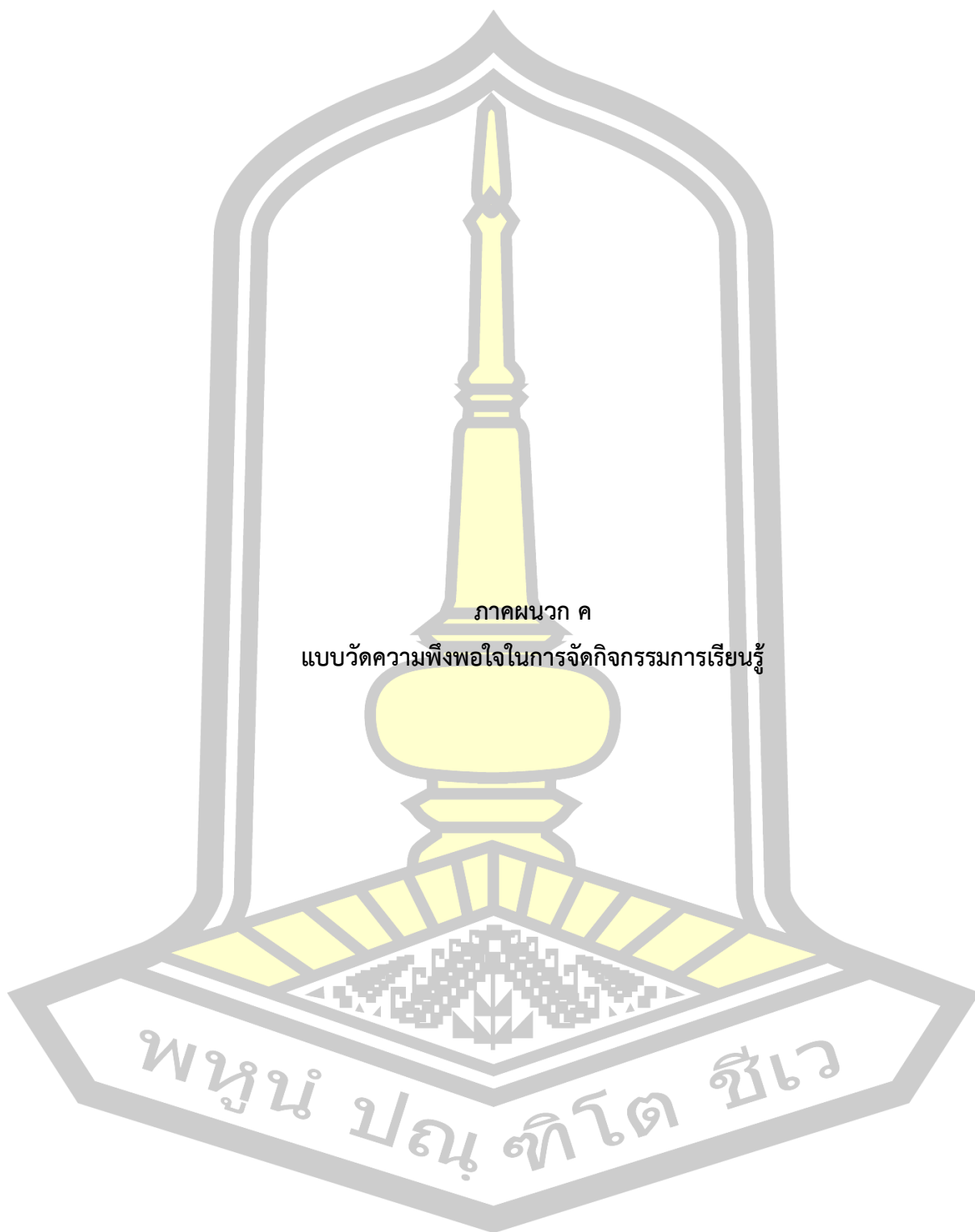
คำตอบ	เกณฑ์การให้คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

เกณฑ์การแปลความหมาย

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ด้านอาชีพดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	การตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ภาคผนวก ค

แบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พหุบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อ-สกุล ..... ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เนื้อหาสาระ					
1.1 นักเรียนคิดว่าเนื้อหาสาระ เรื่อง ตระหนักรู้ด้านอาชีพมีความชัดเจน					
1.2 นักเรียนได้รับความรู้จากการศึกษาใบความรู้ ใบงานเกี่ยวกับอาชีพ					
1.3 นักเรียนคิดว่าเนื้อหาเรื่องอาชีพมีสาระเหมาะสมกับเวลา					
1.4 นักเรียนคิดว่าเนื้อหาสาระเรื่องอาชีพเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน					
2. รูปแบบกิจกรรม					
2.1 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมตามแนวพหุปัญญาที่จัดน่าสนใจ					
2.2 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาที่จัดมีความหลากหลาย					
2.3 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญามีความสนุกสนาน					
2.4 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญาที่จัดเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
3. การมีส่วนร่วม					
3.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา					
3.3 นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นด้านการพูด					
3.4 นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นด้วยการเขียน					
3.5 นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มอย่างมีความสุข					
4. ประโยชน์และการนำไปใช้					
4.1 นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากใบความรู้เรื่อง ความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาชีพ					
4.2 นักเรียนได้รับความสนุกสนาน					
4.3 นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

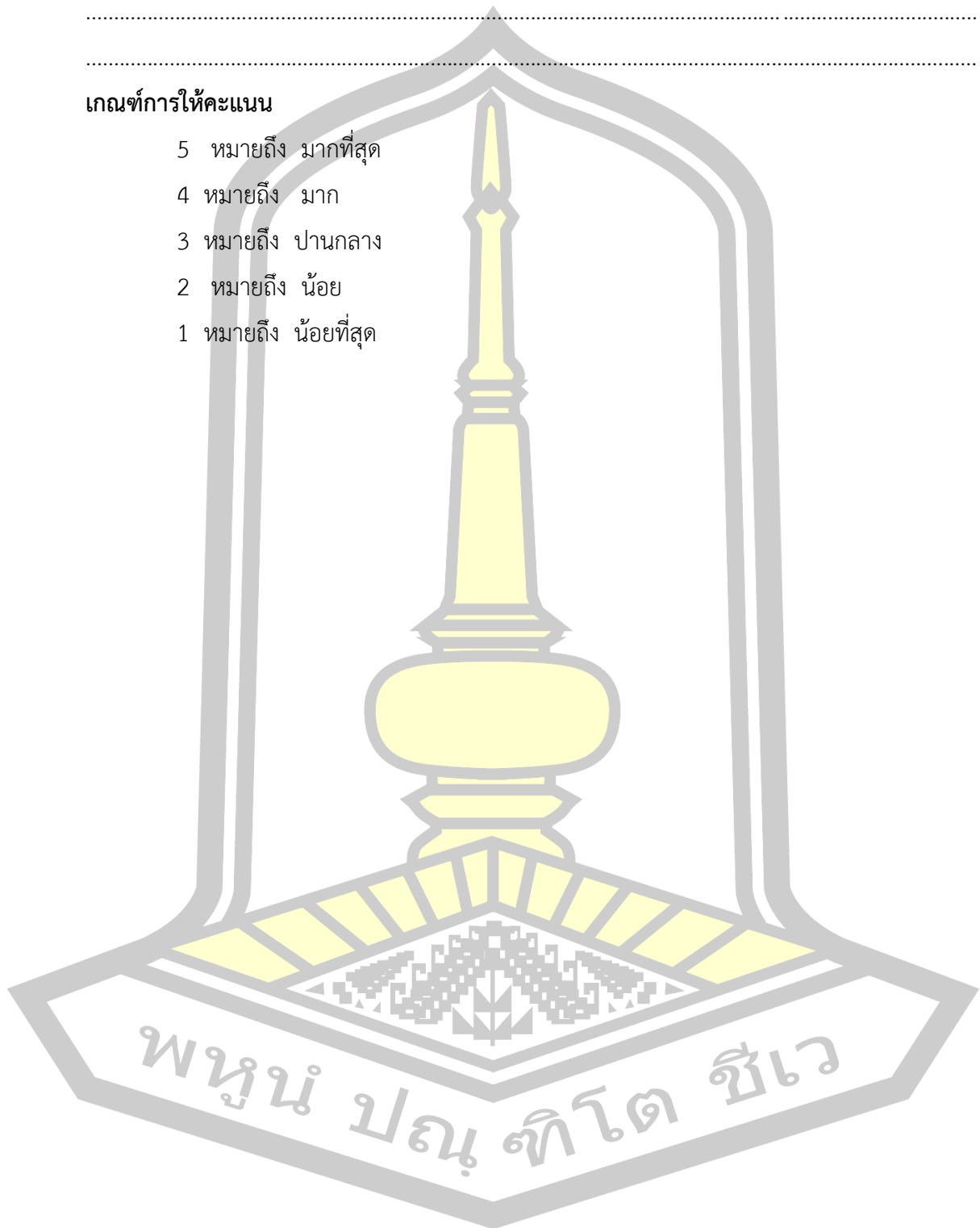
ข้อเสนอแนะ

.....

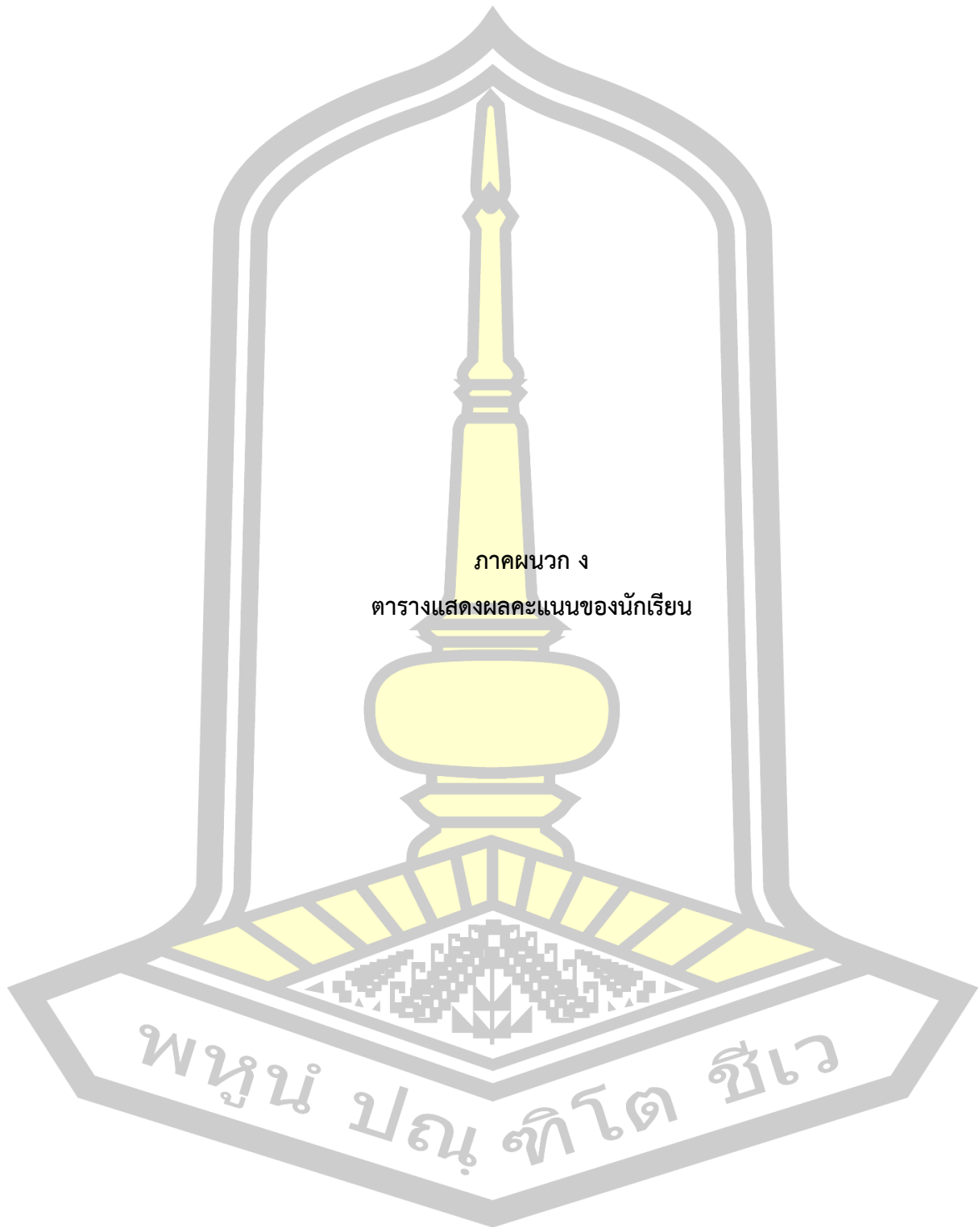
.....

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ภาคผนวก ง
ตารางแสดงผลคะแนนของนักเรียน

พหุพันธ์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตารางคะแนนใบงานในกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้
ด้านอาชีพของนักเรียน (ระหว่างเรียน)

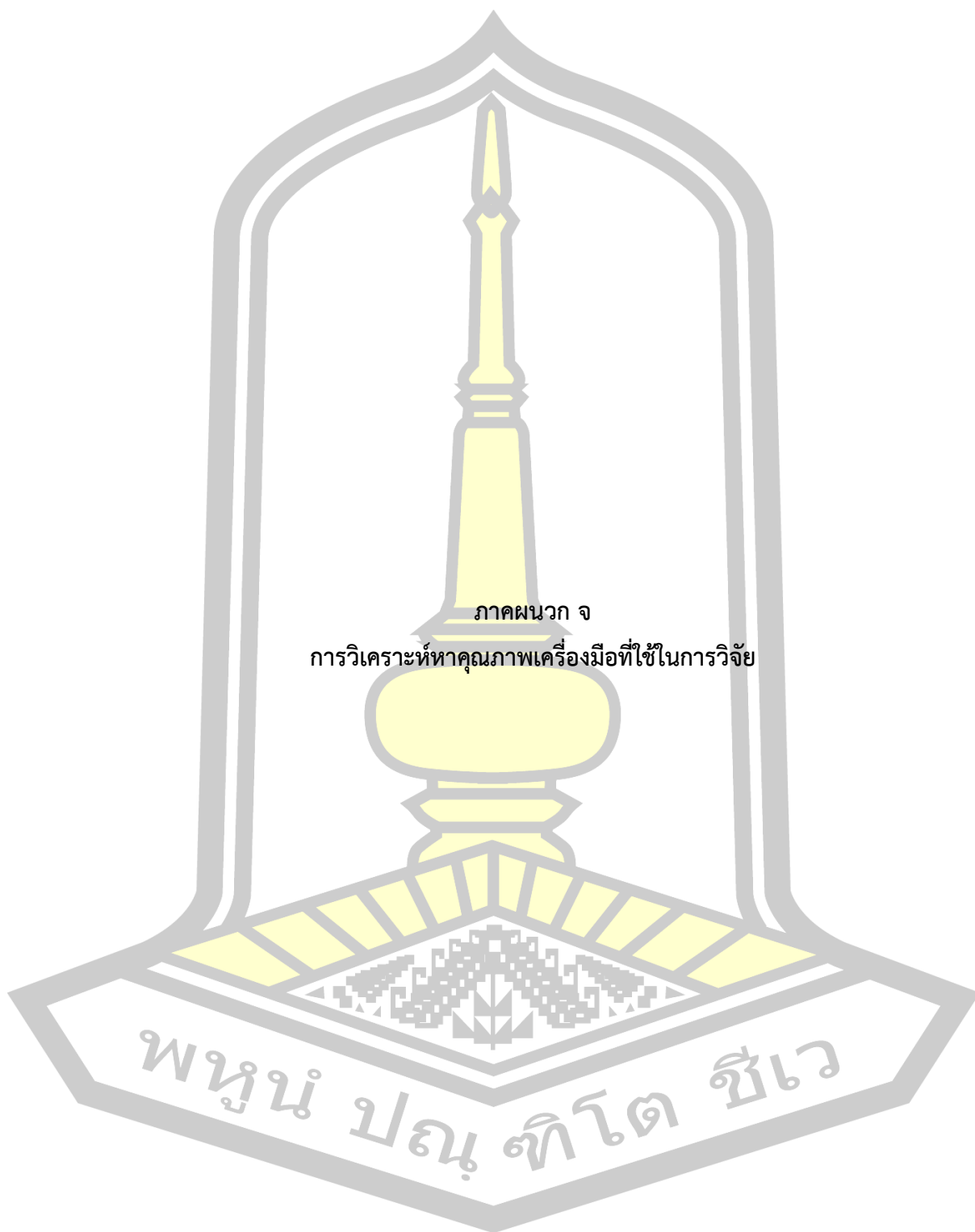
เลขที่/ ชิ้นงาน	ใบงานที่1	ใบงานที่2	ใบงานที่3	ใบงานที่4	ใบงานที่5	ใบงานที่6	ใบงานที่7	ใบงานที่8	ใบงานที่9	ใบงานที่10
เลขที่ 1	10	9	8	9	9	10	8	9	10	10
เลขที่ 2	9	9	9	8	10	9	9	10	10	10
เลขที่ 3	8	8	8	7	9	8	9	10	9	10
เลขที่ 4	10	9	9	9	9	9	8	9	8	10
เลขที่ 5	9	8	9	9	8	8	10	8	9	10
เลขที่ 6	9	8	8	8	9	10	10	9	8	10
เลขที่ 7	8	9	8	8	8	10	8	8	10	10
เลขที่ 8	9	9	10	7	10	10	9	10	10	10
เลขที่ 9	10	8	10	9	8	10	9	10	10	10
เลขที่ 10	9	9	9	9	9	9	8	10	9	10
เลขที่ 11	9	8	8	7	10	8	10	9	8	10
เลขที่ 12	8	9	9	8	9	9	10	8	10	10
เลขที่ 13	9	9	8	9	9	8	8	10	10	10
เลขที่ 14	8	8	10	7	8	10	9	10	9	10
เลขที่ 15	10	9	10	9	9	10	9	9	8	10
เลขที่ 16	10	8	10	8	8	10	9	8	9	10
เลขที่ 17	9	8	9	8	10	8	10	9	8	10
เลขที่ 18	10	9	8	7	8	10	10	8	10	10
เลขที่ 19	9	9	10	7	8	9	10	10	10	10
เลขที่ 20	9	9	10	9	9	8	9	10	10	10
เลขที่ 21	8	8	9	8	8	9	9	10	9	10
เลขที่ 22	9	9	9	8	7	8	8	9	8	10
เลขที่ 23	8	8	9	9	7	10	9	8	10	10

เลขที่/ ชิ้นงาน	ใบงานที่1	ใบงานที่2	ใบงานที่3	ใบงานที่4	ใบงานที่5	ใบงานที่6	ใบงานที่7	ใบงานที่8	ใบงานที่9	ใบงานที่10
เลขที่ 24	10	9	8	7	7	10	9	10	10	10
เลขที่ 25	9	9	8	7	7	10	10	9	9	10
เลขที่ 26	8	8	8	7	7	10	10	8	8	10
เลขที่ 27	9	9	10	8	8	9	10	10	9	10
เลขที่ 28	8	9	9	8	8	9	10	10	8	10
เลขที่ 29	10	9	10	8	9	9	9	9	10	10
เลขที่ 30	9	9	10	7	8	8	9	8	10	10
เลขที่ 31	10	8	9	7	8	8	9	9	10	10
เลขที่ 32	9	8	9	9	9	8	9	8	9	10
เลขที่ 33	9	8	8	7	7	9	9	10	8	10
เลขที่ 34	8	8	8	8	7	7	10	10	10	10
เลขที่ 35	9	9	10	7	8	7	8	10	10	10
เลขที่ 36	8	8	9	9	9	7	8	9	9	10
เลขที่ 37	10	8	8	8	8	9	9	8	8	10
เลขที่ 38	10	8	9	8	8	9	8	8	9	10
เลขที่ 39	9	9	8	7	9	7	10	9	8	10
เลขที่ 40	8	9	10	9	8	9	8	7	10	10

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพหุปัญญา
จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	สรุปผล
	5	4	3	2	1		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตร	5	5	5	4	4	4.6	มากที่สุด
1.2 ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาสาระที่สำคัญ	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
1.3 กะทัดรัดได้ความชัดเจนสมบูรณ์	5	4	4	5	5	4.6	มากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
2. จุดประสงค์							
2.1 ระบุความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาชัดเจน	5	4	4	4	4	4.2	มาก
2.2 สามารถวัดและประเมินผลได้	4	5	5	4	5	4.6	มากที่สุด
2.3 เรียงลำดับจุดประสงค์จากพฤติกรรมขั้นต้นไปหาขั้นสูง	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
2.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
3.2 บอกขอบข่ายเนื้อหาที่จะจัดให้นักเรียนในช่วงเวลานั้น	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล							
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	4	4	4	5	4.4	มาก
4.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4.3 ส่งเสริมการจัดพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	4	4	4	5	4	4.2	มาก
4.4 การวัดที่ระบุไว้สามารถวัดและประเมินได้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4.5 ใช้เครื่องมือวัดได้เหมาะสม	4	5	5	4	5	4.6	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้							
5.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	5	4	4	3	4	4	มาก
5.2 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	4	4	5	4	4	4.2	มาก
5.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5.4 เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในแต่ละแผน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4	4	4.4	มาก

สรุปผลงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.69

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของแบบวัดความตระหนักรู้ด้าน
อาชีพ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อ 1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	-1	1	0	0	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	0	1	0	-1	1	0.20	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	0	1	0	1	0.60	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

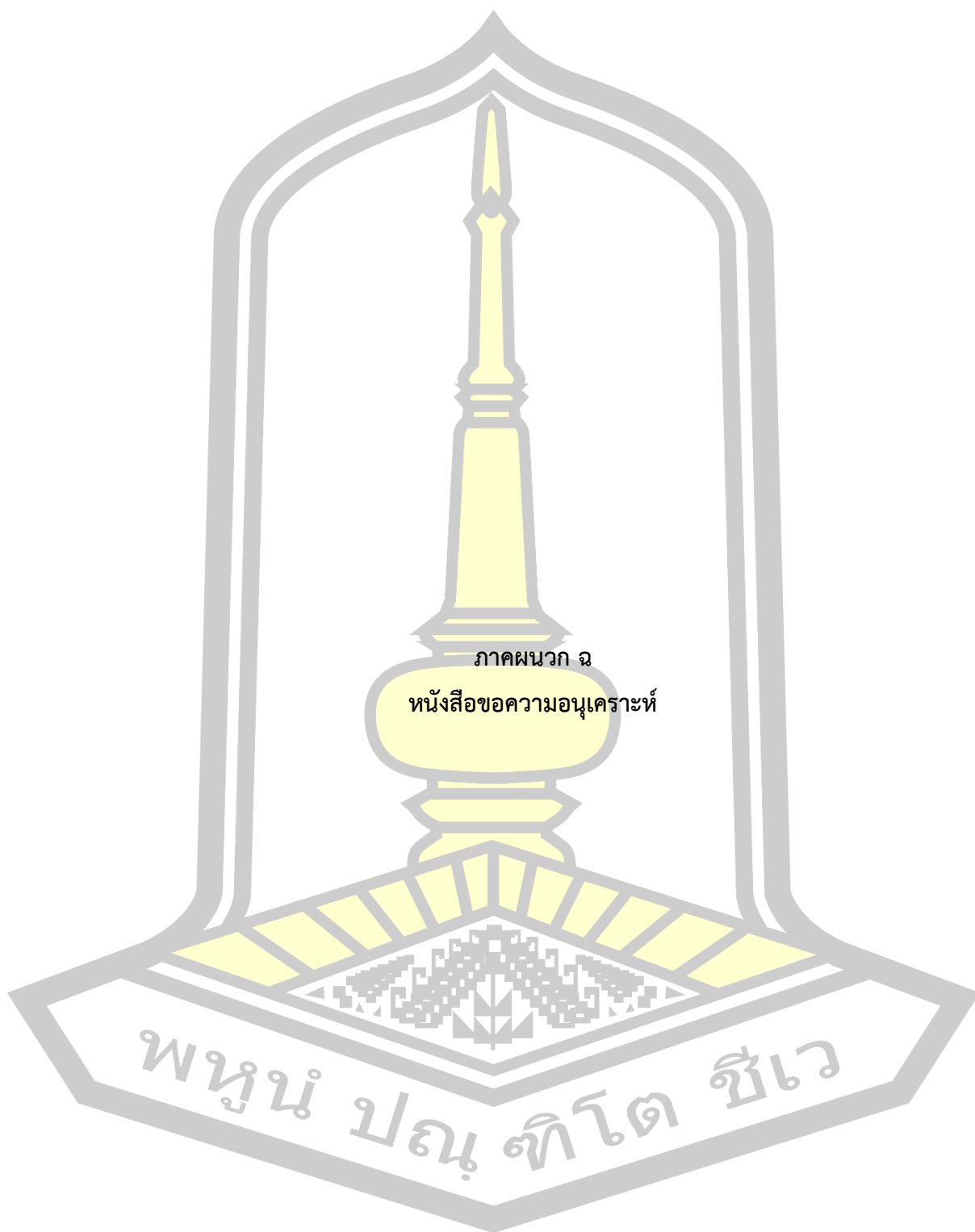
ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อ 23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	-1	1	1	0	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	0	1	1	0	1	0.60	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	0	1	1	0	0	0.40	ตัดออก
ข้อ 31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 33	1	1	1	0	1	0.80	ใช้ได้
ข้อ 34	-1	0	1	1	0	0.20	ตัดออก
ข้อ 35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 40	1	0	1	1	0	0.60	ใช้ได้
ข้อ 41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 43	1	0	1	1	1	0.80	ใช้ได้
ข้อ 44	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้
ข้อ 45	1	1	1	1	0	0.80	ใช้ได้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) ของความพึงพอใจจาก
ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ข้อ 1	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	1	0	4	0.80	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	0	1	1	1	1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	0	1	1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	0	1	4	0.80	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	0	0	1	1	3	0.60	ใช้ได้
ข้อ 14	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1	1	5	1.00	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ภาคผนวก ฉ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พูนัน ปณ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3349 วันที่ 7 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.อารยา ปิยะกุล

ด้วย นางสาวอรุณกมล ศิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บณ ๓๖๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3349 วันที่ 7 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.พรพรรณ สีสมนตรี

ด้วย นางสาวอรุณกมล ศิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ชน ปรณุ ทิโต ม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3349 วันที่ 7 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสิริรัตน์ ฤทธิแสง

ด้วย นางสาวอรุณกมล สิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

๙๘ ปณฺุ ทิโต ๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3349 วันที่ 7 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสาวชัชฎาภรณ์ พิรุณโสภาก

ด้วย นางสาวอรุณกมล ศิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ศูนย์ ปณฺ ทั โด ษ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว3349 วันที่ 7 ธันวาคม 2565

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางสนิดาภรณ์ พันธุ์หนองหว้า

ด้วย นางสาวอรุณกมล ศิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/651

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 กุมภาพันธ์ 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

ด้วย นางสาวอรุณกมล ศิริเวช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนากิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวอรุณกมล ศิริเวช เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อผลิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ กุลีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0970307734

พหุ อนุ ทิ โด ชี เว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวอรุณกมล ศิริเวช
วันเกิด	วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2539
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 76 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2558 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2562 ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2566 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว